

รายงานการวิจัยโครงการ
สำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา
The Survey Project for Compilation of Data on Locally
Based Politicians : Songkhla Province.

ภิญโญ ตันพิทยคุปต์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ด้วยความสนับสนุนของสำนักวิจัยและพัฒนา
สถาบันพระปกเกล้า

รายงานการวิจัยโครงการ

สำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา

สงวนลิขสิทธิ์ ©2549

ISBN 974-449-250-3

พิมพ์ครั้งที่ 1

พฤษภาคม 2549

จำนวน 1,000 เล่ม

จัดพิมพ์โดย

สถาบันพระปกเกล้า

อาคารศูนย์สัมมนา 3 ชั้น 5 ในบริเวณสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง นนทบุรี 1100

โทรศัพท์ 0-2527-7830-9 <http://www.kpi.ac.th>

ผู้จัดทำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

พิมพ์ที่

บริษัท โรงพิมพ์ศาลาแดง จำกัด

โทร. 02-208-9750 แฟกซ์ 02-208-9508

คำนำ

รายงานการวิจัยเรื่อง “สำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักรการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา” เป็นโครงการวิจัยสำรวจเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นจริงของการเมืองถิ่นในจังหวัดต่าง ๆ งานวิจัยจะหาคำตอบเชิงพฤติกรรมของนักรการเมืองถิ่นในแต่ละจังหวัดในด้านต่าง ๆ เช่น ภูมิหลังของนักรการเมืองถิ่น พฤติกรรมและกลยุทธ์ในการหาเสียง เครือข่าย และโครงสร้างทางการเมืองในจังหวัด นั้นๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร อะไรเป็นปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนให้นักรการเมืองถิ่นได้รับ ชัยชนะในการเลือกตั้งเพื่อมาทำงานการเมืองระดับชาติ การศึกษาการเมืองถิ่นในปัจจุบันยังมี ไม่มากนัก เพราะที่ผ่านมามีส่วนใหญ่นักศึกษาการเมืองระดับชาติ เป็นการเมืองในรัฐสภา และพรรคการเมือง โดยสิ่งสำคัญที่ขาดหายไป คือสิ่งที่เรียกว่า “การเมืองถิ่น”

สถาบันพระปกเกล้า โดยสำนักวิจัยและพัฒนา ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภิญโญ ตันพิทยคุปต์ ในการทำวิจัยจนได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ของการเมืองถิ่นจังหวัดสงขลา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยเติมเต็มเรื่องราวทางการเมืองในส่วนที่ยังขาดอยู่ และหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการช่วยทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองไทยในระดับจังหวัดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งจะเป็นแรงกระตุ้นให้มีการศึกษาวิจัยการเมืองการปกครองไทยเพิ่มเติมต่อไป

(รองศาสตราจารย์ นรมิติ เศรษฐสุนทร)

เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

เมษายน 2549

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากปราศจาก

1. ความสนับสนุนจากสถาบันพระปกเกล้า
2. นักวิจัยผู้ช่วย อาจารย์พิชัย ศรีใส คุณนุกิจ และคุณรัชนี้ แก้วบุปผา
3. อาจารย์จรรยา ถิ่นพั่งงา ที่อนุเคราะห์เอกสารอ้างอิง
4. ผศ.ดร.บันลือ ถิ่นพั่งงา ที่กรุณาแปลบทความเป็นภาษาอังกฤษ อาจารย์รัชนี้ ศรีศักดิ์ ที่ช่วยตรวจสอบบรรณานุกรม คุณภาวิณี ต้นรังสรรค์ คุณฉลอง แก้วประเสริฐ ที่ช่วยเหลือในการพิมพ์และสแกนภาพ
5. อาจารย์ศรุต จัยมณี อาจารย์สมใจ เทียงคุณากฤต คุณอาภรณ์ เทียงคุณากฤต คุณอัมพร รัตนานุกองศ์ คุณสมพร เดชแก้วภักดี ที่ช่วยเหลือในการประสานงานในพื้นที่
6. ที่สำคัญยิ่งคือ กลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลตั้งรายนามในภาคผนวก 1 ดิฉันจึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

(นางสาวภิญโญ ต้นพิทยคุปต์)

1 กรกฎาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	4
บทคัดย่อภาษาไทย	8
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	10
บทที่ 1	
บทนำ	15
ความสำคัญและที่มาของการศึกษา	15
ขอบเขตของการศึกษา	17
วิธีการศึกษา	18
การวิเคราะห์ข้อมูล	18
ระยะเวลาทำการศึกษา	18
รายงานผลการวิจัย	18
บทที่ 2	
ข้อมูลทั่วไป	19
ที่ตั้งและการเมืองการปกครอง	19
สภาพเศรษฐกิจ	27
สภาพสังคม	27
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28

บทที่ 3

ข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา	41
ผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา นับแต่การเลือกตั้ง 2476 - ปัจจุบัน	41
พรรคประชาธิปัตย์และการเมืองถิ่นสงขลา	46
นักการเมืองถิ่น บทบาท เครือข่ายและ กลวิธีการหาเสียง	47
กลุ่มอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.ส.ต. อนันต์ เรืองกุล	48
นายคล้าย ละอออมณี	50
นายเชื้อ ทิพย์มณี	52
นายนฤชาติ บุญสุวรรณ	55
นายนิกร จำนง	57
นายไพโร พัฒนโน	59
นายสงบ ทิพย์มณี	60
นายสมนเลื้อาะ ไปชะรี	63
นายสุรใจ ศิรินุพงศ์	64
นายไสว พัฒนโน	66
ร.ต.อ. หวน มุตตาหารัช	70
นายอำนาจ สุวรรณคีรี	72
กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน	74
นายเจือ ราชสีห์	74
นายไทรรงค์ สุวรรณคีรี	76
นายถาวร เสนเนียม	78
นายนาราชฯ สุวิทย์	80

นายนิพนธ์ บุญญามณี	82
นายประพร เอกอุรุ	85
นายลามศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ	87
นายวินัย เสนเนียม	90
นายวิรัตน์ กัลยาศิริ	91
นายศิริโชค โสภา	93
บทที่ 4	
สรุป อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	127
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1	
รายชื่อบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์	132
ภาคผนวก 2	
ตัวอย่างบัตรหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา เขตเลือกตั้งที่ 5 และเขตเลือกตั้งที่ 8	135
ภาคผนวก 3	
รูปนักรการเมืองดินสงขลา (บางส่วน)	136

บทคัดย่อ

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อรู้จักนักการเมืองที่เคยได้รับเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา เครือข่ายและความสัมพันธ์กับกลุ่มผลประโยชน์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตลอดจนกลวิธีการหาเสียงของนักการเมืองถิ่นสงขลา โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์และการสังเกตในพื้นที่ของผู้วิจัย นำข้อมูลมาประมวล จัดระบบและวิเคราะห์แล้วนำเสนอโดยพรรณนาวิเคราะห์

จากการศึกษาพบว่านักการเมืองถิ่นสงขลา หากจำแนกตามภูมิหลังแล้วจะแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มนักกฎหมาย กลุ่มอดีตข้าราชการ กลุ่มนักธุรกิจ และกลุ่มผู้กว้างขวาง หากจำแนกโดยเครือข่ายสายสัมพันธ์จะเป็นคู่บิดา - บุตร 2 คู่ คู่พี่น้องร่วมบิดามารดา 2 คู่ เป็นญาติสกุลเดียวกัน 1 คู่ และนับแต่การเลือกตั้งครั้งแรกในปี พ.ศ.2476 จนถึง การเลือกตั้งครั้งล่าสุด 6 ก.พ.2548 นักการเมืองจาก 7 พรรคได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา แต่นับแต่นายชวน หลีกภัยได้ขึ้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ พรรคประชาธิปัตย์ก็ผูกขาดการเมืองถิ่นสงขลา ผู้สมัครของพรรคชนะการเลือกตั้งในทุกเขตและทุก ครั้งของการเลือกตั้ง นักการเมืองคนสำคัญที่เป็นเสมือนผู้วางฐานรากแห่งความศรัทธาในพรรคประชาธิปัตย์ในจิตใจของชาวสงขลาคือ นายคล้าย ละออสมณี กลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทต่อการเมืองถิ่นสงขลา มีทั้งกลุ่มที่เป็นทางการและกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ กลุ่มที่สำคัญที่สุดคือพรรคประชาธิปัตย์ บุคคลที่มีบทบาทสูงยิ่งคือ นายชวน หลีกภัย

และกลวิธีสำคัญในการหาเสียงจะเป็นกลวิธีสำคัญในการรักษาฐานเสียงด้วย ได้แก่ การลงพื้นที่ พบปะประชาชน การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชน การปราศรัย และการให้ความอุปถัมภ์ช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ และในทัศนะของนักการเมืองถิ่นปัจจุบัน กลุ่มสตรีแม่บ้านเป็นคะแนนเสียงสำคัญและเชื่อถือได้มากในการเมืองถิ่นสงขลา

Abstract

The objective of the survey project for compilation of data on locally based politicians: Songkhla Province was to introduce the politicians who have been elected in Songkhla Province, with reference to their networks and relations with formal and informal interest groups, as well as their vote-gaining techniques. For the purpose of this project, related literature was studied, and interview and observation conducted within the limit of the researcher's area. Then the data obtained were compiled, systematized, and analyzed. Thus treated, the data were presented by means of analytical description.

The findings of the study were as follows. Classified by background, the Songkhla politicians consisted of four groups: lawyers, retired government officials, business people, and influential characters. By kinship network and relationship, there were two father-child pairs, two pairs of siblings of the same parents, and one pair of relatives of the same family. From the first election in 1933 to the most recent one on February 6, 2005, politicians of seven parties had been elected Members of Parliament from Songkhla. But ever since Mr. Chuan Leekpai assumed the leadership of the Democrat Party, that Party continued to monopolize Songkhla politics. The candidates of the Party won every election in every one of the precincts. The prominent politician who had the resemblance of founder of the faith in the Democrat Party implanted in the minds of Songkhla citizens was Mr. Khelai La-ongmanee. The interest

groups having played roles in Songkhla politics were either formal or informal groups, the most important being the Democrat Party, with Mr. Chuan Leekpai playing an extremely crucial role. Major vote-getting techniques also served as important techniques for guarding vote bases, such as local visitation to meet people, participation in social activities in communities, speech making, and patronage in various forms. In the view of today's locally based politicians, housewife groups were very important and reliable voters in Songkhla politics.

รายงานการวิจัยโครงการ
สำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา

The Survey Project for Compilation of Data on Locally
Based Politicians : Songkhla Province.

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา

บทที่ 1 บทนำ

ความสำคัญและที่มาของการศึกษา

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่นในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ที่สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้าได้จัดสรรทุนสนับสนุนให้นักวิชาการในภูมิภาคแบ่งกันศึกษา โดยมีฐานคิดว่าการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ได้สร้างระบบการเมืองแบบที่ให้ประชาชนเลือก ผู้แทนของตนไปทำหน้าที่กำหนดนโยบายสาธารณะแทนตน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่ผ่านมาในระดับชาติ ประเทศไทยได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมรวม 21 ครั้ง การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทางอ้อม 1 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2489 และเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยตรงครั้งแรก เมื่อวันที่ 4 มี.ค. 2543 การเลือกตั้งตัวแทนระดับท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่ในองค์กรปกครองท้องถิ่นก็ได้ดำเนินการในหลายรูปแบบและพัฒนาขึ้นตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม คงมีอาจปฏิเสธได้ว่าการศึกษาการเมืองการปกครองไทยที่ผ่านมา ยังมุ่งเน้นไปที่การเมืองระดับชาติเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่ขาดหายไปของภาคการเมืองที่ศึกษากันอยู่ก็คือสิ่งที่เรียกว่า “การเมือง

ถิ่น” ที่เป็นการศึกษาเรื่องราว ของการเมืองที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณของ
ท้องถิ่นที่เป็นจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เป็น
ภาพคู่ขนานไปกับการเมืองระดับชาติอีกระนาบหนึ่ง เพราะในขณะที่เวที
การเมือง ณ ศูนย์กลางของประเทศกำลังเข้มข้นไปด้วยการ ชิงไหวชิงพริบ
ของนักการเมืองในสภา และพรรคการเมืองต่าง ๆ อีกด้านหนึ่งในพื้นที่
จังหวัด บรรดาสมัครพรรคพวกและผู้สนับสนุนทั้งหลายก็กำลังดำเนิน
กิจกรรมเพื่อรักษาฐานเสียงในพื้นที่ด้วยเช่นกัน และทันที ที่ภารกิจที่ส่วน
กลางสิ้นสุดลง การลง พื้นที่พบปะประชาชนตามสถานที่ต่าง ๆ และใน
งานบุญ งานประเพณีต่าง ๆ เป็นสิ่งที่นักการเมืองผู้หวังชิงชัยชนะในการ
เลือกตั้งมีอาจขาดตกบกพร่องได้

ภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดดังกล่าวนี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึง
หลายสิ่งหลายอย่างของการเมืองไทยที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ใน
แง่มุมที่อาจถูกมองข้ามไปในการศึกษาการเมืองระดับชาติ “การเมืองถิ่น”
และ “นักการเมืองถิ่น” จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาเพื่อเติมเต็มองค์
ความรู้ที่ขาดหายไปและข้อค้นพบในส่วนนี้น่าจะสามารถช่วยให้เข้าใจ
การเมืองไทยชัดเจนมากขึ้น

โครงการสำรวจเพื่อประมวลข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา
จึงเป็นการศึกษาเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ของจังหวัดสงขลาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน เท่าที่สามารถทำได้ภายใต้ข้อ
จำกัดของผู้วิจัย แต่เชื่อมั่นได้ว่า ข้อค้นพบเท่าที่ประมวลไว้ในรายงาน
ฉบับนี้จะสามารถให้ “ภาพ” ของการเมืองถิ่นสงขลาและ “การเมืองไทย”
โดยภาพรวมที่ชัดเจนและรอบด้านมากขึ้นอย่างแน่นอน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรู้จักนักการเมืองที่เคยได้รับการเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อทราบถึงเครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักการเมืองจังหวัดสงขลา
3. เพื่อทราบบทบาทและความสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์ทั้งที่เป็นกลุ่มทางการเมืองและกลุ่มที่ไม่เป็นทางการเมือง เช่น ครอบครัว วงศาคณาญาติ ฯลฯ ที่มีส่วนในการสนับสนุนทางการเมืองแก่นักการเมืองในจังหวัดสงขลา
4. เพื่อทราบบทบาทและความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองกับนักการเมืองในจังหวัดสงขลา
5. เพื่อทราบถึงวิธีการหาเสียงในการเลือกตั้งของนักการเมืองในจังหวัดสงขลา

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาการเมืองของนักการเมืองถิ่นระดับชาติเฉพาะกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลาย้อนไปในอดีตเท่าที่สามารถทำได้ จนถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุด 6 ก.พ. 2548 ในประเด็นภูมิหลัง เครือข่ายและความสัมพันธ์ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ทั้งที่เป็นทางการเมืองและไม่เป็นทางการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองกับนักการเมือง รวมทั้งกลวิธีต่าง ๆ ที่นักการเมืองแต่ละคนของจังหวัดสงขลาใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทดวิธีในการศึกษาประกอบ
ด้วย

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. การสัมภาษณ์ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและนักการเมืองถิ่น
3. การสังเกตในพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบ แยกประเภทตามวัตถุประสงค์
แล้วประมวลข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ นำไปอภิปรายผลในภาพรวม

ระยะเวลาทำการศึกษา

8 เดือน 1 ธันวาคม 2547 - กรกฎาคม 2548

รายงานผลการวิจัย

นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไปและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไป ที่ตั้งและการเมืองการปกครอง

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดหนึ่งใน 5 จังหวัดชายแดน ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของภาคใต้ตอนล่าง อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถไฟ 947 กม. และ 950 กม. ตามเส้นทางทางหลวงแผ่นดิน

เอกสารรายงานข้อมูลจังหวัดสงขลา ปี 2547 ระบุว่าสงขลามีพื้นที่ 7,765,323 ตร.กม. มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคใต้ รองจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน 3 รูปแบบ คือ

1. การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนราชการสังกัดส่วนกลาง ซึ่งมาตั้งหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดจำนวน 154 ส่วนราชการ และหน่วยงานอิสระ จำนวน 14 ส่วนราชการ

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค จัดรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการออกเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับจังหวัด	ประกอบด้วยส่วนราชการประจำจังหวัด 32 ส่วนราชการ
--------------	---

ระดับอำเภอ	ประกอบด้วย 16 อำเภอ 124 ตำบล
------------	------------------------------

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 22 แห่ง จำแนกเป็นเทศบาลนคร 2 แห่ง คือ นครหาดใหญ่ และนครสงขลา เทศบาลตำบล 20 แห่ง ได้แก่ เทศบาล

ตำบลสะเดา บ้านพรุ พังลา ปาดังเบซาร์ ระโนด พะตุง นาทวี กำแพงเพชร
 นาสีทอง บ่อตรุ สทิงพระ สะบ้าย้อย ปริก จະนะ เทพา ควนเนียง
 สิงหนคร คอหงส์ ควนลังค์ คลองแห และองค์การบริหารส่วนตำบล 118 แห่ง

ในด้านการเมือง จังหวัดสงขลามีสมาชิกได้ 4 คน จากการ
 เลือกตั้งครั้งล่าสุด 4 มีนาคม 2543 มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 839,819 คน
 มาใช้สิทธิ 624,530 คน คิดเป็นร้อยละ 74.36 ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง ได้แก่

1. พ.ต.อ.ไพจิตร ศรีคองคา	2. นายสุรใจ ศิรินุพงษ์
3. นายสมพงษ์ สระกวี	4. นายบุญญา หลีเหลด

ในกรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 จังหวัดสงขลาแบ่งเขตเลือกตั้งเป็น 3 เขต
 ดังนี้

เขต 1	มีผู้แทนราษฎรได้	3 คน
เขต 2	“—————”	3 คน
เขต 3	“—————”	2 คน

การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540
 จังหวัดสงขลาแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 8 เขต ดังนี้

เขตเลือกตั้งที่	1	อำเภอเมืองสงขลา
”	2	อำเภอหาดใหญ่ (เฉพาะตำบลหาดใหญ่)
”	3	อำเภอหาดใหญ่ (เฉพาะตำบลคูเต่า
ตำบลน้ำน้อย ตำบลทุ่งใหญ่ ตำบล
ท่าข้าม ตำบลคอหงส์ ตำบลบ้านพรุ
ตำบลพะตง ตำบลคลองขุดตะเกียบ
ตำบลฉลุง ตำบลคลองแห
และตำบลควนลัง)

- ” 4 อำเภอระโนด อำเภอกระแสสินธุ์ อำเภอ สทิงพระ
- ” 5 อำเภอสิงหนคร อำเภอควนเนียง อำเภอ บางกล่ำ อำเภอรัตนภูมิ (เฉพาะตำบลควนรุ และ ตำบลคูหาใต้)
- ” 6 อำเภอรัตนภูมิ (ยกเว้นตำบลควนรุและ ตำบลคูหาใต้) อำเภอหาดใหญ่ (เฉพาะ ตำบลทุ่งตำเสา) อำเภอคลองหอยโข่ง อำเภอ สะเดา (ยกเว้น ตำบลสำนักแต้ว ตำบล สำนักขาม และตำบลปริก)
- ” 7 อำเภอสะเดา (เฉพาะตำบลสำนักแต้ว ตำบล สำนักขาม และตำบลปริก) อำเภอนาทวี อำเภอ สะบ้าย้อย อำเภอเทพา (เฉพาะตำบลลำไพล)
- ” 8 อำเภอนาหม่อม อำเภอจะนะ อำเภอเทพา (ยกเว้นตำบลลำไพล)

การเมืองและการเลือกตั้งของจังหวัดสงขลา สามารถสรุปลักษณะเด่นได้ 2 ประการชัดเจน คือ

1. จังหวัดสงขลา เป็นเขตพื้นที่ของพรรคประชาธิปัตย์มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเลือกตั้ง 13 กย. 2535 ไม่มีผู้สมัครจากพรรคอื่นใด ชนะการเลือกตั้งเลย นอกจากพรรคประชาธิปัตย์
2. ประชาชนชาวสงขลามีความตื่นตัวในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 6 ม.ค. 2544

เขตเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวนบัตรเสีย	ร้อยละของบัตรเสีย
1	108,314	84,391	77.9	2,301	2.73
2	100,023	73,995	73.98	2,936	3.97
3	102,499	79,009	71.08	745	0.94
4	101,762	74,304	73.02	3,146	4.23
5	106,686	78,764	73.83	2,560	3.25
6	100,039	75,555	75.53	2,240	2.96
7	98,998	79,591	80.40	2,333	2.93
8	106,155	88,631	83.49	1,973	2.23
รวม	824,476	634,240	76.93	18,234	2.87

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 2 สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 6 ม.ค. 2548

เขตเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง	จำนวนบัตรเสีย	ร้อยละของบัตรเสีย
1	115,926	88,164	76.05	3,339	3.79
2	103,155	77,393	75.03	2,518	3.25
3	28,215	101,128	78.87	4,017	3.97
4	103,202	75,561	73.22	4,500	5.96
5	111,160	89,678	80.67	4,896	5.46
6	107,881	83,402	77.31	4,613	5.53
7	110,891	91,262	82.12	5,777	6.34
8	114,194	98,249	83.00	6,422	6.74
รวม	895,194	701,637	78.28	36,082	5.13

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 3 ผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง 6 ก.พ.2548

หมายเลข	เขต 1	เขต 2	เขต 3	เขต 4	เขต 5	เขต 6	เขต 7	เขต 8	รวม
1	2,624	2,111	4,429	2,835	2,535	1,528	2,152	11,428	29,642
4	56,997	54,407	67,631	49,604	47,680	59,571	43,848	45,065	424,803
9	22,750	14,459	22,291	17,360	33,039	15,909	25,159	27,551	178,518
11	-	1,180	-	-	570	-	12,736	2,638	17,124
19	-	-	-	-	-	-	240	-	240
บัตรเสีย	3,339	2,518	4,017	4,500	4,896	4,613	5,777	6,422	36,082
ไม่ลงคะแนน	2,454	2,718	2,760	1,262	958	1,781	1,150	2,145	15,228
ผู้มีสิทธิ	88,164	77,393	101,128	75,561	89,678	83,402	91,062	95,249	701,637
ผู้มีสิทธิ	115,926	103,155	128,125	103,202	111,160	107,881	110,891	114,764	895,194
อัตรา	76.05 %	75.03%	78.87 %	73.22 %	80.67 %	77.31 %	82.12 %	83.00 %	78.38 %

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 4 ผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ 6 ก.พ.2548

พรรค	คะแนน	พรรค	คะแนน	พรรค	คะแนน
ชาติไทย	23,768	แผ่นดินไทย	848	ประชาธิปไตย	5,594
กิจสังคม	747	ไทยรักไทย	137,792	กสิกรไทย	217
พัฒนาชาติไทย	2,241	ความหวังใหม่	493	ทางเลือกที่สาม	240
ประชาธิปไตย	467,912	มหาชน	14,077	รักถิ่นไทย	239
ประชาชน	965	ประชากรไทย	401	พลังเกษตรกร	2,574
คนขอปลดหนี้	1,506	ไทยช่วยไทย	695	พลังประชาชน	362
ธรรมชาติไทย	544	แรงงาน	9,430	รวม	670,645
บัตรเสีย		ไม่ประสงค์ลงคะแนน		ผู้มาใช้สิทธิ์	
21,947		9,079		701,671	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดสงขลา

ตารางที่ 4 ผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ 6 ก.พ.2548 (ต่อ)

เขตเลือกตั้งที่	ชาติไทย	ประชาธิปไตย	ไทยรักไทย	มหาชน	ผู้มาใช้สิทธิ์
1	4,039	58,910	18,431	524	88,164
2	1,761	54,512	14,516	792	77,393
3	3,038	71,896	18,099	599	101,128
4	2,762	52,663	12,423	499	75,561
5	2,202	58,319	20,537	957	89,678
6	1,914	59,394	14,884	1,060	83,402
7	2,282	51,564	20,797	7,971	91,062
8	23,768	60,654	18,105	1,674	95,249
รวม	21,947	467,912	137,792	14,077	701,637

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดสงขลา

สภาพเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของจังหวัดสงขลาขึ้นอยู่กับภาคเกษตรเป็นสำคัญ แหล่งรายได้หลัก คือ ประมง ยางพารา และข้าว รองลงมาได้แก่ การบริการ การค้าส่งและค้าปลีก อุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะเกี่ยวเนื่องกับการเกษตร อาทิ การแปรรูปสัตว์น้ำ อาหารทะเลบรรจุกระป๋อง โรงงานห้องเย็น โรงงานปลาป่น โรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา เป็นต้น และเพื่อรองรับการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ฝ่าย IMT - GT ได้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ ที่ ต.ฉลุง อ.หาดใหญ่ ผลิตภัณฑ์รายจังหวัด (GPP) และรายได้เฉลี่ยต่อคน (Per Capita GPP) ในปี 2547 จากรายงานของสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะอยู่ที่ 124,738 ล้านบาทและ 95,162 บาท ตามลำดับ

สภาพสังคม

เอกสารรายงานข้อมูลจังหวัดของสำนักงานจังหวัดระบุว่า จังหวัดสงขลามีประชากร (ณ เดือน ก.ย. 2546) 1,284,864 คน จำแนกเป็นประชากรชาย 630,500 คน คิดเป็นร้อยละ 49 ประชากรหญิง 654,364 คน คิดเป็นร้อยละ 51 ประชากรจังหวัดสงขลาร้อยละ 64.03 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา ร้อยละ 32.84 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 2.37 นับถือศาสนาคริสต์ และร้อยละ 0.76 นับถือศาสนาอื่นๆ

ประชากรมีลักษณะผสมผสานทางเชื้อสาย ได้แก่ เชื้อสายไทยดั้งเดิม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม กลุ่มเชื้อสายจีน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและทำส่วยยางพารา กลุ่มเชื้อสายมลายู

ประกอบอาชีพประมง ค้าขายและรับจ้าง กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มเชื้อสายอื่นๆ กลุ่มนี้จะอพยพเข้ามาทำมาหากินทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

กลุ่มทางสังคมที่มีบทบาทมากที่สุดคือ กลุ่มเครือญาติ ซึ่งเป็นลักษณะร่วมสำคัญของสังคมในจังหวัดภาคใต้ทั่วไป

ในด้านการศึกษา จังหวัดสงขลามีสถาบันการศึกษาทุกระดับทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับสูงสุดได้แก่ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ โรงเรียนวรนารีเฉลิม โรงเรียนนวมินทราชูทิศทักษิณ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย โรงเรียนหาดใหญ่สมบูรณกุลกัลยา ตั้งอยู่ที่อำเภอหาดใหญ่ในระดับอุดมศึกษา จังหวัดสงขลามีมหาวิทยาลัยของรัฐได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ มหาวิทยาลัยของเอกชน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมทางการเมืองของภาคใต้ อันจะช่วยให้การศึกษาบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับกลุ่มผลประโยชน์และกลวิธีที่นักการเมืองใช้ในการหาเสียงชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคใต้ได้อธิบายลักษณะสังคมของภาคใต้ไว้ชัดเจนว่า สังคมภาคใต้มีลักษณะการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ 2 แบบ คือ ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ และความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน อันเกิดจากการพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งการผลิตและ

การใช้ชีวิตร่วมกันในชุมชน ความสัมพันธ์เหล่านี้มีการผสมผสานและดำเนินไปภายใต้ระบบคุณค่าและความเชื่อที่เป็นพลังทางศีลธรรม ที่รักษาจิตวิญญาณของผู้คนและชุมชนให้คงอยู่ จนกลายเป็นลักษณะเด่นของสังคม คือ การอยู่ร่วมกันแบบแบ่งปัน รักพวกพ้องเครือญาติ เป็นอยู่เรียบง่าย ผูกพันกับถิ่นกำเนิด เครื่องครัดในจริยธรรมและคำสอนของศาสนา

ความสัมพันธ์ทางเครือญาติและความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนเป็นกลไกที่สำคัญต่อการจัดระเบียบทางสังคม ญาติพี่น้องอยู่ร่วมกันและสัมพันธ์กันตามลำดับอาวุโส ผู้ใหญ่มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือเด็ก ในขณะที่เดียวกันเด็กต้องเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นคนว่านอนสอนง่าย และขยายออกเป็นระบบอุปถัมภ์ในสังคมภาคใต้ (สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, พิสิฐ เจริญวงศ์, ปรีชา นุ่นสุข, 2542, น. 5648)

สังคมไทยภาคใต้เป็นสังคมแบบเครือญาติ ดังนั้นการยอมรับในวัยวุฒิจึงมีอยู่มาก บิดามารดามีหน้าที่เลี้ยงดูบุตร ญาติผู้ใหญ่มีหน้าที่อุปการะญาติผู้น้อย ญาติผู้น้อยควรเชื่อฟังญาติผู้ใหญ่ และมีความกตัญญู (จำเริญ แสงดวงแข, 2542, น. 7030)

สารูป ฤทธิ์ชู ได้สรุปข้อค้นพบจากการศึกษาไว้ว่า ภาพโดยรวมของวัฒนธรรมทางการเมืองท้องถิ่นภาคใต้ช่วง พ.ศ.2439 - 2534 เป็นการเมืองในกองวงศาตนาญาติ ช่วงแรกมีการพึ่งพากันสูง สองช่วงหลัง (ช่วงที่ 2 พ.ศ.2490 - 2504 ช่วงที่ 3 พ.ศ.2504 - 2534) ระบบทุนค่อยๆ เข้ามาแทนที่เป็นผลให้การเมืองทวีความรุนแรงขึ้นตามกระแสของระบบทุน การศึกษาแบบตะวันตกที่ผนวกแนวคิดระบบทุนเข้ามาด้วยมีทั้งข้อดีและข้อด้อย คือ กลุ่มอำนาจเก่าต้องสูญเสียทั้งอำนาจและผลประโยชน์จากการบริหารจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น (จรูญ หยูทอง - แสงอุทัย, 2547, น. 23 - 24)

จรรยา หยุทอง - แสงอุทัย ได้ศึกษาและสะท้อนความเห็น เรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของภาคใต้ไว้ในบทความ ท้องถิ่นภาคใต้ : การเมืองภาคประชาชน ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวใต้ถูกมองว่ามีระบบอุปถัมภ์ ล้าหลัง เป็นฐานหลักเพราะสังคมปักษ์ใต้เป็นสังคมเครือญาติ ใครมีญาติมากก็เท่ากับมีพวกมากสามารถจะทำอะไรก็ได้ โดยเฉพาะการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ระบบเครือญาติมีที่มาทั้งจากญาติสืบสายโลหิต การผูกดวง ผูกเกลอเพื่อขยายอำนาจการปกป้องตนเองและเครือญาติ (จรรยา หยุทอง - แสงอุทัย, 2547 น. 14)

สถาพร ศรีสังข์ ได้เสนอ “ภาพ” ของสังคมภาคใต้ไว้ในทำนองเดียวกันว่า “สังคมปักษ์ใต้แต่เดิมก็เหมือนกับสังคมเกษตรกรรมที่อื่นๆ นั่นคือ เป็นสังคมเครือญาติ ใครมีญาติมากก็เท่ากับมีพวกมาก จะทำอะไรก็ง่ายและสามารถบรรลุได้มากกว่าคนที่มีเครือญาติน้อย เพราะรู้กันว่าลงเป็นญาติกันแล้วก็ยอม “รู้สึก” ต่อเรื่องของ “ตระกูล” ไม่น้อย จะทำอะไรร่วมกันก็สามารถเอื้อประโยชน์ต่อกันได้ง่ายกว่าคนนอกมีอะไรก็พุดกันได้ง่ายกว่า

ในความเป็นสังคมเครือญาตินี้เอง ใครที่ศึกษาเรื่องการเลือกตั้งในภาคใต้ จึงมักพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้สมัครได้รับเลือกตั้งจะมาจากการ “มีพี่น้องมาก” นั่นคือมีญาติมาก

ผู้แทนราษฎรจากภาคใต้ยังคงถือเรื่องนี้เป็นปัจจัยสำคัญเลือกตั้งแต่ละครั้งจึงยังต้อง “สาวญาติ” กันให้ซูลมุน และญาตินี้เองที่จะเป็นหัวคะแนนสำคัญในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นการเมืองเรื่องเลือกตั้งของภาคใต้จึงมีระบบเครือญาติเป็นรากฐานที่สำคัญฐานหนึ่ง

นอกเหนือจากฐานของ “เครือญาติ” สถาพร ศรีสังข์ ยังเสนอไว้ด้วยว่า การเมืองภาคใต้ตั้งแต่เริ่มระบบประชาธิปไตยแบบไทยๆ หมายถึง

ถึงให้มีการเลือกตั้ง สส. ยังมีฐานรากสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การอุปถัมภ์ ซึ่งหมายรวมถึงตั้งแต่อุปถัมภ์ เครือญาติ ไปจนถึงการอุปถัมภ์ชุมชน องค์กร สถาบันและบุคคลที่ “เลี้ยง” แล้วว่า จะได้ประโยชน์ด้วย เพื่อเอาไว้เป็นฐาน เสี่ยงอุปถัมภ์ข้าราชการ ได้แก่ การช่วยให้ได้เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนระดับ สอบชนะการแข่งขัน ได้อยู่ในที่ๆ มีผลประโยชน์หรือ “สบาย” ฯลฯ ส่วน อุปถัมภ์บุคคลได้แก่การฝากให้เข้าทำงาน การฝากลูกหลานของคนนั้นๆ ให้ได้เข้าโรงเรียนที่ต้องการ การให้เกียรติในงานศพ งานแต่งงาน งาน ขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น

การ “อุปถัมภ์” นั้นเป็นวิธีการ “ใจกลาง” ของการสร้าง “บารมี” ทางการเมืองของผู้แทนราษฎรเมืองใต้เอาทีเดียว (สถาพร ศรีสัญจัน ,2542, น. 148 - 150)

ผลการศึกษา วัฒนธรรมการเมืองของคนใต้ กรณีจังหวัดภูเก็ต และสงขลาของวุฒิสาร ตันไชยและคณะ อ้างจาก จรุง หนุทอง - แสงอุทัย ใน “วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวใต้ : นักประชาธิปไตยหรือนักท่องถิ่นนิยม” พบว่า ในส่วนของภาคใต้ ส่วนใหญ่เห็นว่า การเมือง คือ ชีวิต และมีความสัมพันธ์กับระบบต่างๆ ในสังคม การเมืองที่ดีจะทำให้ทุกอย่างดีขึ้น แต่ความเข้าใจต่อการเมืองของประชาชนก็มีเพียงการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ร่วมรณรงค์ในการหาเสียง และติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนเท่านั้น ความคิดเห็นและบทบาทในเชิงรุกเชิงต่อรอง อำนาจกับกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองต่างๆ ยังคงเป็นเรื่องที่ประชาชนยังไม่เข้าใจ แม้จะมีความตื่นตัวทางการเมืองสูงเป็นส่วนใหญ่

ความสนใจทางการเมืองของคนใต้มีมากกว่าภาคอื่น โดยไม่หวังจะฟังฟังนักการเมืองเพราะคิดว่าฟังตนเองได้ ต่างจากคนภาคอื่น ๆ ที่พบว่านักการเมืองคือ ที่ฟัง เมื่อเดือดร้อนต้องไปหานักการเมืองเป็นการ

อุปถัมภ์ที่มีบุญคุณต้องตอบแทนช่วยเหลือกัน ขณะที่นักการเมืองในภาคใต้จะมีความใกล้ชิดกับประชาชน เพราะประชาชนคิดว่านักการเมืองก็คือคนธรรมดาที่สามารถเข้าถึงได้

ภาคใต้มีวัฒนธรรมกระฎุมพี (Bourgeois) มากกว่าภาคอื่น...ชอบคนพูดเก่งใช้สำนวนโวหารดีและคิดว่าคนพูดได้ดีย่อมเป็นคนเก่ง มีความรู้และความคิดเป็นระบบ มองว่าคนที่กล้าพูดคือคนกล้าหาญ คนใต้นิยมคนกล้าหาญมาก

วิถีชีวิตคนใต้...มีเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลและติดตามข่าวสารการเมืองเศรษฐกิจหลายแหล่ง เช่น ร้านน้ำชา แหล่งรับซื้อยาง น้ำยางปาล์ม และสื่อบุคคลที่เรียกว่า “คอการเมือง” (ผู้สนใจติดตามการเมืองและแสดงความคิดเห็นทางการเมือง อยู่เนืองๆ - ผู้วิจัย) เป็นต้น

คนภาคใต้มีวัฒนธรรมการยึดตัวบุคคล ระบบอุปถัมภ์โดยบุคคลที่เหนือกว่าทั้งด้านเศรษฐกิจฐานะทางสังคมติดยึดกับตัวบุคคล มีความเกรงใจและซื่อสัตย์ต่อบุคคล คือ ยึดตัวบุคคลด้วยความชื่นชมพรรคการเมือง ชอบคนที่มาดูแลเอาใจใส่ มีความประพฤติดี ซื่อสัตย์ มีความรู้และความสามารถมากกว่าสาระของนโยบายและเหตุผลอื่นมาประกอบ (จรูญ หยุดทอง - แสงอุทัย, น. 42 - 44)

ผศ.บรรเจิด พุทธิภิกขิตติ รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้สำรวจความนิยมในตัวผู้สมัคร ส.ส. ในเขตเลือกตั้งที่ 3 และ 8 จังหวัดสงขลา ในการเลือกตั้งทั่วไป 6 ก.พ.2548 ได้พบประเด็นเกี่ยวกับความผูกพันระหว่างคนสงขลาและพรรคประชาธิปัตย์ คือ ประชาชนมีความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์และตัวของนายชวน หลีกภัย อยู่มากและใช้เป็นเหตุผลในการลงคะแนนเลือกผู้สมัคร ส.ส.มากกว่าตัวผู้สมัคร ส.ส. นโยบายพรรค หรือปัญหา

เรื่องเศรษฐกิจตลอดจนผลงานรัฐบาลที่พรรคไทยรักไทยนำมาเป็นจุดขาย
อีกหนึ่งกรณีเขต 8 การเข้าถึงประชาชนของผู้สมัคร ส.ส. จะมีความ
แตกต่างกันมาก จากการทำโพลนายสุรศักดิ์ มณี (ทรท.) จะได้รับความนิยม
นิยม 80 กว่าเปอร์เซ็นต์ แต่นายนารธา สุวิทย์ (ปชป.) จะได้เพียง 20
เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าถามว่าจะเลือกใครเป็น ส.ส. จะมีคะแนนสูสีกัน เหตุผล
สำคัญที่ตัดสินใจเลือก ส.ส. จะดูพรรคที่สังกัดมากกว่าใครควรเป็นนายก
แม้จะรู้ว่าหลังเลือกตั้งวันที่ 6 ก.พ. นายชวน หลีกภัยไม่ได้เป็นนายก
รัฐมนตรีหรือ ปชป. เป็นฝ่ายค้าน แต่เขาก็ยังเลือก คล้ายๆ กับว่าพรรค
ของเรา คนของเรา (สงขลา 12 - 18 ก.พ. 48, น. 74)

หนังสือพิมพ์โพกัส ภาคใต้ ได้สุ่มตัวอย่างพูดคุยกับผู้ใช้สิทธิ
เลือกตั้ง หน่วยงานลงคะแนนวันที่ 6 ก.พ.48 ได้ข้อสรุปเป็นพาดหัวข้อข่าว
คือ “เสียงชาวใต้” ลือเลือกตั้ง 48 ยึดมั่นชวน - ปชป. ไม่สนเป็นฝ่ายค้าน

ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในเขต 4 สงขลาอีกคนหนึ่งบอกว่า การเลือก
ตั้งครั้งนี้มีการซื้อเสียงกันอย่างเปิดเผย แต่ไม่เห็นเจ้าหน้าที่ทำการจับกุม
ส่วนตนถึงจะรับเงินมา แต่ก็ไม่ลงคะแนนให้ เพราะตนเป็นคนรักศักดิ์ศรี
และต้องการจะสั่งสอนพวกที่ใช้เงินในการเลือกตั้งว่าเงินไม่สามารถซื้อ
คนใต้ได้ (รายงาน 12 - 18 ก.พ.48, น. 11 A)

เอี่ยม ทองดี ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างพรรคประชาธิปัตย์
และคนภาคใต้ไว้ในบทความ “ท้องถิ่นนิยมและภูมิภาคนิยมกับการเมือง
ไทย” ในรายงานการสัมมนาท้องถิ่นนิยมและภูมิภาคนิยมกับสังคม
การเมืองไทย ว่า การแสดงออกทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งของ
ชาวภาคใต้ถูกเชื่อมโยงว่ามีความผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพรรค
ประชาธิปัตย์จนกลายเป็นท้องถิ่นนิยมหรือภาคนิยม โดยเฉพาะการ
เลือกตั้งครั้งหลังๆ นับตั้งแต่นายชวน หลีกภัย นักการเมืองขวัญใจของ

ชาวใต้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ.2533 เป็นต้นมา และมีนโยบายการหาเสียงในภาคใต้โดยการชูประเด็น “สนับสนุนชนวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เลือกรัฐบาลประชาธิปัตย์ยกทีม/ยกภาค” เกิดกระแส “ชูชนวน” หรือ “ชวนพีเวอร์” (ความศรัทธาอย่างแรงกล้าในตัวนายชวน - ผู้วิจัย) อย่างหนักถึงขนาดที่มีผู้กล่าวว่า “พรรคประชาธิปัตย์ส่งเสาไฟฟ้า หรือ “หลักกิโล” ลงสมัครก็ยังไม่ได้รับการเลือกตั้งอย่างว่าแต่คนเลย” การที่คนภาคใต้เลือกพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้เป็นเพราะท้องถิ่นนิยม เป็นเพราะนโยบายหรือพฤติกรรมของนักการเมืองตรงกับความต้องการของเขามากกว่า (เอี่ยม ทองดี, 2547, น. 84 อ้างถึงในจรูญ หยุทอง - แสงอุทัย, 2547, น. 15)

นายประดิษฐ์ เรื่องดิษฐ์ ผู้สื่อข่าวการเมือง บางกอกโพสต์ และกรรมการสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย มีความเห็นทำนองเดียวกันว่า เบื้องหลังการพ่ายแพ้ของพรรคไทยรักไทยในพื้นที่ภาคใต้ เพราะหนึ่งพื้นที่ภาคใต้มีความเป็นประชาธิปัตย์สูง สอง ส.ส.ในแต่ละเขตมีอำนาจและมีฐานเสียงที่มั่นคง สาม ประชาชนยังมีความรักในตัวนายชวน ถึงแม้จะมีการใช้อำนาจรัฐ อำนาจเงินในการหาเสียงก็ยังไม่สามารถซื้อใจประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ได้ (ประชาคม 12-18 ก.พ.48, น. 4 A)

กองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์โพกัส ได้เคยสรุปจุดแข็งของพรรคประชาธิปัตย์ไว้ว่า กระแสการเมืองที่เข้มข้นและวิกฤติศรัทธาอย่างรุนแรงที่สะท้อนผ่านสื่อ จากกรณี สปก. 4 - 01 และความล้มเหลวในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจภายใต้การดูแลของนายธารินทร์ นิมมานเหมินทร์ กลับเป็นเพียงกระแสของคนเมืองหลวงและคนภาคอื่นหาได้มีผลสะท้อนต่อฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้แต่ประการใด แม้กระทำในช่วงที่มีกระแสดูตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมืองไทยโด่งดังไป

ทั่วโลก แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประชาธิปไตยภาคใต้ไม่กล้าแตกแถว เพราะกลัวจะสออบตกและหมดอนาคตทางการเมือง (เวสต์เทรินีโฟกัส ภาคใต้, 2545, น. 14 - 16 อ้างถึงในจรูญ หยุทอง - แสงอุทัย, 2545, น. 16)

จุดแข็งของพรรคประชาธิปัตย์นั้นได้มีผู้วิเคราะห์โดยใช้วิธีการประเมินสถานการณ์ธุรกิจ (SWOT Analysis - การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกคือ O = Opportunity โอกาส T = Threat ภาวะคุกคามและสิ่งแวดล้อมภายใน Strength = จุดแข็ง W = Weakness จุดอ่อน เพื่อนำมาสร้างกลยุทธ์ในการบริหารจัดการในอนาคต - ผู้วิจัย) มาเป็นต้นแบบพบว่า

1. เป็นพรรคการเมืองเก่าแก่ที่สุดของประเทศ ได้รับการยอมรับในระดับที่เป็น “สถาบันทางการเมือง”

2. พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคการเมืองที่มี “บุคลิกภาพ” ที่มี “คุณภาพ” ถ้าเปรียบเทียบกับพรรคการเมืองอื่น ๆ บุคลิกภาพคุณภาพในที่นี้ยังรวมถึงความหลากหลายของบุคลิกภาพที่ครอบคลุมและมีความเหมาะสมทางการเมืองทั้ง “บู๊และบุ๋น” ครบถ้วน

3. องค์กร (พรรค) มี “ความมั่นคงสูง” อยู่คู่ประเทศไทย

4. มีประสบการณ์ทางการเมืองสูงผ่านช่วงเวลาที่ตกต่ำและผ่านจุดสูงสุดมาแล้ว รู้ว่าจะจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างไร (กาลัญญ วรพิทยุต. บทความพิเศษ Re - Branding ประชาธิปัตย์ 2548, น. 30)

คอลัมน์ เรียง “คน” มาเป็นข่าวได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับสถานะของนายชวน หลีกภัยในพรรคคณะชาวลีได้ว่า “ชัยชนะอย่างถล่มทลายของ “ประชาธิปัตย์” ในภาคใต้ อิงเต็ม ๆ กับบารมีของ “ชวน หลีกภัย” และศึกษาให้ดีจะพบว่าใน “ความเชื่อ” ของคนปักษ์ใต้ต่อ “ชวน หลีกภัย” นั้นก้าวข้ามความเป็นนักการเมืองธรรมดาไปแล้ว แต่

เป็น “ศรัทธา” ที่ใกล้เคียงกับการให้กับ “ศาสดา ผู้นำทางจิตวิญญาณ” (เรื่อง “คน” มาเป็น “ข่าว” 28 มี.ค. 2548, น. 4)

ชวน หลีกภัย เป็นนักการเมืองที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากคนไทยทั่วประเทศ ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ยึดมั่นในระบบบรรษัทภิบาลตามครรลองการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นนักการเมืองที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต สุภาพ อ่อนน้อม ในขณะเดียวกันก็แฝงด้วยความหนักแน่น มั่นคง รอบคอบ รักษาหลักการและผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, อุบลศรี อรรถพันธ์, 2542, น. 1916)

นายชวน หลีกภัย เป็นนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จทางการเมืองอย่างรวดเร็ว ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ดังได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรทุกครั้ง นอกจากนี้ยังเป็นที่ยรักและศรัทธาของประชาชนถึงกับมีผู้นำภาพถ่ายปิดทองบูชาก็นำร่ำหรือทำซุ้มกันแดดกันฝนให้แก่ภาพที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งก็มาก (สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, อุบลศรี อรรถพันธ์, 2542, น. 1920)

ความสัมพันธ์ระหว่างภาคใต้กับพรรคประชาธิปัตย์และชวน หลีกภัย นั้น ผู้จัดการรายวัน 20 มิ.ย. 2538 ได้เสนอความเห็นไว้ว่า สถานะคะแนนเสียงที่แข็งแกร่งที่สุดของประชาธิปัตย์อยู่ที่ภาคใต้ อย่างที่รู้กันอยู่และนับวันลักษณะภาคนิยมของประชาธิปัตย์ก็ยิ่งเห็นได้ชัดเจนขึ้น ในการหาเสียงในภาคใต้ครั้งนี้ พรรคประชาธิปัตย์ก็ชูคุณชวน หลีกภัย ขึ้นภายใต้การปลุกเร้าให้คนใต้เลือกคนใต้เป็นนายกและรัฐบาล (ภาคนิยม 2538, น. 102)

ความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์ของชาวใต้กับลักษณะท้องถิ่นนิยมนั้น พล.ต.ต.สรรเพชร ธรรมมาธิกุล ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า ท้องถิ่น

นิยมเกิดภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ (เหตุการณ์ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทหารกับชนชั้นกลางนำไปสู่ความรุนแรงนองเลือด 17 - 20 พ.ค.2535) ซึ่งเหตุการณ์ทางการเมืองนั้น สังคม เศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดความพลิกผันทางการเมืองนี้ทำให้เกิดการรวมตัวของนักการเมืองภาคใต้กลุ่มหนึ่งขึ้นมา ซึ่งเข้มแข็งขึ้นเรื่อยๆ เพราะคนใต้ชอบคนเก่ง มีความรู้ พุดจาคมคาย ยิ่งพูดบนเวทีเก่งจะชอบมาก (สรรเพชญ ธรรมาทิกุล, 2538, น. 64)

เมืองหลวงพยายามควบคุมภาคใต้ ก็ทำได้เพียงยุคหนึ่งเท่านั้น เมื่อบ้านเมืองเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ความรู้สึกนึกคิดในความเป็นอิสระก็เกิดขึ้นอีก เพราะภาคใต้เคยเป็นรัฐอิสระมาก่อน ความเป็นท้องถิ่นนิยมของภาคใต้จึงเหนียวแน่น โดดเด่นกว่าภาคอื่น โดยเฉพาะพรรคประชาธิปัตย์ในยุคหลัง ที่รวมตัวกันสร้างความเป็นท้องถิ่นนิยมขึ้นมา เพื่อที่จะให้เป็นประโยชน์ในทางการเมืองของตัวเอง (สรรเพชญ ธรรมาทิกุล, 2538, น. 65)

ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช ได้ให้ความเห็นเรื่องภูมิภาคนิยมไว้ว่า ในที่สุด การเมืองไทยยามสิ้นสงครามเย็นก็จะกลายเป็นการเมืองที่มีความเป็นภูมิภาคนิยมมากขึ้นเป็นลำดับและในบรรดาภูมิภาคทั้งหลายภาคใต้อาจเป็นภูมิภาคที่มีโอกาสจะมีความเป็นภูมิภาคนิยมได้มากกว่าภาคอื่นๆ เพราะคนใต้นิยมพูดภาษาใต้ แม้จะมาอยู่ในกรุงเทพฯ แล้วก็ติดตามและมีการรวมพวกกันมากกว่าคนภาคอื่นๆ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2538, น. 100)

เอี่ยม ทองดี จากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ให้มุมมองที่ต่างกันออกไป กล่าวคือปล่อยให้ทุกคนมีท้องถิ่นนิยม แต่อย่านำมาใช้ในทางที่ไม่ดีก็แล้วกัน ใน

ทางการเมืองนั้นผมคิดว่าเป็นคนละเรื่องกัน ประชาชนทั่วประเทศสามารถเลือกพรรคประชาธิปัตย์ได้ถ้าเขาคิดว่าประชาธิปัตย์เลวน้อยที่สุด การที่คนภาคใต้เลือกพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้เป็นเพราะท้องถิ่นนิยม เป็นเพราะนโยบายหรือพฤติกรรมของนักการเมืองตรงกับความต้องการของเขามากกว่า (เยี่ยม ทองดี, 2538, น. 84)

ไชยยงค์ มณีพิลิก หัวหน้าศูนย์ข่าวเดลินิวส์ภาคใต้ และนายกสมาคมหนังสือพิมพ์ภาคใต้ ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งล่าสุดไว้ว่า การเลือกตั้งเมื่อ 6 ก.พ.48 ที่ผ่านมาแตกต่างจากการเลือกตั้งเมื่อ 8 ปีที่แล้ว เพราะประชาชนไม่ทราบว่าใครจะเป็นฝ่ายรัฐบาล แต่ในครั้งนี้นี้ประชาชนทราบว่า พรรคไทยรักไทยเป็นรัฐบาล ดังนั้นประชาชนที่ต้องการเลือกพรรคเป็นรัฐบาลต้องเลือก ทรท. ส่วนประชาชนที่เป็นห่วงประเทศชาติ จะเลือกประชาธิปัตย์ หรือพรรคอื่นๆ ที่จะเข้าไปเป็นฝ่ายค้านเพื่อคานอำนาจของรัฐบาล (ประชาคม 12 - 18 ก.พ.2548, น. 4 A)

ในเรื่องกลวิธีการหาเสียงและปัจจัยส่งเสริมให้ได้รับเลือกตั้ง ทัศนคติของ อบต. สตรี จังหวัดสงขลา กลวิธีที่ อบต.สตรีส่วนใหญ่ ใช้ในการหาเสียงคล้ายคลึงกัน

1. ใช้การเข้าถึงประชาชน เดินพบปะกับชาวบ้าน ไปตามบ้านทุกบ้าน
2. เดินหาเสียงตามบ้านด้วยตนเอง ใช้คำพูดเป็นสำคัญพยายามพูดให้ชาวบ้านทราบถึงเป้าหมายของตนเอง อาสาเข้าไปเป็นตัวแทนแก้ไขความเดือดร้อน แนะนำตัวเองกับชาวบ้าน สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ปราบครัย ประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านรับรู้การทำงานของอบต. ขอให้พิสูจน์ว่าผู้หญิงจะทำงานนี้ได้หรือไม่ ขอให้ลองเลือกผู้หญิงบ้าง

เพราะในอดีตมีแต่ผู้นำชายล้วน ๆ ผลงานก็เห็น ๆ อยู่

4. ให้เพื่อนบ้านช่วยแนะนำ

5. ทำตัวให้เข้ากันได้กับชาวบ้านพบปะสังสรรค์กับชาวบ้านบ่อย ๆ

6. รวมกลุ่มสตรีและเยาวชน (ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์, 2547, น. 30)

ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์ และดรุณี บุญภิบาล ได้ศึกษาพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงและการหาเสียงสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของสตรีใน 3 จังหวัดภาคใต้ : นครศรีธรรมราช ตรัง และพัทลุง พบประเด็นเกี่ยวกับวิธีการหาเสียงสนับสนุนจากสตรีว่า สตรี ทุกกลุ่มมีความเห็นพ้องกันโดยส่วนใหญ่ว่า การไปปรากฏตัว-ปราศรัยเป็น วิธีการที่ผู้สมัครจะได้รับเสียงสนับสนุนจากสตรีมากเป็นลำดับที่ 1 วิธีการหาเสียงสนับสนุนจากสตรีวิธีการที่ 2 คือ การเดินไปหาเสียงถึงตัว ประชาชน (ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์, ดรุณี บุญภิบาล, 2534, น. 193)

ผู้แทนราษฎรของพรรคประชาธิปัตย์หลายคนตั้งแต่นายชวน หลีกภัย นายสัมพันธ์ ทองสมัคร นายวิทยา แก้วภราดัย ต่างยอมรับว่า กลุ่มสตรีเป็นฐานเสียงสำคัญ นายชวน หลีกภัย มีความเห็นว่า “สตรีจะไม่เปลี่ยนใจ” “สตรีที่ศรัทธาและช่วยเหลือสนับสนุนจัดกิจกรรมให้ คุณชวนได้พบปะกับเพื่อนและผู้คุ้นเคย เช่น จัดเลี้ยง” (ภิญโญ ต้นพิทย คุปต์, ดรุณี บุญภิบาล, 2534, น. 25) คุณสัมพันธ์ ทองสมัคร ให้ความ เห็นไว้ว่า “เวลาไปบ้านเราต้องคุยกับคนหญิงมากกว่าคนชาย ไปคุยให้ ได้คือ แม่ครัว เข้าไปให้ถึงเลยในโรงครัว...เป็นกันเองกับเขา จับมือถือ แขนสนูกสนานกันไป” (ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์, ดรุณี บุญภิบาล, 2534, น. 31)

ความคิดเห็นของผู้แทนราษฎรพรรคอื่นต่อกลุ่มสตรีในฐานะฐาน เสียงสำคัญก็ไม่ต่างไปจากความคิดเห็นของผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์

เช่น คุณसानันท์ สุพรรณชนะบุรี อดีตผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง พรรคประชาชนให้ความเห็นไว้ว่า “ผู้หญิงถ้ารับปากไว้แล้ว ตอนหาเสียง จะไม่เปลี่ยนแปลงไปอย่างอื่น พูดตรง ๆ เลย การหาเสียงของผู้หญิงลงทุนน้อย ไม่ต้องใช้เหล่า งานเลี้ยงไม่มาก ที่สำคัญคือถ้าประทับใจในกลุ่มจะต่อเนื่องไปกันได้” (วิญญู ตันพิทยคุปต์, ดร. อนุชิตา, 2534, น. 28)

บทที่ 3

ข้อมูลนักการเมืองถิ่น : จังหวัดสงขลา

ผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา นับแต่การเลือกตั้ง 2476 - ปัจจุบัน

นับแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก 15 พ.ย. 2476 จนถึงการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด 6 ก.พ. 2548 รวม 21 ครั้ง ทั้งการเลือกตั้งทางอ้อมและทางตรง การเลือกตั้งแบบรวมเขต และแบ่งเขต จนถึง การเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เขตละ 1 คน ผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา มีดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
1	15 พ.ย.2476	1. รองอำมาตย์ตรีเยื่อ ศรียากัย			
2	7 พ.ย.2480	1. นายเอื้อน ณ สงขลา 2. นายกล่อม สุระไพฑูริกุล นายเยื่อ ศรียากัย			ถึงแก่กรรม 8 ธ.ค.80 แทน 27 ก.พ.81
3	12 พ.ย.2481	1. นายเจียร (กิมกู่ย) วิบุลากร 2. พระยาศรีธรรมราช (ทองคำ กาญจนโชติ)			
4	6 ม.ค.2489	1. นายนิสสัย โรจนะหัสติน 2. นายคล้าย ละอองมณี			
	5 ส.ค.2489	1. นายเจียม ศิริลักษณ์ 2. นายแข็งจือ ลือประเสริฐ			เลือกตั้งเพิ่ม

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
5	29 ม.ค.2491	1. นายคล้าย ละอองมณี 2. ร.ต.อ.หวน มุตตาหารัฐ			
6	26 ก.พ.2495	1. นายประสิทธิ์ จุลละเกศ 2. นายคล้าย ละอองมณี			
7	26 ก.พ.2500	1. ร.ต.อ.ประณีต กลิ่นโกสุม 2. นายคล้าย ละอองมณี 3. นายเชื้อ ทิพย์มณี		เสรีมนังคศิลา ประชาธิปัตย์ ไม่สังกัดพรรค	
8	15 ธ.ค.2500	1. นายประสิทธิ์ จุลละเกศ 2. นายคล้าย ละอองมณี 3. นายเชื้อ ทิพย์มณี		ไม่สังกัดพรรค ประชาธิปัตย์ ไม่สังกัดพรรค	
9	10 ก.พ.2512	1. จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล 2. นายเชื้อ ทิพย์มณี 3. นายประจวบ ชนะภัย 4. นายคล้าย ละอองมณี		ไม่สังกัดพรรค สหประชาไทย สหประชาไทย ประชาธิปัตย์	
10	26 ม.ค.2518	1. นายคล้าย ละอองมณี 2. นายวิจิตร สุคันธพันธ์ 3. นายอำนาจ สุวรรณศิริ 4. นายไสว พัฒโน 5. จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล		ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ธรรมสังคม	
11	4 เม.ย.2519	1. ร.อ.ละเมียน บุญยะมาน 2. นายคล้าย ละอองมณี 3. นายอำนาจ สุวรรณศิริ 4. จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล 5. นายอุดม แดงโกเมน	1 1 1 2 2	ชาติไทย ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ กิจสังคม ประชาธิปัตย์	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
12	22 เม.ย.2522	1. นายสงบ ทิพย์มณี	1	ประชาธิปัตย์	
		2. นายวีระ สุพัฒน์กุล	1	ประชาธิปัตย์	
		3. นายอำนาจ สุวรรณคีรี	1	ประชาธิปัตย์	
		4. จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล	2	กิจสังคม	
		5. นายไสว พัฒโน	2	ประชาธิปัตย์	
13	18 เม.ย.2526	1. พ.ต.ท.เปรม รุจิเรช	1	กิจสังคม	
		2. นายอำนาจ สุวรรณคีรี	1	ประชาธิปัตย์	
		3. นายสงบ ทิพย์มณี	1	ประชาธิปัตย์	
		4. จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล	2	กิจสังคม	
		5. นายไสว พัฒโน	2	ประชาธิปัตย์	
		6. นายนฤชาติ บุญสุวรรณ	2	ประชาธิปัตย์	
14	27 ก.ค.2529	1. นายสุรใจ ศิรินุพงศ์	1	ประชาธิปัตย์	
		2. นายอำนาจ สุวรรณคีรี	1	ประชาธิปัตย์	
		3. นายสงบ ทิพย์มณี	1	ประชาธิปัตย์	
		4. นายนฤชาติ บุญสุวรรณ	2	ประชาธิปัตย์	
		5. นายไสว พัฒโน	2	ประชาธิปัตย์	
		6. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี	3	ประชาธิปัตย์	
		7. นายสมนเฝ้าะ โปชะรี	3	ประชาธิปัตย์	
15	24 ก.ค.2531	1. นายอำนาจ สุวรรณคีรี	1	ประชาธิปัตย์	
		2. นายสงบ ทิพย์มณี	1	ประชาธิปัตย์	
		3. นายนิกร จำง	1	(ประชาชน) ชาติไทย	
		4. นายไสว พัฒโน	2	ประชาธิปัตย์	
		5. จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล	2	กิจสังคม	
		6. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี	3	ประชาธิปัตย์	
		7. นายสมนเฝ้าะ โปชะรี	3	ประชาธิปัตย์	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
16	22 มี.ค.2535	1. นายสุรใจ ศิริพงษ์ค์ 2. นายนิพนธ์ บุญญามณี 3. นายนิกร จำนง 4. นายไสว พัฒโน 5. พ.อ.สุชาติ จันทร์โชติกุล 6. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี 7. นายสะเบต หลีเสริม	1 1 1 2 2 3 3	ความหวังใหม่ ประชาธิปัตย์ ชาติไทย ประชาธิปัตย์ ความหวังใหม่ ประชาธิปัตย์ ความหวังใหม่	
17	13 ก.ย.2535	1. นายวินัย เสนเนียม 2. นายนิพนธ์ บุญญามณี 3. นายอำนาจ สุวรรณคีรี 4. นายไสว พัฒโน 5. นายลากค์กดี ลากาโรจนกิจ 6. พ.ต.ท.วิจิตร สุวิทย์ 7. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี	1 1 1 2 2 3 3	ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์	
18	2 ก.ค.2538	1. นายวินัย เสนเนียม 2. นายนิพนธ์ บุญญามณี 3. นายอำนาจ สุวรรณคีรี 4. นายไสว พัฒโน 5. นายถาวร เสนเนียม 6. นายลากค์กดี ลากาโรจนกิจ 7. พ.ต.ท.วิจิตร สุวิทย์ 8. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี	1 1 1 2 2 2 3 3	ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์	
19	17 พ.ย.2539	1. นายวินัย เสนเนียม 2. นายนิพนธ์ บุญญามณี 3. นายอำนาจ สุวรรณคีรี 4. นายถาวร เสนเนียม 5. นายไพโร พัฒโน	1 1 1 2 2	ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์	

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	ลำดับชื่อ - สกุล	เขต	พรรค	หมายเหตุ
		6. นายลากศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ 7. นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี 8. พ.ต.ท.วิจิตร สุวิทย์	2 3 3	ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์	
20	6 ม.ค.2544	1. นายเจือ ราชสีห์ 2. นายลากศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ 3. นายไพโร พัฒมโน นายวิรัตน์ กัลยาศิริ 4. นายวินัย เสนเนียม 5. นายนิพนธ์ บุญญามณี 6. นายถาวร เสนเนียม 7. นายศิริโชค โสภา 8. พ.ต.ท.วิจิตร สุวิทย์	1 2 3 3 4 5 6 7 8	ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์	ลาออก 14 ม.ค.47 แทน 22 ก.พ.47
21	6 ก.พ.2548	1. นายเจือ ราชสีห์ 2. นายลากศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ 3. นายวิรัตน์ กัลยาศิริ 4. นายวินัย เสนเนียม 5. นายประพร เอกอุรุ 6. นายถาวร เสนเนียม 7. นายศิริโชค โสภา 8. นายนาราช สุวิทย์	1 2 3 4 5 6 7 8	ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์ ประชาธิปัตย์	

ที่มา : ห้องสมุดรัฐสภา

พรรคประชาธิปัตย์และการเมืองถิ่นสงขลา

ผลการเลือกตั้งสะท้อนให้เห็นว่า การเมืองถิ่นสงขลาว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพรรคประชาธิปัตย์มาอย่างยาวนาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลาในยุคแรกๆ ตั้งแต่ นายคล้าย ละอองมณี ร.ต.อ.หวน มุตตาหารักษ์ แม้มิได้มีบันทึกรายงานว่าได้รับเลือกตั้งในนามพรรคประชาธิปัตย์แต่ท่านทั้งสองก็เป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ และมีส่วนช่วยให้พรรคประชาธิปัตย์เป็นที่รู้จักและศรัทธาในหมู่ประชาชนจังหวัดสงขลา

มีข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับพรรคประชาธิปัตย์และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา คือ

1. นับตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งที่ 10 (26 ม.ค.2518 เป็นต้นมา พรรคประชาธิปัตย์แทบจะผูกขาดการเมืองการเลือกตั้งของจังหวัดสงขลา ในบางสมัยจะมีผู้สมัครในนามพรรคกิจสังคม พรรคความหวังใหม่ และพรรคชาติไทยเบียดแทรกได้บ้าง 1 - 2 คน แต่การเลือกตั้ง 13 ก.ย.2535 เป็นต้นมา ไม่มีผู้สมัครจากพรรคอื่นใด นอก จากพรรคประชาธิปัตย์ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา

2. ผู้ลงสมัครในนามพรรคอื่นที่ไม่ได้รับเลือกตั้งกลับได้รับเลือกตั้งเมื่อย้าย ไปสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ ได้แก่ นายสงบ ทิพย์มณี ซึ่งลงสมัครในนามพรรคธรรมสังคม และพลังใหม่ในการเลือกตั้ง 26 ม.ค.2518 และ 4 เม.ย.2519 ตามลำดับ ได้รับเลือกตั้ง 22 เม.ย.2522 ในนามผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์ หรือ นายศิริโชค โสภา ผู้สมัครจากพรรคนำไทย ในการเลือกตั้ง 13 ก.ย.2538 กลับได้รับการเลือกตั้งเมื่อย้ายมาสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ ที่จังหวัดสงขลา 6 ม.ค.2544

3. ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์เมื่อย้ายไปสังกัดพรรคอื่นจะกลับสอบตก ยกเว้นเพียง 1 คน คือ นายสุรใจ ศิริบุษงค์ แต่ก็ได้รับเลือกตั้งเพียงครั้งเดียวหลังจากย้ายพรรค ครั้งต่อ ๆ มา ก็สอบตกที่เปลี่ยนไปหลายพรรค ลงสมัครหลายครั้งก็ไม่ได้รับเลือกตั้งซ้ำซาก เช่น นายนฤชาติ บุญสุวรรณ

นักการเมืองถิ่น บทบาท เครือข่าย และกลวิธีการหาเสียง

การนำเสนอบทบาท เครือข่าย และกลวิธีการหาเสียงของนักการเมืองถิ่นสงขลา จะเสนอข้อมูลเฉพาะการเมืองระดับชาติ ระดับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
2. กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน

การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอเฉพาะบางท่านเท่าที่สามารถหาข้อมูลได้ จากการสัมภาษณ์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักการเมืองถิ่น และบุคคลอ้างอิงดังปรากฏในภาคผนวก การศึกษา เอกสารและการสังเกตการณ์ในพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดในหลายประการ แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลเท่าที่นำเสนอ ก็เพียงพอจะช่วยให้เข้าใจและเห็น “ภาพ” การเมืองถิ่นของสงขลาได้อย่างถูกต้อง

กลุ่มอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล

จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล เป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา 5 สมัย คือ ในการเลือกตั้ง 10 ก.พ. 2512 26 ม.ค. 2518 4 เม.ย. 2519 22 เม.ย. 2522 และ 18 เม. ย. 2526 โดยสมัยแรกไม่สังกัดพรรค สมัยที่ 2 สังกัด พรรคธรรมสังคม สมัยที่ 3 - 5 สังกัดพรรคกิจสังคมและได้วางมือทางการเมือง เมื่อไม่ได้รับเลือกตั้งในสมัยต่อมา

เครือข่ายและความสัมพันธ์

จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล เป็นผู้แทนราษฎรร่วมสมัยกับนายคล้าย ละอองมณี นายไสว พัฒโน จัดเป็นผู้แทน 3 บุคลิกของจังหวัดสงขลา จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล มีพื้นเพอยู่ที่ ต.หูแฉ่ ในวัยเด็กอาศัยอยู่กับ พระปลัดดลิ่ง วัดโคกสมาณคุณ ซึ่งเป็นพระสงฆ์องค์สำคัญของหาดใหญ่ ในยุคนั้น เป็นที่เคารพนับถืออย่างกว้างขวาง จ.ส.ต.อนันต์ ได้เข้าศึกษาที่โรงเรียนมัธยมชายหาดใหญ่ (หาดใหญ่วิทยาลัยในปัจจุบัน) และได้ สมัครเข้าเป็นทหารเกณฑ์ ต่อมาได้รับราชการทหารจนได้ยศเป็น จ.ส.ต. ตำแหน่งสารวัตรทหาร ด้วยตำแหน่งหน้าที่การงานและอุปนิสัยใจคอที่เป็น “นักเลง” “ใจใหญ่ ใจกว้าง” ทหารเกณฑ์ทุกรุ่นที่มาประจำอยู่ที่ ค่ายเสนาณรงค์ ทั้งที่มาจากจังหวัดสงขลาและใกล้เคียง เช่น พัทลุง ต่างเกรงขาม “จ่านันต์” จ.ส.ต.อนันต์ นั้น เป็นผู้ที่มั่งทั้ง “พระเดช และ พระคุณ” กับบรรดาทหารเกณฑ์ของค่ายเสนาณรงค์ หนุ่มฉกรรจ์เหล่า

นั่นจึงเป็นเครือข่ายขุมกำลังสำคัญกลุ่มที่ 1 ของ จ.ส.ต.อนันต์ เรื่องกูด นอกจากนี้ บริบทของขนาดใหญ่ ในยุคที่ จ.ส.ต.อนันต์ รุ่งเรืองนั้น ได้เกิดเขตอิทธิพลของผู้ยิ่งใหญ่หลายก๊ก ทั้งก๊กกำนัน ก๊กตำรวจที่มีพฤติกรรม รีดไถ่ ช่มชู้ประชาชน พ่อค้า ประชาชนที่เดือดร้อนจึงจะไปขอความช่วยเหลือจาก จ.ส.ต.อนันต์ เรื่องกูด กันมาก เล่ากันว่าขนาดว่าว ควาย ถูกปล้น ถูกลัก หรือใครถูกจับ ถูกรังแก “จ่านันต์ ช่วยได้” บรรดาคนที่ได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งอาจจะเป็นประชาชนคนเดือดร้อน ยากจน พ่อค้า แม่ค้า จึงเป็นอีกเครือข่ายหนึ่งของ จ.ส.ต.อนันต์ เรื่องกูด

บทบาททางการเมือง

เท่าที่ศึกษาไม่พบว่า จ.ส.ต.อนันต์ เรื่องกูดได้แสดงบทบาทในสภาในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากนักน้อยเพียงใด แต่บทบาทในพื้นที่ จ.ส.ต.อนันต์ เรื่องกูด จัดเป็นขวัญใจของชาวบ้าน เป็นผู้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนให้ได้ ทำนอง วัวหาย ควายสูญไปบอก จ.ส.ต.อนันต์ จะสั่งคนไล่ขวิด “เรื่องนี้ เขามาหากูแล้ว มึงจัดการกัน”

กลวิธีการหาเสียง

นอกเหนือจากการทำตนให้เป็นที่พึ่งพาอาศัย “แก้ไขปัญหาให้แล้ว” กลวิธีการหาเสียงที่สำคัญของ จ.ส.ต.อนันต์ เรื่องกูด คือ การไปร่วมงานศพ กล่าวกันว่า งานศพแทบทุกงาน “จ่านันต์” จะไปถึงก่อน ให้เงินใส่ซอง แม้จะไม่ใช่เงินจำนวนมาก (100 บาททุกราย) แต่เป็นกิจวัตรที่ จ.ส.ต.อนันต์ เรื่องกูด ทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จนเป็นที่กล่าวถึงเสมอเมื่อพูดถึงผู้แทนราษฎรที่ชื่อ จ.ส.ต.อนันต์ เรื่องกูด

นายคล้าย ละอองมณี

นายคล้าย ละอองมณี เป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา ตั้งแต่การเลือกตั้ง 6 ม.ค. 2489 จนถึงการเลือกตั้ง 4 เม.ย. 2519 รวม 8 สมัยติดต่อกัน เป็นผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่เคยสอบตกเลยนับแต่ลงเล่นการเมือง เป็นผู้แทนราษฎรที่อยู่ในฐานะปูชนียบุคคลคนหนึ่ง ของพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายคล้าย ละอองมณี มีภูมิลำเนาที่อำเภอสะเดา ประกอบอาชีพทนายความ เป็นหนึ่งในกลุ่มนักการเมืองภาคใต้ที่ร่วมก่อตั้งพรรคประชาธิปัตย์กับนายควง อภัยวงศ์ นักการเมืองภาคใต้กลุ่มนี้ประกอบด้วย นายก่อเกียรติ ชฎาเสน (จังหวัดตรัง) นายถัด พรหมมานพ (จังหวัดพัทลุง) นายไสว สุทธิพิทักษ์ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) นายปริญญา จุฑามาตย์ (จังหวัดกระบี่) นายคล้าย ละอองมณี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีวาทะคารมคมคายมาก สื่อสารมวลชนขณะนั้นให้ฉายาว่า “ส.ส. ปากตะไกร” นายคล้าย ละอองมณี ในความเห็นของผู้สนใจการเมืองของจังหวัดสงขลา จึงเป็นเสมือน “คู่ขา” ของนายควง อภัยวงศ์ และเป็นผู้แทนราษฎรที่ปลุกฝังความรัก ความศรัทธา ในพรรคประชาธิปัตย์ในจิตใจของชาวจังหวัดสงขลา

เครือข่ายของนายคล้าย ละอองมณี นอกเหนือจากญาติพี่น้องแล้ว คือ บรรดาลูกความเก่า เนื่องจากนายคล้าย ละอองมณีเป็นทนายความที่ชอบช่วยเหลือว่าความให้กับคนยากจน คนที่ถูกดำรงจับเหล่า จับพวก

(เหล่าพี่น้องเมือง) จับไฟ นายคล้าย ละอองมณีจะว่าความให้ฟรี นายตำรวจ คู่กรณีกับชาวบ้านจะเกรงกลัวนายคล้ายกันมาก มีเรื่องเล่ากันว่า บางราย จะกลัวถึงปีสวาระวาทก็มีเมื่อถูกนายคล้าย ชักในศาล

นายคล้าย ละอองมณี จึงมีลูกความเก่าเป็นเครือข่ายสำคัญ และแน่นหนาขนาดสั่งลูกหลาน “ต้องเลือกพรรคประชาธิปัตย์” ผู้ให้ ข้อมูลบางคนบอกเล่า ด้วยความภาคภูมิใจว่าเลือกพรรคประชาธิปัตย์ มาตั้งแต่สมัยนายคล้าย นายคล้าย ละอองมณี จึงเป็นเสมือนผู้วางรากฐานเครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

บทบาททางการเมือง

นายคล้าย ละอองมณี เป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลาคนแรก ที่มีบทบาทโดดเด่นในระดับ “ดาวสภา” เป็นที่ชื่นชม เล่าขานของ ประชาชนผู้สนใจและติดตามการเมือง ในฐานะผู้แทนราษฎรฝ่ายค้าน นายคล้าย อภิปรายฝ่ายรัฐบาล ในฐานะฝ่ายรัฐบาล นายคล้ายเคยได้ รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข

กลวิธีการหาเสียง

กลวิธีการหาเสียงที่สำคัญของนายคล้าย ละอองมณีเป็นต้นแบบ ของผู้แทน พรรคประชาธิปัตย์ คือ เดินพบปะชาวบ้านและปราศัย การหาเสียงของผู้แทนราษฎรยุคนายคล้าย ละอองมณี เป็นทำนอง “ทัวร์นกขมิ้น” คือ ไปเป็นวัน ๆ ค่ำไหนนอนนั่น ในยุคแรก ๆ จะไปพบ ผู้มีบารมีในชุมชน หรือผู้นำในพื้นที่ ซึ่งอาจจะไม่ใช่ผู้นำโดยตำแหน่ง เช่น กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน

นอกจากการไปพบราษฎร และปราศัยแล้ว กลวิธีสำคัญซึ่งทำให้นายคล้าย ละอองมณีเป็นขวัญใจของชาวบ้านคือ ความเป็นคนกล้าพูด กล้าปะทะกับผู้มีอำนาจ โดยเฉพาะผู้มีอำนาจหรือตำรวจ ผู้ติดตามการเมืองจะศรัทธาในตัวนายคล้าย ละอองมณี ถึงขนาดช่วยเหลือภัยอันตราย เป็นหัวคะแนนที่ไม่ได้จัดตั้งของนายคล้าย ละอองมณี ความเป็น “คนกล้า” ถึงขนาดกล้านำจับบุคคลระดับผู้ว่าราชการจังหวัดฐานส่งข้าวออกนอกประเทศ การช่วยเหลือเรื่องคดีความเป็นกลวิธีการใช้วิชาชีพในการหาเสียงที่สำคัญยิ่ง นอกเหนือจากการไปร่วมกิจกรรมในพื้นที่ประเภท งานศพ งานบุญ และการปราศัย ในช่วงหน้าเลือกตั้งกลวิธีที่ใช้อีกอย่างหนึ่ง คือ การมีจดหมายบอกข่าว ว่านายคล้าย ลงสมัครผู้แทนอีกขอให้ช่วยกัน

ในช่วงการเลือกตั้งสมัยหลัง ๆ เริ่มมีการใช้เงินในการหาเสียง นายคล้าย ละอองมณี จะบอกกล่าวชาวบ้านด้วยประโยคที่ผู้ให้ข้อมูลสูงอายุนั่งจำได้จนทุกวันนี้ คือ “ให้กินแต่เหยื่อ อย่ากินเบ็ด”

นายเชื้อ ทิพย์มณี

นายเชื้อ ทิพย์มณี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา ติดต่อกัน 3 สมัย คือ จากการเลือกตั้ง 26 ก.พ. 2500 15 ธ.ค. 2500 และ 10 ก.พ. 2512 ในระยะแรกไม่สังกัดพรรคการเมืองใด ต่อมาในการเลือกตั้ง 26 ม.ค. 2518 ลงสมัครในนามพรรคธรรมสังคม และ 4 เม.ย. 2519 ลงสมัครในนามพรรคพลังเสรี แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง จึงยุติบทบาททางการเมือง

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายเชื้อ ทิพย์มณี เป็นบุตรของนายฮวด และนางเซย มีพี่น้องอยู่ ต.คุชุต อ.สะทิงพระ นายฮวดผู้บิดามีน้องชาย 1 คน คือ นายเถ็ด ทั้งบิดา และอาไม่มีนามสกุลเดิม เมื่อสมรสแล้ว จึงต่างใช้นามสกุลของภรรยา นายฮวดใช้นามสกุลทิพย์มณี นายเถ็ด ใช้นามสกุลวิไลรัตน์ นายเถ็ดได้ก่อร่าง สร้างตัวจนได้เป็นกำนันอุปถัมภ์ผู้คนไว้มากมาย เป็นที่รู้จักกันทั่วทั้งจังหวัดสงขลาในฐานะกำนันที่มีอิทธิพลบารมีสูงสุด ในยุคสมัยนั้นใจใหญ่ใจนักเลงเล่ากันว่าบ้านกำนันเถ็ดนั้น “หุงข้าวกะทะ” หมายความว่า มีข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ เลี้ยงผู้คนได้มากมาย

นายเชื้อ ทิพย์มณี ได้มาพักอาศัยกับญาติในเมืองและเรียนหนังสือที่โรงเรียน วชิรานุกุลในระดับ ม.3 เลิกเรียนได้หันไปประกอบอาชีพค้าควาย ตะลอนไปทั่วทุกอำเภอของจังหวัดสงขลา ชอบกีฬาชกมวยเหมือนผู้ชายบักซีได้ทั่วไป อุปนิสัยคล้ายกับกำนันผู้เป็นอา คือ เป็นนักเลง มีบารมีบอกเล่ากันว่าบ้านของนายเชื้อนั้นก็ “หุงข้าวกะทะ” เช่นเดียวกัน นายเชื้อ มีคุณลักษณะชอบเข้าครัว มีฝีมือในการทำอาหาร เริ่มบทบาททางการเมืองในฐานะหัวหน้าคณะของนายประสิทธิ์ จุลละเขต ผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาในการเลือกตั้ง 26 ก.พ. 2495 และได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในฐานะผู้สมัครอิสระ เมื่ออายุได้ 29 ปี

แม้นายเชื้อ ทิพย์มณีจะไม่สังกัดพรรคใดอย่างชัดเจน แต่นายเชื้อ เป็นผู้แทนราษฎรที่ใกล้ชิดกับฝ่ายรัฐบาลโดยตลอดมา กล่าวคือ จะมีสายสัมพันธ์อันดีกับ “ผู้ใหญ่” ในฝ่ายรัฐบาล นายเชื้อ ได้สั่งสอนผู้ใกล้ชิดเสมอว่า ไปกรุงเทพฯ ไปมือเปล่า ให้จัดหาข้าวของ อาหารสด อาหารแห้งไปฝาก “ผู้ใหญ่” “ปลากระบอกบ้านเราใครไม่ก็บาทให้เอาไป”

บทบาททางการเมือง

จากการศึกษาไม่พบว่านายเชื้อ ทิพย์มณี ได้แสดงบทบาทในสภาในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากนักน้อยเพียงใด ทราบเพียงว่าในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายเชื้อ สามารถช่วยเหลือคนในพื้นที่เกี่ยวกับการติดต่อกับทางราชการได้ กรณีตัวอย่างที่แสดงถึงบทบาทของนายเชื้อ ทิพย์มณีในฐานะผู้แทน เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียนประจำจังหวัดได้รับคำสั่งย้ายให้ไปบริหารการที่โรงเรียนประจำจังหวัดภูเก็ต แต่ไม่ประสงค์จะย้ายได้ขอความช่วยเหลือจากผู้แทนคือนายเชื้อ ปรากฏว่าสำเร็จ ผู้อำนวยการท่านนั้นไม่ต้องเดินทางไปจังหวัดภูเก็ต หรือกรณีมีงานวัด งานบุญที่สงขลา นายเชื้อ ทิพย์มณีสามารถเชิญ “ผู้ใหญ่” จากกรุงเทพฯ ให้มาร่วมเป็นเกียรติในงานนั้น ๆ ได้

เครือข่ายหลักของนายเชื้อ ทิพย์มณีจึงเป็นเครือข่ายและผู้รับการอุปถัมภ์ ช่วยเหลือ ที่กระจายอยู่ในพื้นที่

กลวิธีหาเสียง

กลวิธีสำคัญคือการคลุกพื้นที่ ส่งเคราะห์ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเล่ากันว่า เมื่อนายเชื้อ ทิพย์มณี ออกพื้นที่ จะแวะเวียนไปเยี่ยมญาติในลักษณะที่แวะพักที่บ้านหนึ่ง เรียกหาญาติและพวกพ้องในละแวกใกล้เคียงให้มาชุมนุมพบปะ สอบถามสารทุกข์สุกดิบ ใครมีเรื่องขอให้ช่วยก็ให้การสงเคราะห์พร้อมจัดหาข้าวปลาอาหารมาเลี้ยงดูกัน กลวิธีหาเสียงโดยสรุปคือ การแสดงศักยภาพในฐานะเป็น “พี่ใหญ่” เป็น “ที่พึ่งพิงได้” นั้นเอง

นายนฤชาติ บุญสุวรรณ

นายนฤชาติ บุญสุวรรณ เป็นผู้แทนราษฎร 2 สมัย ของจังหวัดสงขลา คือในการเลือกตั้ง 18 เม.ย. 2526 และ 24 ก.ค. 2529 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ต่อมาได้แยกตัวออกจากพรรคประชาธิปัตย์ โดยเข้าร่วมกับกลุ่ม 10 มกรา และลงสมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรคประชาชน พรรคความหวังใหม่ พรรคราษฎร และพรรคมหาชน ตามลำดับ แต่สอบตกมาโดยตลอด

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายนฤชาติ บุญสุวรรณ เป็นชาวบ้านหนองหอย อำเภอสิงหนคร สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และรับราชการเป็นนักวิชาการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 ปี และย้ายมาประจำที่อำเภอหาดใหญ่ จ.สงขลา ได้ทุนไปศึกษาดูงานที่ประเทศออสเตรเลีย ประมาณปีเศษ ในปี 2526 ได้รับการชักชวนจากนายบัญญัติ บรรทัดฐาน ซึ่งเป็นหัวหน้าเก่าสมัยทำงานที่สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทให้มาสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคประชาธิปัตย์ และประสบความสำเร็จได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2 สมัยติดต่อกัน เครือข่ายสำคัญในพรรคประชาธิปัตย์ คือนายวิระ มุสิกพงศ์ ผู้นำกลุ่ม 10 มกรา

ฐานเสียงสำคัญของนายนฤชาติ บุญสุวรรณ คือ พรรคประชาธิปัตย์ สำหรับเครือข่ายแม้จะมีอยู่มาก แต่อยู่คนละเขตเลือกตั้ง จึงไม่พบข้อมูลว่ามีบทบาทช่วยเหลือในการหาเสียง

บทบาททางการเมือง

บทบาททางการเมืองของนายอนุชาติ บุญสุวรรณ ในสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้โดดเด่นระดับดาวสภา แต่เป็นสมาชิกที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติระดับเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนโดยส่วนใหญ่ บทบาทในพื้นที่ก็เช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ คือ ช่วยเหลือประสานงาน แก้ไขปัญหาให้กับชาวบ้านและร่วมกิจกรรมในพื้นที่ หลังจากย้ายออกจากพรรคประชาธิปัตย์ก็ยังคงมุ่งมั่นอาสา ทำงานการเมืองลงสมัครรับเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

กลวิธีหาเสียง

นายอนุชาติ บุญสุวรรณ อาศัยความรู้ ประสบการณ์และผลงานความสำเร็จในช่วงรับราชการสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทเป็นประโยชน์ในการแนะนำตนเอง และหาเสียง กลวิธีการหาเสียง ได้แก่ การปิดป้ายประกาศ โปสเตอร์ และที่สำคัญ คือ การเดินพบปะกับประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนและปราศรัยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงก่อนหน้าเลือกตั้งในยุคสมัยที่สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ จะเป็นการปราศรัยใหญ่ จัดโดยพรรคเป็นการระดมบรรดา “ขุนพล” มาช่วยหาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งจังหวัด

นายนิกร จำนง

นายนิกร จำนง เป็นอดีตผู้แทนราษฎร สมัยของจังหวัดสงขลา ลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรก สังกัดพรรคก้าวหน้า ในการเลือกตั้ง 27 ก.ค. 2529 แต่ไม่ประสบผลสำเร็จได้ลงเลือกตั้งครั้งที่ 2 24 ก.ค. 2531 สังกัดพรรคประชาชน ต่อมาย้ายไปสังกัดพรรคชาติไทย ได้รับเลือกตั้งทั้ง 2 ครั้ง หลังจากนั้นไม่ได้รับเลือกตั้งอีกในสมัยต่อมา จึงได้วางมือจากการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา

บทบาททางการเมือง

นายนิกร จำนง ได้แสดงความสนใจจะสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ก่อนลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรก แต่เนื่องจากขณะนั้นพรรคประชาธิปัตย์มีผู้สมัครครบทุกเขตอยู่ก่อนแล้ว จึงทำให้ต้องสมัครในนามพรรคก้าวหน้า พรรคประชาชนและพรรคชาติไทยตามลำดับ และเมื่อได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนในนามพรรคชาติไทยแล้วก็แน่วแน่อยู่กับพรรคชาติไทยตลอดมา แม้พรรคจะเป็นรัฐบาลหรือเป็นพรรคฝ่ายค้าน

บทบาททางการเมืองของนายนิกร จำนง ในสภาไม่โดดเด่นให้เป็นที่รู้จักของสาธารณชนมากเท่ากับบทบาททางการเมืองหลังจากสอบตก และได้ไปทำงานให้กับพรรคชาติไทยในฐานะเลขานุการส่วนตัวของหัวหน้าพรรค นายบรรหาร ศิลปอาชา และช่วงต่อมาได้รับเลือกให้เป็นผู้อำนวยการพรรคชาติไทย รับผิดชอบกลับกรองงานกิจกรรมของพรรค และในฐานะผู้ติดตามที่หัวหน้าพรรคให้ความไว้วางใจเรียกใช้ใกล้ชิดจนได้รับบำเหน็จให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคมในปี 2545

ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจำนวนมากบอกเล่าเสียตายเป็นนายนิกร
จำนง ไม่ลงสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์ มิฉะนั้นแล้วจะต้องได้เป็น
ผู้แทนทุกสมัยของจังหวัดสงขลา เพราะนิกรเป็น “คนดี” แต่อยู่พรรคอื่น
จึง “เลือกไม่ได้”

เครือข่ายและความสัมพันธ์

บิดามารดาของนายนิกร จำนง ประกอบอาชีพค้าวัสดุก่อสร้าง
และค้าที่ดิน เป็นผู้ช่วยเหลือชุมชนมาโดยตลอด จนทุกวันนี้แม้บุตรชาย
จะไม่ได้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว บิดามารดานายนิกร จำนง ยังคงให้ทุน
การศึกษาแก่นักเรียน และจะไปร่วมในพิธีแจกทุนตามที่โรงเรียนเชิญไป
เป็นประจำ มีผู้กล่าวถึงบิดามารดานายนิกร จำนง ว่า นายนิกร จำนงเอง
ไม่ค่อยจะรู้จักผู้คนในชุมชนมากนัก แต่บิดา มารดา เป็นคนดี เป็นผู้
ที่ “ให้กับให้” บิดา มารดาและเครือข่ายในธุรกิจการค้าของครอบครัว อาทิ
ผู้นำในชุมชน พ่อค้าในแวดวงการก่อสร้างและค้าที่ดิน จึงเป็นฐานเสียง
สำคัญร่วมกับเครือข่ายที่มีอยู่มากในแถบคุซุด อำเภอสะทิงพระ

ด้วยเหตุที่นายนิกร จำนงเป็นนักเรียนในยุคเหตุการณ์ 14 ต.ค. 16
6 ต.ค. 19 ที่มีความตื่นตัวและสนใจในเรื่องเหตุการณ์บ้านเมืองและมี
ประสบการณ์ทำกิจกรรม ร่วมกับนิสิต นักศึกษา องค์กรนิสิต นักศึกษา
ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จนได้เป็นประธานเยาวชนอาสาสมัครคนแรกของ
จังหวัด นายนิกร จำนง เมื่อเป็นผู้แทนราษฎร จึงเป็นผู้แทนของจังหวัด
สงขลาที่สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่สุดกับหนุ่มสาวนักศึกษา ใน
มหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตเลือกตั้ง ผ่านทางผู้ช่วยที่เป็นหนุ่มสาววัย
เดียวกัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีส่วนช่วยให้ได้รับคะแนนนิยมในระดับ
หนึ่งโดยเฉพาะในกลุ่มคนรุ่นใหม่ในยุคนั้น

กลวิธีการหาเสียง

นอกเหนือจากการลงพื้นที่พบปะชาวบ้านของบิดา มารดา และเครือญาติรวมทั้งตัวนายนิกร จำนองเองแล้ว การให้ความอุดหนุนช่วยเหลือเกื้อกูลแก่กลุ่มหลากหลายในชุมชนในรูปแบบต่างๆ ก็เป็นกลวิธีสำคัญในการหาเสียง ที่ชัดเจนรับรู้ทั่วไปคือ การให้ความสนับสนุนกิจกรรมของนักศึกษาและเยาวชน เช่น เข้าร่วมกิจกรรมการเสวนา การอภิปรายในสถานศึกษา และการอุดหนุนทีมฟุตบอลที่จบปีนี้ แม้จะเลิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว เสื้อฟุตบอลที่พิมพ์ชื่อนิกร จำนองยังคงเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดสงขลา

นายไพร พัฒโน

นายไพร พัฒโน เป็นผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ลงรับเลือกตั้งแทนบิดา นายไสว พัฒโน ที่มีปัญหาด้านสุขภาพได้รับเลือกตั้ง 2 สมัย คือ การเลือกตั้ง 17 พ.ย. 2539 และ 6 ม.ค. 2544 ต่อมาได้ลาออก 14 ม.ค. 2547 เพื่อไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายไพร พัฒโน สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปริญญาโท ด้านการตลาด จากสหรัฐอเมริกา เป็นทายาทของนายไสว พัฒโน ผู้แทนราษฎรระดับ “น้ำดี” ของพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดสงขลาจึงมีเครือข่ายที่หนาแน่นมากทั้งทางครอบครัวผนวกกับฐานของพรรคประชาธิปัตย์

บทบาททางการเมือง

นายไพโร พัฒนโน จัดเป็นผู้แทนกลุ่มหนุ่มของพรรคประชาธิปัตย์ที่มีบทบาทในสภา มีผลงานทั้งในการอภิปราย การตั้งกระทู้และบทบาทในฐานะกรรมาธิการ แม้ไม่ถึงระดับ “ดาวสภา” แต่ก็เป็นที่รู้จักของประชาชน มีข่าวรายงานในสื่อมวลชนเป็นครั้งคราว

กลวิธีการหาเสียง

กลวิธีการหาเสียงเช่นเดียวกับผู้แทนคนอื่นๆ ของพรรคประชาธิปัตย์คือ การพบปะประชาชน ร่วมกิจกรรมในชุมชนและที่สำคัญคือการปราศรัย ผนวกเข้ากับกลวิธีการหาเสียงของมารดาตั้งที่ได้เสนอไว้แล้ว

นายสงบ ทิพย์มณี

นายสงบ ทิพย์มณี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา 4 สมัย ติดต่อกัน คือในการเลือกตั้ง 22 เม.ย. 2522 18 เม.ย. 2526 27 ก.ค. 2529 และ 24 ก.ค. 2531 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ และได้หยุดตนเองไม่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก ในปี 2543 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายสงบ ทิพย์มณี โดยศักดิ์แล้วเป็นญาติผู้พี่ของนายเชื้อ ทิพย์มณี แต่ติดสอยห้อยตามนายเชื้อ จนคนทั่วไปคิดว่าเป็นหลานนายเชื้อ นายสงบ

ทิพย์มณี มีพื้นเพครอบครัวที่บ้านดอนคั่น ต.คูซุด อำเภอสะทิงพระ สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบอาชีพ ทนายความ สมรสกับนางสาวเสริมสุข พลพิบูลย์ รับราชการครู ทั้งฝ่าย นายสงบ และภรรยาล้วนมีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมาก ทั้งในอำเภอสะทิงพระ ระโนด ตะเครียะ และเกาะใหญ่

ในทางการเมือง นายสงบ ทิพย์มณี คือทายาททางการเมืองของ นายเชื้อ ทิพย์มณี เครือญาติเป็นกลุ่มสนับสนุนสำคัญ แต่ยังไม่สามารถ ผลักดันให้ชนะการเลือกตั้ง ก่อนสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ได้ลงสมัครมาแล้ว 2 ครั้ง คือ พรรคธรรมสังคม และพรรคพลังใหม่ตามลำดับ แต่ไม่ได้รับ เลือกตั้ง จนถึงการเลือกตั้ง 22 เม.ย. 2522 นายสงบ ทิพย์มณีได้เข้า สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ กระแสความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์ ผนวก กับฐานเสียงของเครือญาตินายสงบ ทิพย์มณี จึงชนะการเลือกตั้ง

บทบาททางการเมือง

นายสงบ ทิพย์มณี เป็นผู้แทนราษฎรที่คลุกพื้นที่ บทบาททาง การเมืองโดย รวมจะเป็นลักษณะการใช้ความรู้ทางวิชาชีพทนายความช่วย เหลือแนะนำประชาชนในเรื่องกฎหมาย เรื่องคดีความ หรือบางครั้งอาจ หาคูรั้งกัน เช่น เครื่องดนตรีมอบให้กับโรงเรียน เป็นต้น บทบาทในสภา ผู้แทนมีอยู่บ้าง เช่น ตั้งกระทู้แต่ไม่โดดเด่น ข้อมูลเท่าที่ศึกษาพบ ยืนยัน ว่า นายสงบ ทิพย์มณี นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ขยันเข้าร่วม ประชุม แทบจะไม่เคยขาดการประชุม ยกเว้นกรณีไปต่างประเทศ และ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่ทิ้งพื้นที่

กลวิธีการหาเสียง

นายสงบ ทิพย์มณี มีบุคลิกลักษณะภูมิหลังทางการศึกษาและอาชีพแตกต่างจากนายเชื้อ จึงไม่มีบารมีอิทธิพล เป็นปัจจัยเกื้อหนุน แต่จะใช้วิชาชีพเป็นเครื่องมือในการหาเสียง กลยุทธ์สำคัญคือ ไม่ทิ้งพื้นที่ชนชั้นพบปะชาวบ้าน นายสงบ ทิพย์มณี จะมีตารางการปฏิบัติงานไว้เป็นค่อนข้างแน่นอน วันอังคารเดินทางไปกรุงเทพฯ วันพุธประชุมกรรมการหรือพรรค วันพฤหัสบดีประชุมสภา ศุภร์ประชุมร่วม (ถ้ามี) และเดินทางกลับสงขลาเสาร์อาทิตย์ จันทร์อยู่ในพื้นที่ ออกพื้นที่ไปพบปะประชาชนร่วมกิจกรรมในชุมชน งานศพ งานบวช งานแต่ง ทำนองว่า “ขอให้รู้ ก็จะไป” หรือไปพบกับกลุ่มประชาชนในพื้นที่ตามนัดหมายที่ผู้ช่วยดำเนินการให้ และขอเจ้าภาพปราศรัยกับประชาชนเป็นเวลาสั้น ๆ 10 - 15 นาที การออกพื้นที่ของนายสงบ ทิพย์มณี จะเป็นลักษณะเหมือนการไปเยี่ยมเยียนญาติมิตร ขับรถไป 2 คน กับภรรยา แวะเยี่ยม ทักทายถ้ามีช่วงจังหวะเหมาะก็ขอปราศรัยสั้นๆ เช่น หน้าโรงหนังตะลุงในงานศพ เป็นต้น

ผู้ช่วยหาเสียงสำคัญของนายสงบ ทิพย์มณี คือ ภรรยา เนื่องจากเป็นข้าราชการครู และมีบุคลิกลักษณะที่ “รับแขก” เฉพาะในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง เครือญาติทั้งฝ่ายตนและภรรยาจะลงพื้นที่ พบปะญาติมิตร บอกข่าวฝากฝังให้ช่วยใน ช่วงโค้งสำคัญก่อนวันเลือกตั้ง กลวิธีการหาเสียงช่วยเหลือผู้สมัครของพรรคทั้งจังหวัดจะเป็นในลักษณะระดับชุมชนพลเป็นคณะใหญ่ จัดเวทีปราศรัย ซึ่งเป็นกลวิธีที่เด่นและได้ผลดียิ่งของพรรคประชาธิปัตย์

นายสมนเล้าะ โปชะรี

นายสมนเล้าะ โปชะรี เป็นอดีตผู้แทนจังหวัดสงขลา 2 สมัย คือ ในการเลือกตั้ง 27 ก.ค. 2529 และ 24 ก.ค. 2531 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายสมนเล้าะ โปชะรี เป็นกำนันในอำเภอจะนะ นับถือศาสนาอิสลาม อุปนิสัยเป็นคนใจกว้าง ใจถึง กล้าได้ กล้าเสีย เป็นที่พึ่งพิงได้ของคนในอำเภอจะนะ เทพา และสะบ้าย้อย มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้นำในท้องถิ่น อาทิ สมาชิกสภาจังหวัด กำนัน ข้าราชการ เฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการในสังกัดสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

นายสมนเล้าะ โปชะรี ได้เข้าสังกัดพรรคประชาธิปัตย์โดยการชักนำของนายวีระ มุสิกพงษ์ เป็นผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์รุ่นเดียว เขตเดียวกันกับนายไทรรงค์ สุวรรณศิริ เนื่องจากเป็นมุสลิมจึงมีราษฎรที่นับถือศาสนาอิสลามในพื้นที่เป็นฐานเสียงสำคัญเพิ่มเติมจากเครือข่ายฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์

บทบาททางการเมือง

เท่าที่ศึกษาไม่พบว่านายสมนเล้าะ โปชะรี ได้แสดงบทบาททางการเมืองใน สภามากน้อยเพียงใด แต่บทบาทในพื้นที่ นายสมนเล้าะ โปชะรี เป็นกำลังสำคัญในการเชื่อมสัมพันธ์ให้เครือข่ายมุสลิมสนับสนุนนายไทรรงค์ สุวรรณศิริ ผู้สมัครร่วมสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ด้วยกัน

กลวิธีการหาเสียง

นายสมนเฒ่าะ ไปชะวี โดยคุณสมบัตินส่วนตัวและวัตรปฏิบัติที่มีมาก่อนการลงเล่นการเมือง คือ เกื้อกูลผู้อื่น ทำตนให้เป็น “ที่พึ่งได้” นับเป็นกลวิธีสำคัญให้ได้คะแนนเสียง นอกเหนือไปจากการปราศรัยช่วยหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์

นายสุรใจ ศิรินุพงศ์

นายสุรใจ ศิรินุพงศ์ เป็นผู้แทนราษฎรสมัยแรกเมื่อการเลือกตั้ง 27 ก.ค. 2529 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ และสมัยที่ 2 ในการเลือกตั้ง 22 มี.ค. 2535 สังกัดพรรคความหวังใหม่ เป็นผู้สมัครคนเดียวที่เมื่อย้ายออกจากพรรคประชาธิปัตย์แล้ว ยังได้รับเลือกตั้งกลับสู่สภาผู้แทนราษฎร แต่การเลือกตั้ง 13 ก.ย. 2535 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่ง กลับไม่ประสบความสำเร็จ ที่สุดได้วางมือจากการสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา หนีไปลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นวุฒิสมาชิกในปี พ.ศ. 2543 ปัจจุบันเป็นสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดสงขลา

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายสุรใจ ศิรินุพงศ์ สำเร็จการศึกษาด้านนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และปริญญาโท สาขาการพัฒนาศรษฐกิจและสังคม จากมหาวิทยาลัย Vanderbilt สหรัฐอเมริกา มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านเสาธง ตำบลตะเคียน อำเภอบาง

ระโนด จังหวัดสงขลา เจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการจนได้รับตำแหน่ง รองอธิบดีกรมสรรพากร ก่อนจะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร

ตระกูลศิรินุพงศ์ ได้รับยกย่องว่าเป็นตระกูลปัญญาชนตระกูลหนึ่งของอำเภอ ระโนด เมื่อนายสุรใจมีเกียรติประวัติในการรับราชการจนได้มีตำแหน่งสูงระดับรองอธิบดี มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีมาก และมีบารมีสามารถจัดกิจกรรมชุมนุมเครือข่ายประจำปีที่บ้านเสาดง นายสุรใจจึงได้รับการยกย่องนับถือจากเครือข่ายเสมือน เป็นผู้นำของตระกูลผนวกกับวัฒนธรรมประจำถิ่นของตะเครียะ - ระโนดที่ “ถือพวก” นายสุรใจจึงมีเครือข่ายเป็นเครือข่ายสำคัญทางการเมือง นอกเหนือจากเครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ในสมัยแรก เมื่อแยกตัวไปร่วมกลุ่ม 10 มกรา และย้ายไปอยู่พรรคความหวังใหม่ ความสัมพันธ์ของเครือข่ายยังคงมีอยู่ผนวกกับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ยังทำให้ได้รับเลือกตั้งอีกสมัยหนึ่ง

บทบาททางการเมือง

บทบาทในสภาของนายสุรใจ ศิรินุพงศ์ ไม่ค่อยเป็นที่รับทราบของสาธารณชน บทบาทในพื้นที่ก็มีไม่มากนัก นายสุรใจค่อนข้างจะผิดแผกจากผู้แทนคนอื่น ๆ ของพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวคือ ไม่ค่อยจะคลุกพื้นที่ การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนมีน้อยมาก การให้ความอุปถัมภ์กิจกรรมในชุมชนมีอยู่บ้างเป็นบางช่วงเวลา เมื่อย้ายไปสังกัดพรรคความหวังใหม่ บทบาททางการเมืองก็ไม่ได้มีเพิ่มขึ้นจึงได้รับเลือกตั้งกลับสู่สภาอีกเพียงสมัยเดียวเท่านั้น ที่สุดได้วางมือจากการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสมัยต่อมา

กลวิธีหาเสียง

นอกเหนือจากการอุปถัมภ์เครือญาติแล้ว การหาเสียงผ่านระบบหัวคะแนนเป็นกลวิธีสำคัญที่สุดของนายสุรใจ ศิริบุพผะ แต่ระบบของหัวคะแนนจะมีลักษณะคล้ายตัดตอนเป็นทอด ๆ มีหัวคะแนนใหญ่ ซึ่งจะมีจำนวนไม่มากนัก หัวคะแนนใหญ่อ้างว่าจะมีหัวคะแนนย่อยช่วยงานเดินทางในพื้นที่อีกชั้นหนึ่ง ระบบการหาเสียงเช่นนี้จึงค่อนข้างจะต้องใช้ทรัพยากรทางการเมืองสูง

นายไสว พัฒโน

นายไสว พัฒโน เป็นอดีตผู้แทนราษฎร 8 สมัย สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ได้รับเลือกตั้งสมัยแรก 26 ม.ค. 2518 เว้น การเลือกตั้ง 4 เมษายน 2519 ได้รับเลือกตั้งติดต่อกันมาอีก 7 สมัย คือ 22 เม.ย. 2522 18 เม.ย. 2526 27 ก.ค. 2529 24 ก.ค. 2531 22 มี.ค. 2535 13 ก.ย. 2535 และ 2 ก.ค. 2538 ต่อมาเนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพ เส้นเลือดในสมองแตกทำให้ต้องวางมือทางการเมือง

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายไสว พัฒโน เป็นชาวอำเภอหาดใหญ่ สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบอาชีพทนายความ เครือข่ายสำคัญอันดับแรกคือ ญาติพี่น้องทั้งฝ่ายตนและฝ่ายภรรยา ตระกูลพัฒโนเป็นตระกูลใหญ่ มีเครือญาติมาก ต้นตระกูลเคยเป็นกำนัน

คนแรกของ ต.คองส์ บิดาเป็นหมอพื้นบ้าน ช่วยเหลือดูแลชาวบ้านมา โดยตลอด ตระกูลพัฒน์ในจึงเป็นตระกูลมั่งคั่ง มั่นคง เป็นที่นับถือใน ชุมชนและครอบครัวที่ดินจำนวนมากในอำเภอหาดใหญ่ นายไสว สมรสกับนางสาวละเอียด ซึ่งเป็นบุตรสาวของตระกูลทองเลิศ ที่มีเครือ ญาติมากโยงโยไปอีกหลายสายตระกูล บุตรสาวทั้ง 5 คนของตระกูล ต่างสมรสไปกับสมาชิกของตระกูลใหญ่ของจังหวัดสงขลา จึงสรุปว่า นายไสว พัฒน์ มีเครือข่ายของเครือญาติเกี่ยวดองทั้งฝ่ายตนเองและ ฝ่ายภรรยา กระจายอยู่ทั้งในอำเภอหาดใหญ่ คลองหอยโข่ง สะเดา นาทวี นาทม่อม น้ำน้อย ปะเหลียม บ้านพรุทุ่งขมื่น โคกม่วง ทั้งเชื้อสายไทย เชื้อ สายจีน ทั้งฝ่ายพุทธและอิสลาม เครือญาติจึงเป็นฐานเสียงสำคัญอันดับ แรก ความสัมพันธ์ในเครือญาติกับตระกูลใหญ่ตระกูลหนึ่ง ที่เคยยึด ครองตำแหน่งผู้บริหาร ส่วนท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ได้เกิด ความขัดแย้งกันในรุ่นปัจจุบัน เนื่องจากบุตรของสองฝ่ายแข่งขันกัน สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่

เครือข่ายสำคัญนอกเหนือจากเครือญาติและบรรดาสมาชิกสาย ตระกูลที่เกี่ยวข้องกันแล้ว คือ เครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ ครอบครัวนายไสว พัฒน์ คู่ที่เคยใกล้ชิดกับนายคล้าย ละอองมณี ตัวนายคล้าย เมื่อเป็นเด็กมาเรียนหนังสือที่วัดคลองเรียนก็ไปอาศัยอยู่บ้านพ่อนายไสว ตัวนายไสวที่เรียนนิติศาสตร์ ก็เป็นทนาย ผูกหัดอยู่กับนายคล้าย และ สมัยที่ศึกษาวิชากฎหมายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นายไสว พัฒน์ รู้จัก คู่เคยกับนายชวน หลีกภัย และนายประมาณ ชันชื้อ ฉะนั้นโดย คุณสมบัติแวดล้อมและคุณสมบัติเฉพาะตัวที่เป็นปัญญาชน เป็นกวี เป็นคนดี นุ่มนวลเรียบร้อย มีเครือญาติเกี่ยวดองมากและมีภรรยาที่มี ศักยภาพทางสังคมสูงมากรวมทั้งกิตติศัพท์ที่ว่า นายไสว พัฒน์ เป็น

บุคคลที่นายชวน หลีกภัย ให้ความนับถือ นายคล้าย ละอองมณี ผู้แทนราษฎรที่ประชาชนชาวสงขลานิยมชมชอบให้การสนับสนุนให้ลงสมัครรับเลือกตั้งผนวกกับความนิยมในพรรคประชาธิปัตย์ด้วยแล้ว จึงสรุปได้ว่านายไสว พัฒโน เป็นผู้แทนที่มีเครือข่ายและความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งเป็นปึกแผ่นมากที่สุดคนหนึ่งของจังหวัดสงขลา

บทบาททางการเมือง

นายไสว พัฒโน เริ่มบทบาททางการเมืองโดยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด 2 สมัย และได้รับการชักชวนจาก ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นายไสว พัฒโน เป็นผู้แทนราษฎรระดับคุณภาพของพรรคประชาธิปัตย์ มีบทบาทในสภาทั้งการตั้งกระทู้ การอภิปราย การทำงานในฐานะกรรมมาติ การชู้ตต่างๆ ในทางการเมือง นอกสภา นายไสว พัฒโน เคยดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ เช่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นต้น

บทบาททางการเมืองของนายไสว พัฒโน ที่ส่งผลให้ระบบการเมืองของจังหวัดสงขลาก้าวพ้นจากระบบเครือญาติสายเกี่ยวดองสู่ระบบทุน คือ การรับรองให้นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ นักธุรกิจจากกลุ่มบ้านชูชุกี ให้เข้ามาลงสมัครรับเลือกตั้งคู่กับตนเองในสังกัดพรรคประชาธิปัตย์

กลวิธีหาเสียง

กลวิธีหาเสียง ก็ทำนองเดียวกับผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์อื่นๆ คือ การไปร่วมกิจกรรมในชุมชน ไปเยี่ยมเยียนพบปะประชาชนในพื้นที่ และการไปพบปะประชาชนในพื้นที่ ภรรยาจะเป็นกำลังสำคัญตั้งแต่เป็นสภานิติ จนถึง การพูดจาปราศรัยโดยนายไสว พัฒโน จะเป็นผู้สนับสนุน พูดรับรองทำนอง “เออ นั่นแหละ” เป็นส่วนใหญ่

ภรรยาของนายไสว พัฒโน เมื่อลงพื้นที่จะยึดธรรมเนียมปฏิบัติ คือ จะไปพบผู้นำในชุมชน กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านเสมอ ทำนองไปบอกกล่าวหรือ “ไปไหว้เจ้าที่” และจะตระเวนไปพบเครือข่ายติ รวมทั้งลูกศิษย์ที่เคยสอนมาตั้งแต่สมัยเป็นอาจารย์ เครือญาติและลูกศิษย์ เหล่า นั้นก็จะขยายวงต่อๆ กันไป สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การรับรอง รับฟังผู้ไปพบไปหา นั้น กล่าวได้เลยว่าภรรยาเปรียบได้กับ “ผู้แทนที่ไม่มีเบอร์” ในพื้นที่โดยแท้จริง ภรรยาของนายไสวสามารถแม้กระทั่งขึ้นกล่าวปราศรัยแทน ในบางครั้ง ที่บ้านของนายไสว จะไม่เลี้ยงหมา และในช่วงเลือกตั้ง จะไม่นำเนื้อหมูเข้าในบ้าน เพราะญาติที่เป็นอิสลามจะแหวะมาหา

โดยภาพรวมภรรยาของนายไสว พัฒโน จึงจัดเป็นเครือข่ายระดับแกนนำของพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดสงขลา เป็นหัวคะแนนคนสำคัญที่มีศักยภาพสูงในการใช้เครือข่าย เครือญาติเกี่ยวข้องและความเข้าใจในวัฒนธรรมเป็นกลวิธีสำคัญในการหาคะแนนเสียงกับทั้งสามี และบุตรรวมทั้งผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์รายอื่นๆ

กลวิธีหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์คือ การปราศรัยใหญ่ก็เป็นอีกกลวิธีสำคัญที่ช่วยให้นายไสว พัฒโน เช่นเดียวกับผู้สมัครของพรรค รายอื่น ๆ ได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนเพิ่มขึ้น

ร.ต.อ.หวน มุตตาหารัช

ร.ต.อ.หวน มุตตาหารัช เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา สังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ในการเลือกตั้ง 29 ม.ค. 2491 จึงเป็นนักการเมืองร่วมสมัยกับนายคล้าย ละออองมณี

เครือข่ายและความสัมพันธ์

ร.ต.อ.หวน มุตตาหารัช เป็นชาวบ้านดอนคัน ต.คูซุด อ.สะทิงพระ มีอุปนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เมื่อเป็นเด็กได้อุปสมบทเป็นสามเณรศึกษาเล่าเรียนจนจบ ม.6 ที่โรงเรียนมหาวชิราวุธ ลาสิกขาบทเป็นครูที่โรงเรียนมหาวชิราวุธ 1 ปี และไปศึกษาต่อที่กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นมัธยมปลายและที่โรงเรียนกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ซึ่งต่อมาก็คือมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ร.ต.อ.หวน มุตตาหารัช สอบเป็นราชบุรุษ (นายความ) และเข้ารับราชการโอนย้ายจากข้าราชการครูไปอยู่กระทรวงมหาดไทย ได้เป็นตำแหน่งอักษรเลขของผู้อำนวยการจังหวัด และปลัดอำเภอเมือง ตามลำดับ ต่อมาได้โอนย้ายไปเป็นข้าราชการตำรวจ ได้ยศ ร.ต.อ. ที่สุดได้โอนย้ายกลับมาเป็นนายอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา และได้ลาออกมาสมัครผู้แทนราษฎร

ร.ต.อ.หวน มุตตาหารัช เป็นสมาชิกที่มั่นคงมากของพรรคประชาธิปัตย์รุ่นแรกยุคที่ นายควง อภัยวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรค แม้จะเลิกเล่นการเมืองแล้ว ยังคงช่วยเหลือพรรคในฐานะที่ปรึกษาอาวุโส ร.ต.อ.หวน มุตตาหารัช เป็นผู้ที่มีอุปถัมภ์ญาติ มิตรปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อตรง และเต็มกำลังด้วยความสุจริตเที่ยงธรรม และความสัมพันธ์ในลักษณะนับถือ เลื่อมใสของบรรดาญาติมิตร ผู้เคยได้รับการเกื้อกูล ลูกศิษย์ และผู้เคยร่วมงาน

จึงเป็นเครือข่ายสำคัญในการรับเลือกตั้งของ ร.ต.อ.หวน มุตตาหารักษ์

บทบาททางการเมือง

จากการศึกษาข้อมูลในพื้นที่ พบว่า ร.ต.อ.หวน มุตตาหารักษ์ เป็นผู้แทนราษฎร ที่พูดจาปราศรัยดี มีบทบาทในสภาเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ คือ เป็นสมาชิกที่ดี แต่บทบาทในสภาไม่โดดเด่นนักในลักษณะสอบถาม ตั้งกระทู้บ้าง แต่ที่ชัดเจน คือ ร.ต.อ.หวน มุตตาหารักษ์ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ไม่มีชื่อเสียงต่างพร้อย จัดเป็นนักการเมือง “มือสะอาด” คนหนึ่งของจังหวัดสงขลา และแม้มิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ร.ต.อ.หวน มุตตาหารักษ์ ยังคงติดตามงานการเมือง และมีบทบาทในฐานะที่ปรึกษาอาวุโสของพรรคประชาธิปัตย์

กลวิธีหาเสียง

กลวิธีการหาเสียงของ ร.ต.อ.หวน มุตตาหารักษ์ เป็นไปอย่างเรียบง่าย สอดคล้องกับกิจวัตรที่ทำอยู่ก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง คือ อุปถัมภ์ญาติมิตร ทำนองรับฝากบุตรหลานจากต่างอำเภอที่มาศึกษาต่อในเมืองให้ที่อยู่กิน ช่างหาเสียงก็ตระเวนไปพบปะชาวบ้าน พูดจาปราศรัย และจัดทำแผ่นป้ายแสดงหมายเลขสมัครปิดประกาศและแจกจ่าย โดยมีสมาชิกในครอบครัว ญาติมิตรเป็นกำลังหลัก

นายอำนาจ สุวรรณศิริ

นายอำนาจ สุวรรณศิริ เป็นผู้แทนราษฎร 8 สมัยของพรรคประชาธิปัตย์ ได้เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลาสมัยแรกจากการเลือกตั้ง 26 มกราคม 2518 ยกเว้นการเลือกตั้ง 24 ก.ค. 31 แล้ว นายอำนาจ สุวรรณศิริ เป็นผู้สมัครที่สอบได้ติดต่อกัน 8 สมัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 จนถึง 17 พ.ย. 2539 การเลือกตั้งในสมัยต่อมา ลงสมัครประเภทบัญชีรายชื่อ แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง จึงไปทำรายการเผยแพร่ธรรมะทางสื่อวิทยุโทรทัศน์บำเพ็ญตนเป็นประโยชน์จนได้รับพระราชทานรางวัล “มหิตลวราวุธสรณ์” และ “เสาศาสนาธรรมจักร”

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายอำนาจ สุวรรณศิริ มีบิดาเป็นกำนันชื่อช้วน มีชื่อเสียงเป็นที่นับถือในอำเภอสะทิงพระ เข้าสู่เวทีการเลือกตั้งในยุคที่นายคล้าย ละอองมณี ยังเล่นการเมือง และพรรคประชาธิปัตย์เป็นที่ศรัทธาของคนจังหวัดสงขลา บารมีของบิดาบวกกับชื่อเสียงของนายคล้าย และพรรค จึงเป็นเครือข่าย 3 ประสานที่สำคัญของนายอำนาจ สุวรรณศิริ ในระยะแรกที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบกับว่า นายอำนาจ สุวรรณศิริ เป็นผู้มีการศึกษา คือสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ และเป็นคนดี เข้าข่ายที่ชาวบ้านบอกว่า รัมมะ รัมไม คุณสมบัติของตัวเองจึงเป็นปัจจัยเสริมให้ได้รับเลือกตั้ง

บทบาททางการเมือง

นายอำนวยการ สุวรรณศิริ จัดว่าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีบทบาททางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ในสภาได้ตั้งกระทู้และอภิปราย ซึ่งมักจะอ้างอิงคำสอนของพระพุทธองค์ หรือพระสงฆ์ที่เป็นที่เคารพนับถือ อาทิ ท่านพุทธทาส อยู่เสมอ จึงได้รับสมญานามจากเพื่อนสมาชิกด้วยกันว่า “มหา” และเคยได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ นายอำนวยการ สุวรรณศิริ ได้เคยแสดงให้เห็นว่า เป็นผู้แทนภาคใต้ที่เข้าใจในปัญหาชายแดน และพยายามให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน ดังเช่นคำปาฐกถาเรื่อง สถานการณ์ชายแดน 3 จังหวัดภาคใต้ที่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา วันที่ 29 กันยายน 2523 นายอำนวยการ ได้แจกแจงแนวร่วมของขบวนการแบ่งแยกดินแดนว่ามีอยู่ 3 พวก ได้แก่

1. ประชาชนผู้ยากไร้ เป็นแนวร่วมพื้นฐาน
2. เจ้าเมืองเดิม ผู้สูญเสียอำนาจเป็นแนวร่วมชั้นสูง
3. ข้าราชการ นายทุนระดับท้องถิ่นที่ไม่เป็นธรรม ที่เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนมากเกินไป

กลวิธีหาเสียง

นายอำนวยการ สุวรรณศิริ เป็นผู้แทนที่ไม่ทิ้งพื้นที่จะกลับมาสงขลา แทบจะทุก สุดสัปดาห์ เวาะเหี่ยมเหียนชาวบ้าน ร่วมกิจกรรมในพื้นที่ อาทิ งานบุญ งานศพ ไปเป็นวิทยากรตามคำเชิญของสถานศึกษา และจัดระบบวางผู้ช่วยขับเคลื่อนกิจกรรมในพื้นที่ เช่น จัดการแข่งขันฟุตบอล

ในหมู่เยาวชน และใช้กลวิธีหาเสียงสำคัญเช่นเดียวกับ ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์คนอื่นๆ คือ การปราศรัยตามงานต่างๆ ในช่วงก่อนหน้าเลือกตั้ง ภรรยา ซึ่งรับราชการที่กรุงเทพฯ จะลงงานมาช่วยหาเสียง ที่สำคัญที่สุด คือ การสนับสนุนของพรรคที่ช่วงใกล้วันเลือกตั้งจะจัดทีม “ขุนพล” มาจัดการปราศรัยใหญ่ช่วยเหลือผู้สมัครทั้งจังหวัด

กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน

นายเจือ ราชสีห์

นายเจือ ราชสีห์ เป็นผู้แทนราษฎรสมัยที่ 2 ของจังหวัดสงขลา ได้รับเลือกตั้งครั้งแรก 6 ม.ค. 2544 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายเจือ ราชสีห์ เป็นบุตรของเกษตรกรในอำเภอระโนด หลังจากจบชั้นประถมศึกษา ได้มาเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชู เป็นนักเรียนรุ่นเดียวกับนายนิพนธ์ บุญญามณี (มว.รุ่น 19) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาโทสาขารัฐประศาสนศาสตร์จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ทำงานใกล้ชิดกับ พ.ท.สนั่น (ยศขณะนั้น) ที่กำลังจะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดพิจิตร เป็นสมัยแรก และทำงานการเมืองให้กับ พล.ต.สนั่น มาโดยต่อเนื่อง ติดตามรับใช้ใกล้ชิดตั้งแต่เป็นผู้ช่วย ส.ส. จนได้เป็นเลขานุการหรือ “หน้าห้อง” ของ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์

สายใยความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ ผลัดกันให้
ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งในนาม พรรคประชาธิปัตย์ในการเลือกตั้ง 6 ม.ค.2544
นอกเหนือจากชื่อเสียงของพรรคเครือข่ายเพื่อนร่วมรุ่นที่โรงเรียน
มหาวิทยาลัยราชภัฏ (มว.19) ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ
สำเร็จทางการเมือง

บทบาททางการเมือง

แม้จะไม่ได้แสดงบทบาทโดดเด่นในสภา แต่นายเจี๊ยะ ราชสีห์ เป็น
ผู้แทนที่แทบจะไม่เคยขาดการประชุมเลย สำหรับการเมืองนอกสภา
ส่วนใหญ่จะมีบทบาทในลักษณะช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน
ในพื้นที่ สนับสนุนกิจกรรมของชุมชน อาทิ จัดโครงการ ส.ส.เยี่ยมโรงเรียน
 เป็นต้น

กลวิธีการหาเสียง

กลวิธีพื้นฐานที่ใช้คือ การคลุกพื้นที่ เยี่ยมเยียนพบปะประชาชน
เข้าร่วมกิจกรรมและให้การสนับสนุนการจัดในชุมชน งานบวช งานแต่ง
งานศพ และหากมีจังหวะ จะปราศรัยกับผู้ร่วมงาน ในช่วงใกล้วันเลือกตั้ง
พรรคจะใช้กลวิธีการปราศรัยใหญ่เพื่อช่วยเหลือหาเสียงให้กับผู้สมัครทั้ง
จังหวัด

นายไทรรงค์ สุวรรณคีรี

นายไทรรงค์ สุวรรณคีรี เป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลา อย่างต่อเนื่อง มาตั้งแต่การเลือกตั้ง 27 ก.ค. 2529 รวม 8 สมัย ปัจจุบัน เป็นผู้แทนในระบบบัญชีรายชื่อ

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายไทรรงค์ สุวรรณคีรี เป็นน้องชายนายอำนวย สุวรรณคีรี สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาเศรษฐศาสตร์ ลงสมัครรับเลือกตั้ง ครั้งแรกที่กรุงเทพมหานคร แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง จึงได้ย้ายมาลงสมัครที่ จังหวัดสงขลา โดยนายอำนวย สุวรรณคีรี แนะนำให้ลงเขตเลือกตั้งที่ 3 เนื่องจากมีราษฎรจากอำเภอสะทิงพระย้ายไปอยู่ในเขตอำเภอเทพาเป็น จำนวนมาก ราษฎรเหล่านั้นจึงจัดว่าเป็นฐานเสียง กลุ่มแรกเริ่มของนาย ไทรรงค์ สุวรรณคีรี นอกเหนือจากฐานเสียงของครอบครัว

ด้วยบุคลิกภาพและคุณสมบัติโดดเด่นเฉพาะตัว นายไทรรงค์ สุวรรณคีรี สามารถสานสัมพันธ์กับผู้กว้างขวางในเขตตลาดป่าดงเบขาร์ ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ่อค้า ข้าราชการระดับหัวหน้าการประถมศึกษา จึงมีเครือข่ายฐานกำลังเพิ่มมากขึ้น ในระยะหลังได้อัดดีตข้าราชการครูที่เป็น นักกิจกรรมมาเป็นแกนหลักในการวางระบบเครือข่ายหัวคะแนนกระจาย ไปในอำเภอต่างๆ ในเขตเลือกตั้ง เครือข่ายดังกล่าวนี้ได้เข้ามาทดแทน ฐานเสียงในระบบเดิมที่ค่อนข้างจะอิงผู้กว้างขวางในพื้นที่และเนื่องจาก ผู้สมัครสังกัดพรรคประชาธิปไตยในเขตเดียวกันเป็นมุสลิม เครือข่าย มุสลิมจึงเป็นอีกหนึ่งฐานเสียงสำคัญของนายไทรรงค์ สุวรรณคีรี

ในสมัยหลัง ๆ เริ่มมีกระแสบอกเล่ากันมาก ทำนองว่า ทำตัวห่างเหินประชาชน ไม่รักษาการนัดหมายไม่ค่อยเข้าร่วมหรือสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนขนาดผู้คนในเขตเลือกตั้งไปเยี่ยมถึงบ้านพัก ก็ไม่ยอมลงมาพบ ชาวบ้านบางส่วนจึงเริ่มคิดว่าควรให้บทเรียนทำนองว่าผู้แทนที่ประชาชนได้ ประชาชนก็น่าจะตั้งผู้แทนให้ดูบ้าง แต่บังเอิญว่าในสมัยนี้นายไตรรงค์ ได้ย้ายไปลงสมัครในประเภทบัญชีรายชื่อ รวมทั้งกระแสพรรคและความศรัทธาต่อนายชวน จึงยังไม่มีบทพิสูจน์เรื่องนี้

บทบาททางการเมือง

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี เริ่มบทบาททางการเมืองตั้งแต่ก่อนได้เป็นผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา โดยมีตำแหน่งเป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาล พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์

ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายไตรรงค์ สุวรรณคีรีมีบทบาทสูง ในระดับ “ดาวสภา” ลีลา ท่าทางและสำเนียงการพูดที่บ่งชัดในความเป็นคนได้กลายเป็นจุดเด่นของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี การอภิปรายเรื่องปัญหาเศรษฐกิจของนายไตรรงค์ สุวรรณคีรีเป็นที่ฮือฮามาก ขนาดพรรคประชาธิปัตย์สามารถจัดทำเป็นเทปจำหน่ายหารายได้เข้าพรรค ได้การจัดปราศรัยใหญ่ของพรรคเพื่อช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครนั้น นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ก็มีบทบาทสูงระดับ “ขุนพล”

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ได้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรคและเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับรัฐมนตรี จึงจัดเป็นผู้แทนที่มีบทบาททางการเมืองระดับสูงคนหนึ่งของพรรคประชาธิปัตย์ของการเมืองถิ่นสงขลา

กลวิธีการหาเสียง

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี แตกต่างจากผู้แทนราษฎรของพรรค ประชาธิปัตย์ส่วนใหญ่ในประการหนึ่ง คือ ค่อนข้างจะคลุกพื้นที่น้อยกว่า ผู้แทนราษฎรคนอื่นๆ แต่ฐานกำลังสนับสนุนที่ได้จัดวางไว้อย่างเป็นระบบจะขับเคลื่อนในพื้นที่แทน และนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี จะช่วยเหลือดูแลฐานกำลังดังกล่าวเป็นอย่างดี สำหรับกลวิธีการหาเสียงมีคำบอกเล่าว่า นายไตรรงค์ เป็นคนที่ “ช่วยใคร ช่วยจริง” ที่สำคัญที่สุด คือ การปราศรัย เป็นกลวิธีสำคัญที่สุด

นายถาวร เสนเนียม

นายถาวร เสนเนียม เป็นผู้แทนราษฎรของจังหวัดสงขลาติดต่อกัน มา 4 สมัย ได้รับเลือกตั้งทุกสมัยนับตั้งแต่ลงสมัครครั้งแรก 2 ก.ค. 2538 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายถาวร เสนเนียมเป็นพี่ชายของนายวินัย เสนเนียม ผู้แทนราษฎรเขต 1 ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งก่อนนายถาวร เสนเนียม 1 สมัย นายถาวร สำเร็จการศึกษาด้านนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนติบัณฑิตไทย สถาบันฝึกอบรมกฎหมาย เนติบัณฑิตสภา และปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ก่อนเข้าสู่การเมืองรับราชการเป็นอัยการจังหวัดสงขลา แต่ประสงค์จะขยายขอบเขต

การให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนให้กว้างกว่ากระบวนการคดีอาญา จึงลงสมัครรับเลือกตั้ง นายถาวร เสนเนียม เป็นผู้แทนราษฎรที่มีเครือข่ายและความสัมพันธ์ในพื้นที่หนาแน่นเป็นปึกแผ่นมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงการเมืองระดับท้องถิ่น นายองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาจังหวัด ประมาณว่า 3 ใน 4 ส่วนของบุคคลในตำแหน่ง เหล่านี้ล้วนเป็นเครือข่าย และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ นายถาวร เสนเนียม รวมทั้งกรรมการสหกรณ์ร่วม 20 สหกรณ์ และสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ที่อยู่ในพื้นที่ร่วม 30,000 คน ทั้งหลายเหล่านี้คือฐานเสียงที่แน่นอน

บทบาททางการเมือง

นายถาวร เสนเนียม เป็นนักการเมืองถิ่นที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว มีรายงานข่าวในสื่อมวลชนปรากฏอยู่ค่อนข้างมากกว่านักการเมืองถิ่นคนอื่น ๆ ของจังหวัดสงขลา บทบาททางการเมืองของนายถาวร ในฐานะนักการเมืองฝ่ายค้านจัดอยู่ในในซีก “ฝ่ายบู๊” คือมีลีลา ท่าทาง น่าเสียงที่ดูด้น เช่น การเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุดก็เป็นแกนนำในการฟ้องร้องนายเนวิน ชิดชอบ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในข้อหาใช้อำนาจหน้าที่ช่วยเหลือผู้สมัครพรรครัฐบาล ขณะนี้กำลังมีรายงานข่าวจะยื่นฟ้องต่อองค์การสหประชาชาติ และกลไกในโครงการสนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งมีเค้าลางว่าน่าจะมีการทุจริตคดีมิชอบ ในฐานะที่นายถาวร เสนเนียม เป็นประธานคณะทำงานติดตามตรวจสอบ การก่อสร้างสนามบินสุวรรณภูมิ เป็นต้น นายถาวร เสนเนียม เคยดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการยุติธรรมและมนุษยชน กรรมการ

การเงินการคลังและสถาบันการเงิน และเคยมีบทบาทในสมัยที่พรรค
ประชาธิปไตยเป็นรัฐบาล คือ ได้รับตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทยและรองผู้บัญชาการกองกำลังผสมพลเรือน
ตำรวจ ทหารที่ 41 ฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2527 - 2529

กลวิธีการหาเสียง

กลวิธีการหาเสียงไม่แตกต่างจากผู้แทนพรรคประชาธิปไตยคนอื่นๆ
คือ คลุกพื้นที่และร่วมกิจกรรมในชุมชน กิจกรรมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง
ให้ความช่วยเหลือและเกื้อกูลทั้งในทางส่วนตัวและส่วนรวม และที่พิเศษ
กว่าผู้แทนคนอื่น ๆ คือ นายถาวร เสนเนียม มีความสามารถในการหา
เสียงผ่านสื่อได้มากที่สุด เฉพาะอย่างยิ่งในฐานะนักการเมืองฝ่ายค้าน
นายถาวร เสนเนียมสามารถทำให้สื่อมีรายงานความ เคลื่อนไหวทาง
การเมืองของตนเป็นระยะ ๆ ได้เสมอ

นายนาราช สุวิทย์

นายนาราช สุวิทย์ เป็นผู้แทนราษฎรสมัยแรกในการเลือกตั้ง 6
ก.พ. 2548 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายนาราช สุวิทย์ เป็นผู้สมัครที่แทบจะเป็นคนแปลกหน้าของคน
สงขลา แม้กระทั่งในเขตเลือกตั้งที่ 8 ซึ่งเป็นเขตที่ลงสมัคร นายนาราช

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยในประเทศอินเดีย ปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ เครือข่ายที่มีในการลงสมัคร คือ เป็นบุตรของ พ.ต.ท. วิจิตร สุวิทย์ ผู้แทนราษฎรเขต 3 (ต่อมาแบ่งเขตใหม่เป็นเขต 8) ของพรรคประชาธิปัตย์ บิดา แม้จะเป็นผู้แทนแต่บทบาทแทบจะไม่ปรากฏและไม่เป็นที่รู้จักของประชาชนที่มีชื่อเสียงมากเท่าไรนัก เพราะเป็นผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนซึ่งต่างจากผู้แทนคนอื่น ๆ

นายนารายณ์ สุวิทย์ จึงมีฐานเสียงอยู่น้อยมากในพื้นที่จึงเป็นเขตเลือกตั้งที่ฝ่ายรัฐบาลคาดหมายว่าจะสามารถปักธงได้ ผลการสำรวจของหลายสำนักก็มีแนวโน้มพยายากรณีไปในทางเดียวกัน แต่นายนารายณ์ มีเครือข่ายสำคัญมาก คือ เครือข่ายของพรรค และบารมีของอดีตนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย เครือข่ายนี้สำคัญที่สุดที่ทำให้นายนารายณ์ เป็นผู้ชนะในการเลือกตั้งอย่างพลิกความคาดหมาย

บทบาททางการเมือง

ก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง นายนารายณ์ เป็นผู้ช่วยผู้ดำเนินงานของ พ.ต.ท. วิจิตร สุวิทย์ ผู้บิดา เป็นเลขานุการประจำคณะกรรมการติดตามการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ สภาผู้แทนราษฎร เลขานุการประจำคณะกรรมการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร และเลขานุการประจำคณะกรรมการ อุตสาหกรรม สภาผู้แทนราษฎร

แต่บทบาททางการเมืองยังไม่เป็นที่รับรู้ของคนทั่วไป เนื่องจากเป็นผู้แทนสมัยแรก ผลงานจึงยังไม่มีแต่ได้ประกาศเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ในช่องทางเสียงว่าจะทำหน้าที่เป็นปากเสียงให้กับประชาชน ทั้งในด้าน

สาธารณูปโภคและปัญหาที่ยังค้างคาสืบเนื่องจากเรื่องท่อก๊าซไทย - มาเลเซีย ซึ่งเป็นเรื่องที่สังคมต้องคอยตรวจสอบต่อไปว่าทำได้ตามพันธสัญญาหรือไม่ อย่างไร

กลวิธีหาเสียง

ใช้วิธีการเดินพบปะประชาชน แจกบัตรแนะนำตัวเอง เป็นกลวิธีที่ใช้อยู่ในพื้นที่ ในช่วงใกล้วันเลือกตั้งจะเพิ่มรูปนายชวน หลีกภัย บนบัตรแนะนำตนเอง กลวิธี หาเสียงสำคัญที่สุดที่ช่วยให้ได้รับเลือกตั้งคือ การระดมสรรพกำลังของพรรคไปช่วยกันจัดเวทีปราศรัย และบรรดา “ขุนพล” ชื่นก่่าวปราศรัย ขอให้ช่วยดูแลสนับสนุนนายนาราชา สุวิทย์

นายนิพนธ์ บุญญามณี

นายนิพนธ์ บุญญามณี เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทเขตเลือกตั้ง 5 สมัยติดต่อกัน คือจากการเลือกตั้งทั่วไป 22 มี.ค. 2535 13 ก.ย. 2535 2 ก.ค. 2538 17 พ.ย. 2539 6 ม.ค. 2544 และได้เลื่อนไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งล่าสุด 6 ก.พ. 2548 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายนิพนธ์ บุญญามณี มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่อำเภอจะนะ สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ ปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมกฎหมาย ปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ นายนิพนธ์ สมรส กับ น.ส.กัลยา วัดตธรรม ซึ่งเป็นตระกูลใหญ่ในอำเภอระโนด และมีบทบาทในองค์กรการเมืองท้องถิ่น ขณะนี้ภรรยาของนายนิพนธ์ก็ดำรงตำแหน่งรองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่ ในส่วนของนายนิพนธ์ บุญญามณี นั้น ก่อนลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัด 2 สมัย ขณะนี้ น้องชายดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเครือข่ายในการเมืองระดับท้องถิ่นจึงจัดว่าหนาแน่นมากผ่านทางเครือข่ายของสมาชิกในครอบครัว ทั้งฝ่ายตนเองและภรรยา ส่วนกำลังของนายนิพนธ์ บุญญามณี ยังมีอีก 1 กลุ่มสำคัญ คือ กลุ่มเพื่อน (มว.19) ซึ่งขณะนี้ต่างเติบโตในวิถีของตนเอง ที่สำคัญคือ คนหนึ่ง ซึ่งสัมพันธ์ใกล้ชิดลักษณะ “เกลอ” กับนายนิพนธ์ ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนครสงขลา กลุ่มเพื่อนจึงเป็นอีกหนึ่งเครือข่ายที่สำคัญของนายนิพนธ์

ขณะที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายนิพนธ์ ได้สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักธุรกิจใหญ่จากต่างถิ่น และช่วยเหลือให้นักธุรกิจนั้น ๆ ได้ซื้อที่ดินจำนวนหลายพันไร่ใน ต.นาทับ อ.จะนะ ฉะนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า นายนิพนธ์ บุญญามณี เป็นนักการเมืองถิ่นสงขลาที่มีเครือข่ายส่วนตัวกว้างขวางมากที่สุดคนหนึ่งเพิ่มเติมจากเครือข่ายของพรรค

บทบาททางการเมือง

นายนิพนธ์ บุญญามณี มีความสนใจทางการเมืองและเริ่มบทบาทของนักการเมืองมาตั้งแต่เป็นนักเรียน เป็นประธานยุวประชาธิปไตย

ช่วยเหลืองานการเมืองของนายคล้าย ละอองมณี เป็นแกนนำนักเรียน จัดตั้งพรรค (กลุ่ม) เยาวชนก้าวหน้า และกลุ่มยกวางธรรมนูญของโรงเรียน สมัยเป็นนักเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเมื่อเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ไปช่วยเหลืองานของ พ.ต. สนั่น ขจรประศาสน์ ทำนองเดียวกับนายเจือ ราชสีห์ ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด 2 สมัย ได้รับการสนับสนุนให้ทำหน้าที่เลขานุการ ส.ส.อำนาจ สุวรรณคีรี ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายนิพนธ์ บุญญามณี มีบทบาทในสภาในระดับหนึ่งจากการตั้งกระทู้ การอภิปราย การทำงานในฐานะกรรมการ บทบาททางการเมืองนอกสภา นายนิพนธ์ เคยดำรงตำแหน่งต่าง ๆ อาทิ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และ กรรมการบริหารพรรค ในกรณีกรรมการบริหารพรรค เมื่อคณะบริหารยุค นายบัญญัติ บรรทัดฐาน ลาออก นายนิพนธ์ ได้รับแต่งตั้งให้รักษาการ เลขาธิการพรรคและได้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการพรรค เมื่อพรรคได้ จัดตั้งกรรมการชุดใหม่เรียบร้อยแล้ว

กลวิธีหาเสียง

กลวิธีสำคัญที่สุดที่ใช้ในการหาเสียงตั้งแต่เริ่มลงเล่นการเมืองคือ การออกพื้นที่ พบปะประชาชน และการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เฉพาะอย่างยิ่งงานศพ ที่หากไปร่วมเองไม่ได้จะต้องมีผู้นำหรือไปเคารพศพแทน หรืองานศพมีความสำคัญต่อการได้คะแนนเสียง ขนาดที่ว่าอาจจะสั่งหรือดัดจริตจะเป็นร้อยพวงตุนไว้ให้พร้อมใช้ตลอดเวลา

การจัดกิจกรรมสร้างเครือข่าย เช่น การอบรมเยาวชนหรือผู้สนใจในกิจกรรมของพรรคเป็นครั้งคราว เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่ใช้เพื่อสร้างฐานทางการเมือง ทั้งนี้โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยการศึกษาออกโรงเรียนในการรวบรวมเชิญชวนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมโดยมีเพื่อนสมาชิกพรรคในการเป็นวิทยากรให้การอบรม เป็นต้น

นายประพร เอกอุรุ

นายประพร เอกอุรุ เป็นผู้แทนราษฎรสมัยแรกของจังหวัดสงขลา จากการเลือกตั้งครั้งล่าสุด 6 ก.พ. 2548 ลงสมัครรับเลือกตั้งแทนนายนิพนธ์ บุญญามณี ที่เลื่อนไปสมัครประเภทบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายประพร เอกอุรุ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏสงขลา เป็นเจ้าของกิจการอุตสาหกรรมประมงขนาดใหญ่ เช่น ประธานกรรมการบริษัท แอล แอนด์ จี กรุ๊ป จำกัด ประธานกรรมการบริษัท สมิหลาปลาปน และประธานกรรมการบริษัท มาตัม จำกัด ได้รับความเชื่อถือสูงมากในแวดวงอุตสาหกรรมประมงของจังหวัด จนได้รับตำแหน่งนายกสมาคมประมงจังหวัดสงขลา เครือข่ายสำคัญของตนเอง จึงเป็นเครือข่ายของธุรกิจประมง นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายจากกลุ่มฐานเสียงของนายนิพนธ์ บุญญามณี ที่เลื่อนไปลงสมัครประเภทบัญชีรายชื่อ ที่สำคัญที่สุดคือ ฐานเสียงและเครือข่ายของพรรค

ประชาธิปไตย และความศรัทธาในตัวนายชวน หลีกภัยในหมู่ชาวสงขลา

บทบาททางการเมือง

นายประพร เอกอัคร พึ่งลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นครั้งแรกบทบาททางการเมืองจึงยังไม่ปรากฏ

กลวิธีการหาเสียง

ในเขตเลือกตั้งที่ 8 นายประพร มีคู่แข่งคนสำคัญสังกัดพรรครัฐบาล และเป็นอดีตนายกองคกรบริหารส่วนจังหวัด ที่กล่าวกันว่า มีปัจจัยสนับสนุนพร้อม ในช่วงแรกนายประพร จึงมีคะแนนเสียงเป็นรองมาก แต่ด้วยกลวิธีการหาเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งระดมกันมาช่วยในพื้นที่ การออกพบปะประชาชน รวมทั้งการให้การสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เฉพาะอย่างยิ่งการเชิญนักร้องขวัญใจชาวใต้ “เอกชัย ศรีวิชัย” มาช่วยหาเสียง ล้วนเป็นกลวิธีสำคัญที่ทำให้คะแนนเสียงดีขึ้นเป็นลำดับ ยิ่งช่วงก่อนการเลือกตั้งที่พรรคจัดการปราศรัยใหญ่ หลังจากนั้นเล่ากันในพื้นที่ว่า กระแสของพรรคและความศรัทธาในตัวนายชวน หลีกภัย ไม่เพียงทำให้คะแนนเสียงขึ้นนำชัดเจน ยังสามารถช่วยสกัดการออกปฏิบัติการของบรรดาหัวคะแนนฝ่ายตรงกันข้ามได้อีกทางหนึ่งด้วย

นายลามศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ

นายลามศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ เป็นผู้แทนราษฎรครั้งแรกในการเลือกตั้ง 13 ก.ย. 2535 และนับแต่นั้น จะได้รับเลือกตั้งติดต่อกันมาทุกสมัย รวม 5 สมัย สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายลามศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ เป็นผู้สมัครผู้แทนราษฎรคนแรก ของพรรคประชาธิปัตย์จังหวัดสงขลา ที่มาจากสาขาธุรกิจ ครอบครัพลาภาโรจน์กิจ เติบโตมาจากธุรกิจสวนยางพาราขนาดใหญ่ และธุรกิจรถเมล์ สายนราธิวาส - หาดใหญ่ ต่อมาย้ายฐานมาประกอบธุรกิจที่ หาดใหญ่ ในนาม บริษัท บ้านชูชุกี ประกอบธุรกิจที่หลากหลาย อาทิ ธุรกิจยานยนต์ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ แต่ที่รับรู้โดยทั่วไป คือ เป็นเอเยนต์จำหน่ายรถจักรยานยนต์ยี่ห้อชูชุกีใน 14 จังหวัดของภาคใต้ กำลังสำคัญของกลุ่มบ้านชูชุกี ได้แก่ นายบุญเลิศ ลาภาโรจน์กิจ ผู้เป็นที่ชายซึ่งได้รับการยอมรับในแวดวงธุรกิจจนได้ดำรงตำแหน่งประธานหอการค้า ในทางการเมือง นายบุญเลิศ ลาภาโรจน์กิจ เคยลงสมัครและได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองหาดใหญ่ (เทศบาลนคร - ปัจจุบัน) จึงมีสัมพันธภาพที่ดีกับกลุ่มตระกูลการเมืองท้องถิ่นในขณะนั้น น้องชายของนายลามศักดิ์ เป็นข้าราชการระดับสูงในสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมีตำแหน่งสำคัญเกี่ยวกับงานพลังงานของชาติ นายลามศักดิ์ สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ อนุปริญญาจากมหาวิทยาลัยกินนิก โอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น ปริญญาตรีสาขา

เศรษฐศาสตร์จาก Washington International University จึงมีความสามารถทางด้านภาษาในระดับที่ดีมากสามารถพูดได้ทั้งภาษาจีน (หลายภาษา) มลายู ญี่ปุ่น อังกฤษ นอกเหนือจากภาษาไทย ก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบอาชีพนักธุรกิจประสบความสำเร็จถึงระดับได้รับการยกย่องให้เป็นกกรรม การที่ปรึกษาเกิตติมศักดิ์สโมสรไลออนส์ ชาติใหญ่ ธุรกิจของบ้านซุซูกิที่รุ่งเรืองเติบโตใหญ่จนทุกวันนี้เกิดจากการริเริ่ม ชักนำของนายลาภศักดิ์ ฉะนั้นเครือข่ายสำคัญของนายลาภศักดิ์ อันดับแรกคือ ครอบครัวและเครือข่ายทางธุรกิจ ทางสังคมการเมืองของสมาชิกในครอบครัว

นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ เป็นนักธุรกิจที่มีอุปนิสัยใจใหญ่ใจกว้าง ช่วยเหลือใครแล้วจะช่วยให้จริง ๆ จึงมีเพื่อนและคนที่เคยได้รับความช่วยเหลือเป็นฐานเสียงที่เียบแต่แน่นอน เล่ากันว่า ในช่วงหาเสียงเลือกตั้งแม่เพื่อนเก่าจากจังหวัดนราธิวาสก็ยังคงมาช่วยหาเสียงในลักษณะบอกกล่าวมายังญาติมิตรที่อยู่ในเขตเลือกตั้งให้ช่วยลงคะแนนให้

เครือข่ายของธุรกิจครอบครัว และเครือข่ายของตนเอง ผนวกกับเครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ ทำให้นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งทุกสมัย

บทบาททางการเมือง

นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ ได้แสดงให้เห็นว่า เป็นผู้มีความสนใจในปัญหาของส่วนรวม ตั้งแต่ก่อนจะได้เป็นผู้แทนราษฎร เคยไปสมัครเป็นผู้พิพากษาสมทบหลายปี และร่วมกิจกรรมกับกลุ่มพิทักษ์ประชาธิปไตย (กลุ่มคนสงขลาที่สนใจปัญหาบ้านเมือง-ผู้วิจัย จัดการ

อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอุดมการณ์ประชาธิปไตยเป็นครั้งคราว) และหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬได้ตัดสินใจเข้าสู่การเมือง เพื่อจะได้มีช่องทางช่วยเหลือสังคมได้มากขึ้น บนฐานความเชื่อว่า นักธุรกิจก็ต้องมีภาระทางการเมือง เมื่อได้รับการเลือกตั้ง เนื่องจากไม่มีทักษะทางการเมืองและปราศรัยจึงจะไม่มีบทบาทโดดเด่นในสภาแต่จะทำงานในฐานะสมาชิกพรรค ช่วยเหลืองานในสภาในฐานะกรรมาธิการชุดต่าง ๆ อาทิ เคยดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนรองประธานคณะกรรมการการเศรษฐกิจ กรรมาธิการการต่างประเทศ เป็นต้นในทางการเมืองเคยดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เป็นต้น

กลวิธีการหาเสียง

นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ ปฏิบัติตามคำแนะนำที่ได้รับตั้งแต่เริ่มเข้าสู่การเมือง คือ “พยายามไปนั่งกินข้าวให้ได้ทุกเรือน” กล่าวคือเมื่อตระเวนหาเสียง เยี่ยมเยียนประชาชนจะแวะพักบ้านใดบ้านหนึ่งแล้วมอบเงินจำนวนหนึ่งไว้และขอให้ช่วยเตรียมข้าวปลาอาหาร นายลาภศักดิ์และคณะ ก็จะวกกลับมาร่วมรับประทานอาหารพร้อมกับพบปะเจ้าบ้านรวมทั้งญาติมิตรในละแวกนั้น พร้อม ๆ กับรับฟังปัญหาความต้องการและให้ความอนุเคราะห์ เช่น จัดหาอุปกรณ์กีฬา สร้างห้องสมุดให้กับโรงเรียน เป็นต้น หัวใจของกลวิธีการหาเสียงคือ เมื่อรับปากแล้วจะทำให้ได้ ไม่ต้องพูดกัน 2 ครั้ง ไม่ต้องแจ้งรายละเอียดทำนองว่า “ได้คือได้” กลุ่มคนเป้าหมายที่ให้ความช่วยเหลือได้แก่ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ และกลุ่มเยาวชน ซึ่งนายลาภศักดิ์ จะจัด

กิจกรรมพบปะอยู่เป็นประจำและกลวิธีประการสุดท้ายแต่สำคัญยิ่ง คือ การเข้าร่วมกิจกรรมสังคมในชุมชน เมื่อผนวกกับกลวิธีหาเสียงสำคัญของพรรค คือ การระดมทุนพลจัดปราศรัยใหญ่ช่วงหน้าเลือกตั้ง นายลามศักดิ์ จึงเป็นผู้แทนที่มีฐานเสียงหนาแน่นที่สุดคนหนึ่งของพรรคในจังหวัดสงขลา

นายวินัย เสนเนียม

นายวินัย เสนเนียม เป็นผู้แทนราษฎร 5 สมัยติดต่อกัน คือ การเลือกตั้ง 13 ก.ย. 2535 2 ก.ค. 2538 17 พ.ย. 2539 6 ม.ค. 2544 และ 6 ก.พ. 2548 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายวินัย เสนเนียม เข้าสู่เวทีการเมืองก่อนที่ชาย คือ นายถาวร เสนเนียม ที่รับราชการเป็นอัยการ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกว้างขวางในระดับหนึ่ง ฐานเสียงส่วนหนึ่งของนายวินัย จึงมาจากผู้ใกล้ชิดของนายถาวร เสนเนียม ประกอบกับว่า ตระกูลเสนเนียมมีพื้นเพเดิมอยู่บ้านสงวน อำเภอระโนด ซึ่งมีวัฒนธรรมสำนึกในหมู่พวกค่อนข้างสูง เครือญาติเกี่ยวดองหลายสายตระกูล จึงเป็นทุนทางการเมืองของนายวินัย เสนเนียม

โดยบุคลิกที่เป็นหนุ่มหน้าตาดี ยิ้มแย้มแจ่มใส นุ่มนวล ช่างเจรจา บวกกับอุปนิสัยที่ไม่ชอบขัดใจใคร นายวินัย จึงมีฐานเสียงเฉพาะของตัวเองกลุ่มสำคัญคือ กลุ่มแม่บ้าน และนายวินัยจะให้ความอนุเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ แก่กลุ่มแม่บ้าน นอกเหนือจากการพูดจาใกล้ชิด จนจัดได้ว่านายวินัย เสนเนียม เป็นผู้แทนระดับ “ขวัญใจแม่บ้าน” คนหนึ่ง

เครือข่ายสำคัญที่สุดในทางการเมืองคือ เครือข่ายของพรรคและความศรัทธาของชาวบ้านต่อนายชวน หลีกภัย

กลวิธีหาเสียง

กลวิธีสำคัญของนายวินัย เสนเนียม คือ การคลุกติดพื้นที่โดยการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เฉพาะอย่างยิ่งงานศพ ทำนองถึงตัวไปไม่ได้ หืดต้องไปก่อน งานบุญ งานชุมชน จะให้ความสนับสุนนในหลายรูปแบบ อาทิ ให้ทุนแม่บ้านคณะแม่ครัว จัดทำอาหารเลี้ยง และมาร่วมรับประทานอาหาร พุดจาปราศรัยอย่างเป็นกันเอง เป็นต้น

กลวิธีได้คะแนนเสียงสำคัญที่สุด คือ การออกพบปะประชาชน และการจัดเวทีปราศรัยใหญ่ของพรรคช่วงก่อนวันเลือกตั้ง

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ได้รับเลือกตั้งครั้งแรก 22 ก.พ. 2547 เป็นการเลือกตั้งซ่อมตำแหน่งของนายไพโร พัทธโน ผู้แทนสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ที่ลาออกไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลนครหาดใหญ่ และได้รับเลือกอีกครั้งหนึ่ง วันที่ 6 ก.พ. 2548 สังกัดพรรคประชาธิปัตย์

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายวิรัตน์ กัลยาศิริ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขานิติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญาโทสาขารัฐประศาสน

ศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ก่อนเข้าสู่การเมือง ประกอบอาชีพทนายความและเป็นสมาชิกสภาจังหวัดสงขลา เขตอำเภอหาดใหญ่ เป็นผู้ใกล้ชิดกับนายถาวร เสนเนียม โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน การเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2544 เครือข่าย สำคัญ คือ พรรคประชาธิปัตย์ผ่านทางนายถาวร เสนเนียม และ พล.ต. สนั่น ขจรประศาสน์ สำหรับฐานเสียงของตนเองนั้น ตระกูลกัลยา ศิริ เป็นตระกูลใหญ่ในย่านริมทะเลสาบสงขลา และตัวนายวิรัตน์ กัลยา ศิริ มีบทบาททางการเมืองเป็นที่รู้จักในระดับหนึ่งในฐานะสมาชิกสภา จังหวัด กระแสพรรคผนวกกับฐานเสียงของนายถาวร เสนเนียมและฐาน เสียงของตนเองรวมทั้งครอบครัวทำให้ได้รับชัยชนะ

ข้อที่น่าสนใจในเรื่อง เครือข่ายของวิรัตน์ กัลยาศิริ กล่าวคือ ในสมัยที่ลงสมัครรับเลือกตั้งซ่อมแทนนายไพโร พัฒโน นั้นคู่แข่งคน สำคัญจากพรรครัฐบาลคือ ทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ ซึ่งโดยสายตระกูลเป็นเครือ ญาติกับตระกูลพัฒโนและตระกูลสุวรรณวงศ์ที่ผูกขาดการเมืองท้องถิ่น หาดใหญ่มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน การเลือกตั้งสมัยที่ 26 ก.พ. 2548 วิรัตน์ กัลยาศิริ มีคู่แข่งคือ นายสุนทร ประทุมทอง อดีตนายอำเภอ ซึ่งโดยสายตระกูลก็เป็นเครือญาติกับตระกูลพัฒโน แต่ความชัดเจนและ ความเข้มข้นของระบบพรรคทำให้นายวิรัตน์ กัลยาศิริ ชนะการเลือกตั้ง

เครือข่ายพรรคประชาธิปัตย์ได้ระดมความช่วยเหลืออย่างเข้ม แข็งมากตั้งแต่การเลือกตั้งซ่อม ในเขต 3 ด้วยเหตุผลที่นายชวน หลีกภัย ได้กล่าวไว้ว่า หากนายวิรัตน์ กัลยาศิริชนะไม่กี่ปันคะแนนจะถือว่าแพ้ เพราะการเลือกตั้งซ่อมครั้งนั้นเป็นเสมือนการเตรียมรับการเลือกตั้งทั่วไป 6 ก.พ. 2548

เครือข่ายสำคัญของนายวิรัตน์ กัลยาศิริ ก็คือพรรคประชาธิปัตย์
นั่นเอง

บทบาททางการเมือง

เนื่องจากเพิ่งเป็นผู้แทนได้ในช่วงระยะเวลาไม่นานนัก บทบาททางการเมืองในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงยังไม่เป็นที่รับรู้ นอกเหนือจากการทำงานในคณะกรรมการธิการและในการประชุมสภา แต่บทบาทในพื้นที่ก่อนเป็นผู้แทนในฐานะประธานสาขาพรรค เขตเลือกตั้งที่ 6 (2 สมัย) และในฐานะผู้ประสานการเลือกตั้งของพรรค ในจังหวัด (พ.ศ. 2544) จัดว่าเข้มแข็งมาก จึงทำให้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง

กลวิธีการหาเสียง

กลวิธีหาเสียงเช่นเดียวกับผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์ส่วนใหญ่คือเดินพบปะประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ให้ความอนุเคราะห์ จัดวางระบบผู้ช่วยในพื้นที่ และในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง การปราศรัยใหญ่ของพรรคเป็นกลวิธีสำคัญและได้ผลดีที่สุด

นายศิริโชค โสภา

นายศิริโชค โสภา เป็นผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 7 พรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้แทนมาแล้ว 1 สมัย คือการเลือกตั้ง 6 ม.ค. 2544 และสมัยที่ 2 จากการเลือกตั้ง 6 ก.พ. 2548

เครือข่ายและความสัมพันธ์

นายศิริโชค โสภา เป็นนักธุรกิจที่มีพื้นเพเดิมอยู่ที่กรุงเทพฯ แต่ครอบครัวมาลงทุนทำธุรกิจอุตสาหกรรมสีบเนื่องจากการเกษตรมากมายหลายแห่งในจังหวัดสงขลา เฉพาะอย่างยิ่งเขตอำเภอจะนะ เช่น บริษัท ซีฮอर्स อุตสาหกรรมอาหารทะเล เป็นต้น นายศิริโชค โสภา สำเร็จการศึกษาด้านเคมี จากมหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ และสาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัจจุบันหลังได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา ได้มาสร้างบ้านในเขตเลือกตั้ง คือ อำเภอเทพา

นายศิริโชค โสภา มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้นำในชุมชน อาทิ กำนัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ช่วยผู้แทนที่วางไว้ทุกตำบล และที่สำคัญคือ เครือข่ายของพรรคประชาธิปัตย์ สำหรับเครือข่ายสมาชิกในครอบครัว เท่าที่ศึกษาไม่พบว่ามีความพบปะเห็นเด่นชัดในการช่วยเหลือ มีเฉพาะแต่มารดาที่นานทีปีครั้งอาจมาทอดกฐินทำนองนั้น

บทบาททางการเมือง

นายศิริโชค โสภา เป็นคนหนุ่มที่มุ่งมั่นจะเป็นผู้แทนราษฎร ได้ลงสมัครครั้งแรกในการเลือกตั้ง 13 ก.ย. 2538 เท่าที่สอบถามข้อมูล แท้จริงแล้ว ประสงค์จะลงสมัครในสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ แต่ขณะนั้นจังหวัดจะไม่อำนวย จึงลงสมัครในนามพรรคนำไทย แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง หลังจากนั้นจึงสมัครเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ และได้ลงสมัครรับเลือกตั้งเขตบางขุนเทียน เขตเดียวกับ ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง แต่แพ้ และกลับมา

ลงสมัครในเขต 7 สงขลา ด้วยความสนับสนุนของนายชวน หลีกภัย ทั้ง ๆ ที่ผู้ดูแลพื้นที่ของพรรคและผู้แทนราษฎรอาวุโสของพรรคในจังหวัดสงขลา ต่างเสนอคนของตนเองลงสมัครรับเลือกตั้ง หลังจากนายชวน หลีกภัย ได้เรียกผู้จะลงสมัครไปพบ ที่สุดนายศิริโชค โสภา ได้เป็นตัวแทนพรรค ลงสมัครรับเลือกตั้งและได้รับชัยชนะ

นายศิริโชค โสภา เป็นนักการเมืองหน้าใหม่ที่แสดงบทบาททางการเมืองในเมืองในสภาได้อย่างโดดเด่นมาก โดยเป็นผู้อภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ร.ต.อ. สุชาติ เซาว์นวิศิษฐ์ กรณีเอื้อประโยชน์แก่บริษัทในเครือของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี และประกาศในเวลาต่อมาว่าธุรกิจของครอบครัวถูกตรวจสอบเข้มงวดมากขึ้น ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากกรออภิปรายในสภา สำหรับบทบาทในพรรค เคยได้รับตำแหน่งเลขานุการคณะทำงานด้านคมนาคมของพรรค

กลวิธีหาเสียง

นายศิริโชค โสภา หรือ “ลูกโชค” ของบรรดาแม่บ้านมีกลยุทธ์สำคัญคือ อ่อนน้อม ยกมือไหว้ไว้ก่อน เข้าร่วมกิจกรรมชุมชน งานตายนงานแต่ง งานบวช มีที่ไหนไปที่นั่น ไปแล้วเดินตามโต๊ะ ไหว้ไปทุกโต๊ะ และเข้าครัว ไหว้ที่กทายบรรดาแม่ครัว แล้วจึงจะลาออกจากงานไป กลวิธีอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือ การให้ความสนับสนุนชุมชน อาทิ จัดหาวัสดุ สิ่งของให้โรงเรียน จัดหาทุนของขวัญมาให้กิจกรรมวันปีใหม่ จัดให้มีเวที พร้อมเครื่องเสียงบริการถึงที่ สนับสนุนสื่อให้นักฟุตบอล บางครั้งร่วมลงเล่นฟุตบอลด้วย เข้าหาเจ้าอาวาสวัดประจำอำเภอ สนับสนุนหาทุน

มาบำรุง เช่น สร้างเมรุ เป็นต้น

น่าสังเกตคือ ในการไปร่วมกิจกรรมในชุมชน นายศิริโชค โสภา จะไม่มีการปราศรัยแต่อย่างใด

ด้วยกลวิธีดังกล่าวข้างต้นผนวกเข้ากับพลังศรัทธาของประชาชน ที่มีต่อพรรคประชาธิปัตย์และนายชวน หลีกภัย และกลวิธีสำคัญของ พรรคคือ การปราศรัยใหญ่ช่วงก่อนเลือกตั้งจึงเป็นปัจจัยสนับสนุน สำคัญยิ่งต่อชัยชนะของนายศิริโชค โสภา ทั้ง ๆ ที่ข้อมูลในพื้นที่ชัดเจนว่า ช่วงก่อนการเลือกตั้งหัวคะแนนของนายศิริโชค โสภา แทบจะหาตัวไม่ได้ ขณะที่หัวคะแนนของพรรคคู่แข่งแทบจะเดินชนกันทั่วพื้นที่

บทที่ 4

สรุป อภิปรายผลข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่ สามารถประมวลข้อค้นพบได้ดังนี้

1. ภูมิหลังของนักการเมืองถิ่นสงขลา

นักการเมืองถิ่นสงขลาหากจะจำแนกตามภูมิหลัง สามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มนักกฎหมาย กลุ่มอดีตข้าราชการ กลุ่มนักธุรกิจและกลุ่มผู้กว้างขวาง

1.1 กลุ่มนักกฎหมาย นักการเมืองในกลุ่มนี้ล้วนเป็นนักการเมืองสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ นักการเมืองคนสำคัญที่สุดเป็นเสมือนผู้วาง ฐานรากความศรัทธาในพรรคประชาธิปัตย์ว่าเป็นพรรคที่ต่อสู้กับความไม่ชอบธรรม ซื่อตรง กล้าโต้แย้งกับผู้อำนาจ คือนายคัลยา ละของมณี ซึ่งเป็นนักการเมืองถิ่นสงขลาที่มีวาจาเป็นเอก จนได้สมญานามว่า “สส. ปากกรรไกร” มีวาจาเด็ดที่ยังยกมาอ้างอิงกันอยู่ในทุกวันนี้ เกี่ยวกับการดัดหลังผู้ซื้อสิทธิซื้อเสียงคือ “ให้กินแต่เหยื่อแต่อย่ากินเบ็ด”

เหตุผลที่ส่งเสริมให้นายคัลยา ละของมณีเป็นนักการเมืองขวัญใจผู้ไม่เคยสอปลกเลยในทุกสมัยที่ลงรับเลือกตั้ง น่าจะเป็นดังพรรณษาของสรรพเพชร ธรรมาทิกุล ที่ระบุว่า คนได้ชอบคนเก่ง มีความรู้ พุดจาคมคาย ยิ่งพุดบนเวทีเก่งจะชอบมาก (สรรพเพชร ธรรมาทิกุล, 2538, น. 64)

1.2 กลุ่มอดีตข้าราชการ ผู้แทนราษฎรคนแรกของจังหวัดสงขลาเป็นนักการเมืองจากกลุ่มนี้ คือ รองอำมาตย์ตรี เจือ ศรียาภัย

นายสุรใจ ศิริบุพผะ เป็นข้าราชการบำนาญที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูงที่สุด (รองอธิบดีกรมสรรพากร) ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งและได้สร้างปรากฏการณ์เป็นผู้แทนคนเดียวที่แม้จะไม่ค่อยลงพื้นที่แต่ยังได้รับเลือกตั้งกลับเข้าสู่สภาอีก หลังจากย้ายจากพรรคประชาธิปัตย์ที่สังกัดในสมัยแรกไปลงสมัครในนามพรรคความหวังใหม่ นับเป็นกรณียกเว้นไม่เป็นตามความเห็นของผู้สนับสนุนพรรคประชาธิปัตย์ที่ส่วนใหญ่จะบอกว่า “ถ้าย้ายพรรคก็จะไม่เลือก” “ย้ายพรรคก็จะจบกันเหมือนวีระ”

1.3 กลุ่มนักธุรกิจ นายลามศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ จัดเป็นนักการเมืองถิ่นคนเดียวของกลุ่มนี้ที่ได้รับเลือกตั้งติดต่อกันทุกสมัย นับตั้งแต่ลงสมัครรับเลือกตั้งครั้งแรก 13 ก.ย. 2535 จนถึงปัจจุบัน แต่นักการเมืองที่มีบทบาทในสภาโดดเด่นมากที่สุด ตั้งแต่สมัยแรกที่เป็นผู้แทนคือ นายศิริโชค โสภา ผู้แทนเขต 7 จากกรณีการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ร.อ.สุชาติ เชาว์วิศิษฐ ในข้อหาใช้อำนาจเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจในเครือของนายกรัฐมนตรีนครินทร์ (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร)

1.4 กลุ่มผู้กว้างขวาง นักการเมืองถิ่นสงขลาที่มีภูมิลำเนาเป็นผู้กว้างขวาง มีกิตติศัพท์กล่าวขานถึงมากที่สุดมี 2 คนเป็นอดีตผู้แทนคือ นายเชื้อ ทิพย์มณี และจ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล

คำว่า “ผู้กว้างขวาง” นี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “นักเลง” หมายถึงเป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง ใจใหญ่ กล้าได้กล้าเสีย อุปถัมภ์ผู้คน จึงเป็นที่พึ่งพาอาศัยได้ เป็นผู้ที่มีทั้งพระเดชและพระคุณอยู่ในตัวเอง มิได้หมายความถึงพวกเกาะกระหราน หรือพวกหัวไม้หรืออันธพาล

2. เครือข่ายและความสัมพันธ์ของนักรการเมืองถิ่นสงขลา

2.1 นักรการเมืองถิ่นสงขลาที่เป็นเครือข่ายสายสัมพันธ์ทางเครือญาติใกล้ชิดมีอยู่ด้วยกันหลายคู่ ดังนี้

2.1.1 นายเชื้อและนายสงบ ทิพย์มณี เป็นญาติกันในระดับปู่ นายสงบมีศักดิ์เป็นพี่ และเริ่มบทบาททางการเมือง ในฐานะทายาททางการเมืองของนายเชื้อ หากแต่ไม่ประสบผลสำเร็จจนเมื่อเข้าสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ จึงได้รับเลือกตั้ง ฉะนั้นเครือข่ายของนายเชื้อไม่มีบทบาทและความสำคัญมากพอที่จะช่วยให้นายสงบ ทิพย์มณี ประสบผลสำเร็จทางการเมือง

2.1.2 นักรการเมืองถิ่นสงขลาที่เป็นคูบิดา - บุตร มี 2 คน ผู้บุตรจะเข้ามาสมัครรับเลือกตั้งแทนผู้เป็นบิดา ได้แก่ คุณนายไสว พัฒโน กับนายไพโร พัฒโนและคู่ พ.ต.ท.วิจิตร สุวิทย์ กับบุตรคือ นายนาราช สุวิทย์ ทั้ง 2 คู่จะมีความแตกต่างกันอยู่ในเรื่องปัจจัยสนับสนุนทางการเมือง กล่าวคือ กรณีของนายไพโร พัฒโน ฐานเสียง ของครอบครัวและเครือญาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ผ่านมารดา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลการเลือกตั้งซึ่งเมื่อผนวกเข้ากับเครือข่ายของพรรค นายไพโร พัฒโน จึงลดย่ำได้เป็นผู้แทนราษฎรเขต 2 ของจังหวัดสงขลา

กรณีของนายนาราช สุวิทย์ แม่บิดาจะเป็นอดีตผู้แทนราษฎร แต่ พ.ต.ท. วิจิตร สุวิทย์ เป็นผู้แทนต่างจากคนอื่น ๆ ของพรรค ค่อนข้างจะทิ้งพื้นที่และไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนพรรคและผู้มีเครือข่าย หนาแน่นในพรรคในจังหวัดต้องระดมช่วยเหลือหลังการปราศรัยใหญ่ของพรรค ที่มีนายชวน หลีกภัยเป็นผู้นำการปราศรัยคะแนจึงพลิกกลับจนได้ชัยชนะในที่สุด

2.1.3 นักการเมืองถิ่นสงขลาที่เป็นคู่พี่ - น้อง ร่วมบิดา - มารดา มี 2 คู่ คือ คู่ นายอำนวย กับ ดร.ไตรรงค์ สุวรรณคีรี นายถาวร กับนายวินัย เสนเนียม ล้วนสังกัดพรรคประชาธิปัตย์ ทั้ง 2 คู่มีบทบาททางการเมืองใน ระดับสูง พี่น้องตระกูลสุวรรณคีรีเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง ระดับรัฐมนตรี โฆษกรัฐบาล ในพรรคก็ดำรงตำแหน่ง กรรมการบริหารพรรค พี่น้องตระกูลเสนเนียม แม้จะเข้าสู่วงการเมือง ถิ่นที่หลัง แต่นายถาวร เสนเนียม ก็ได้แสดงบทบาทโดดเด่นทั้งในสภา ผู้แทนราษฎรและในพรรค ขณะที่ผู้น้องคือ นายวินัย เสนเนียมที่เข้าสู่ การเมืองก่อนนายถาวร ผู้เป็นพี่ก็เป็นผู้แทนซึ่งมีฐานเสียงสำคัญคือ กลุ่มแม่บ้าน ซึ่งทำให้เชื่อได้ว่าจะได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนติดต่อกันอีก หลายสมัย

2.2 นักการเมืองถิ่นสงขลาปัจจุบันที่มีเครือข่ายและสายสัมพันธ์ของตนเองหนาแน่นมากที่สุดได้แก่ นายนิพนธ์ บุญญามณี นายถาวร เสนเนียม และนายลากาศศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ

2.2.1 นายนิพนธ์ บุญญามณี นั้นเครือข่ายที่ทั้งฝ่ายตนเองและภรรยา นอกจากจะมีอยู่มากและกระจายอยู่เต็มพื้นที่แล้ว จำนวนหนึ่งยังมีตำแหน่งและบทบาทในการเมืองท้องถิ่น อาทิ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและอีกขุมกำลังหนึ่งคือกลุ่มเพื่อน มว. 19 ที่ขณะนี้ต่างเติบโตใหญ่มีตำแหน่ง บทบาทในวงการเมืองระดับชาติ ระดับท้องถิ่น แวดวงธุรกิจ หนึ่งในสมาชิกกลุ่มดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีและประสบความสำเร็จทางธุรกิจก็รักใคร่ใกล้ชิดในระดับเป็น “เกลอ” ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อหนุนกันและกัน ขุมกำลังอีกส่วนหนึ่งคือ กลุ่มยุวประชาธิปัตย์ ที่นายนิพนธ์ได้สานการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง การที่นายนิพนธ์ บุญญามณี

ได้รับมอบหมายตำแหน่งรักษาการเลขาธิการพรรคประชาธิปไตยในช่วงรอยต่อก่อนการปรับโครงสร้างบริหารพรรคและได้รับตำแหน่งรองเลขาธิการพรรคในกรรมการบริหารชุดปัจจุบัน ย่อมแสดงถึง “ระดับ” ความสำคัญในพรรคและความ เข้มแข็งของเครือข่ายสายสัมพันธ์ที่ นายนิพนธ์ บุญญามณีมีอยู่ได้เป็นอย่างดี

2.2.2 นายถาวร เสนเนียม เป็นนักการเมืองถิ่นสงขลาที่มาจากสายอดีตข้าราชการที่มีเครือข่าย ความสัมพันธ์เป็นปีกแผ่นแน่นหนามากที่สุด เพราะนอกเหนือจากเครือข่ายและวัฒนธรรมถิ่นระโนดที่มัก “ถือพวก” แล้ว นายถาวร มีเครือข่าย ความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นมากกับนักการเมืองท้องถิ่นระดับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาจังหวัด ประมาณว่ากว่าครึ่งหนึ่งของนักการเมืองท้องถิ่นล้วนมีสัมพันธ์ภาพอันดีกับนายถาวร เสนเนียม นอกเหนือจากนักการเมืองถิ่น เครือข่ายของนายถาวร ยังประกอบด้วยกรรมการสหกรณ์มากกว่า 20 สหกรณ์ สมาชิกพรรคประชาธิปไตย ที่ร่วมทำกิจกรรมกันในพื้นที่และช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาอย่างต่อเนื่อง จนสามารถจัดเป็นฐานเสียงที่มั่นคงร่วมสามหมื่นคะแนน

นายถาวร เสนเนียม จึงจัดเป็นนักการเมืองถิ่นที่มีเครือข่ายและสายสัมพันธ์ที่หนาแน่น และเป็นปีกแผ่นเต็มพื้นที่

2.2.3 นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ จัดเป็นนักการเมืองที่มาจากสาย ธุรกิจคนแรกของพรรคประชาธิปไตยสงขลา ในช่วงแรกเครือข่ายสำคัญอยู่บนพื้นฐานเครือข่ายทางธุรกิจของครอบครัวคือกลุ่มธุรกิจ “บ้านชู” เป็นกลุ่มธุรกิจที่เติบโตอยู่ในครองครองกรรมของธุรกิจที่อาศัยจังหวะและโอกาสที่เหมาะสมขยายสายสัมพันธ์ไปยังกลุ่มคนจีนชั้นนำในขนาดใหญ่ และกลุ่มทุนดั้งเดิมของขนาดใหญ่ และเมื่อ

พี่ชายเข้าสู่เวทีการเมืองท้องถิ่น เครือข่ายสายสัมพันธ์จึงขยายไปสู่
ตระกูลใหญ่ที่ผูกขาดการเมืองท้องถิ่นขนาดใหญ่มาอย่างยาวนาน

นายลามศักดิ์ เป็นนักการเมืองที่ไม่ทิ้งพื้นที่และหมั่น
พบปะประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชนโดยตลอด ประเภท
งานประเพณี งานในวันสำคัญทางศาสนาหรือประเพณีงานศพ เป็นต้น
รวมทั้งอนุเคราะห์ช่วยเหลือกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มสตรีแม่บ้าน
กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ ในหลากหลายลักษณะอย่าง
ต่อเนื่อง และด้วยบุคลิกเฉพาะตัวที่ “ช่วยใคร ช่วยจริง” นายลามศักดิ์
จึงเป็นนักการเมืองถิ่นที่มีฐานเสียงหนาแน่นที่สุดคนหนึ่งของจังหวัด
สงขลา

3. พรรคการเมืองและผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งหรือเคยได้รับ เลือกตั้งในจังหวัดสงขลา

จากข้อมูลการเลือกตั้งแสดงให้เห็นว่าพรรคที่ได้รับเลือกตั้งหรือ
เคยได้รับเลือกตั้งในการเมืองถิ่นสงขลาประกอบด้วย พรรคเสรีมนั่งศศิลา
พรรคสหประชาไทย พรรคธรรมสังคม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม
พรรคความหวังใหม่ และพรรคประชาธิปไตย พรรคประชาธิปไตยเป็น
พรรคเดียวที่มีนักการเมืองในสังกัดได้รับเลือกตั้งในทุกสมัย พรรคอื่นๆ
จะได้รับเลือกตั้งเพียงคนเดียวหรือสองคนเป็นอย่างสูง และส่วนใหญ่จะได้อับ
รับเลือกตั้งเพียงสมัยสองสมัยก็สูญหายไปจากเวทีการเมืองถิ่นสงขลาหรือ
เลื่อนหายไปจากความทรงจำของผู้คน แต่ผู้แทนสังกัดพรรคกิจสังคมคน
หนึ่งคือ จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล และผู้แทนสังกัดพรรคชาติไทยคนหนึ่งคือ
นายนิกร จำนง นับเป็นข้อยกเว้นด้วยคุณสมบัติส่วนตัว

จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล นับเป็นผู้แทนประเภท “ขวัญใจ” คนยาก กล่าวคือ เป็นผู้แทนที่ให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน เป็นนักเลง เป็นที่พึ่งพาได้เมื่อมีปัญหา และที่สำคัญคือใกล้ชิดประชาชน มีงานศพที่ไหนจำนนต์ไปถึงนั้น ทำบุญไม่มากไม่น้อย 100 บาททุกราย

นายนิกร จำนง เป็นอดีตผู้แทนที่ชาวบ้านให้ข้อมูลตรงกันว่า “ดี มีความสามารถ” และ “ถ้าอยู่ประชาธิปไตยได้เป็นผู้แทนทุกสมัย” และเหตุผลเบื้องลึกส่วนหนึ่งอาจจะเห็นเพราะนายนิกร จำนงได้แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้แน่วแน่ในทิศทางเดินของตนเอง ได้รับเลือกตั้งในนามพรรคชาติไทยก็คงอยู่กับพรรคชาติไทย ไม่แปรพักตร์ ไม่ว่าพรรคชาติไทยจะอยู่ในสภาวะเช่นไร ซึ่งจะสอดคล้องกับอุปนิสัยของคนใต้ที่นิยมผู้ที่ไม่ทิ้งขว้างพวกพ้อง แต่ศรัทธาที่มีต่อพรรคประชาธิปไตยที่ยังรักลึกมานาน จึงทำให้คนสงขลาทำได้เพียง “เสียดาย” นายนิกร จำนง

สำหรับพรรคประชาธิปไตย เป็นพรรคการเมืองที่ผูกพันใกล้ชิดกับการเมืองถิ่นสงขลามาดั้งแต่ ปี พ.ศ. 2489 ที่นายคล้าย ละอองมณี ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในทุกสมัยของการเลือกตั้ง ผู้สมัครจากพรรคประชาธิปไตยจะได้รับเลือกตั้งด้วยเสมอ และนับตั้งแต่การเลือกตั้ง 13 ก.ย. 2535 เป็นต้นมา พรรคประชาธิปไตยผูกขาดการเมืองถิ่นสงขลา ผู้สมัครของพรรคชนะการเลือกตั้งในทุกเขตการเลือกตั้ง

4. ความสำคัญของพรรคประชาธิปไตยต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา

ข้อมูลผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ยืนยันตรงกันในเรื่องความสัมพันธ์ของพรรคประชาธิปไตยและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร คือ พรรคประชาธิปไตยมีความสำคัญอย่างมากต่อชัยชนะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคประชาธิปไตยเปรียบเสมือน “พรรคประจำครอบครัว” ของประชาชนชาวสงขลา ชาวสงขลาคุ้นเคยกับพรรค ประชาธิปไตยมาตั้งแต่เป็นเด็ก ในช่วงแรกที่มีการเลือกตั้ง แม้จะไม่มีบทบัญญัติให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคการเมือง นักการเมืองที่สมัครรับเลือกตั้งของจังหวัดสงขลายังเป็นที่ยุ้จักว่าสังกัดพรรคประชาธิปไตย เช่น นายคล้าย ละอองมณี ร.ต.อ.หวน มุตตาหารักษ์ เป็นต้น

พรรคประชาธิปไตยจึงเป็นปัจจัยหลักที่กำหนดชัยชนะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ข้อมูลเชิงประจักษ์ชัดเจนและเป็นตัวอย่างอ้างอิงของประชาชนในพื้นที่จนทุกวันนี้คือ

4.1 กรณีนายวิระ มุสิกพงศ์ อดีตนักการเมืองระดับ “ขุนพล” ของพรรคประชาธิปไตย อดีตเลขาธิการพรรค เมื่อย้ายออกจากพรรคประชาธิปไตย ยังต้องพ่ายแพ้แก่นักการเมืองรุ่นหลังอย่างบอบช้ำที่สุดในจังหวัดสงขลา และพัวพันติดต่อกันสองสมัยเลือกตั้ง หมดยุคของการเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรของชาวใต้

4.2 การเลือกตั้งซ่อม (22 ม.ค.41) แทนนายไพโร พัฒโน ที่ลาออก ไปสมัครนายกเทศบาลนครหาดใหญ่ ผู้สมัครพรรคประชาธิปไตย คือ นายวิรัตน์ กัลยาศิริ สามารถชนะผู้สมัครของพรรครัฐบาล นายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ สมาชิกของตระกูลใหญ่ ที่เคยได้บารมีในการเมืองท้องถิ่นมาก่อน และมีสรรพกำลังสนับสนุนพร้อม แม้กระทั่งการไปปราศรัยหาเสียงสนับสนุนของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้าพรรคไทยรักไทย จนแม้กระทั่งนายภูมิธรรม เวชชชัย รองเลขาธิการพรรครัฐบาลยังมั่นใจจนคาดการณืไว้ว่าความนิยมในตัวผู้สมัครของพรรคนำหน้าความนิยมในตัวผู้สมัครของพรรคประชาธิปไตยไปแล้วประมาณ 5,000 คะแนน โดยอ้างอิง

ผลของโพลที่ทำมาอย่างต่อเนื่องว่าคะแนนนิยมของ 2 พรรคเท่ากันแล้ว คือ 50 : 50

แต่ปรากฏว่านายทวีศักดิ์ ทวีรัตน์ กลับพ่ายแพ้ต้องหยุดตัวเอง ในการเมืองถิ่น และพรรคไทยรักไทยก็ต้องเปลี่ยนตัวผู้สมัครในเขตเลือกตั้งที่ 3 ใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป 6 ก.พ. 2548

4.3 ผลการเลือกตั้งทั่วไป 6 ก.พ. 2548 ในเขตเลือกตั้งที่ 1, 5 และ 8 ยิ่งยืนยันถึงความสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ต่อการเมืองถิ่นสงขลาชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือ ในเขตเลือกตั้งที่ 1 นายเจือ ราชสีห์ พรรคประชาธิปัตย์ต้องพบกับคู่แข่งคนสำคัญจากพรรครัฐบาลคือ นายวันชัย ปริญญาศิริ อดีตสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบความพร้อมของปัจจัยเกื้อหนุนรวมทั้งฐานเสียงเดิมที่มีอยู่ในการเลือกตั้งท้องถิ่นต้องจัดว่าอยู่ในระดับ “พร้อม” มากแต่ปรากฏว่าต้องพ่ายแพ้ได้คะแนนเสียงน้อยกว่าคู่แข่งถึงเท่าตัวเศษ (22,750 : 56,997 คะแนน) ด้วย เหตุผลที่คนในพื้นที่อธิบายง่าย ๆ คือ “เพราะนายเจือเป็นผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์”

การเลือกตั้งในเขต 5 ยิ่งยืนยันความสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ กล่าวคือ ประชาธิปัตย์ส่งผู้สมัครหน้าใหม่ ใหม่ชนิดที่ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่แม้แต่ “รู้จักชื่อ รู้จักหน้า” ขณะที่พรรครัฐบาลส่งผู้สมัครที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง คือ อดีตนายองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายวรวิทย์ ขาวทอง ที่ประชาชนในพื้นที่เรียกขานใกล้ชิดว่า “นายกชาย” ซึ่งเป็นที่รับรู้กันว่า ถึงพร้อมด้วยปัจจัยสนับสนุน แต่นายวรวิทย์ กลับมาพ่ายแพ้ โดยเป็นผู้สมัครของพรรครัฐบาลที่ได้คะแนนสูงสุดในบรรดาผู้สมัครของพรรคในทุกเขตเลือกตั้งในจังหวัดสงขลาครั้งนี้ คือได้คะแนนสูงถึง 33,039 คะแนน ขณะที่ผู้สมัคร

ของพรรคประชาธิปัตย์ ชนะด้วยคะแนน 47,680 คะแนน ชัยชนะของผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์ในเขตนี้ หนังสือพิมพ์มติชนยังนำไปพาดหัวว่า ประพร เอกอุรุ “มวยแทน” เป็นม้ามีดแข่งโค้ง (อินชิน อินสภาค, 18 พ.ค. 2548, น. 11) และชาวบ้านในพื้นที่ได้ขยายความสาเหตุการพ่ายแพ้ของผู้สมัครพรรครัฐบาลเพิ่มเติมว่า “หัวคะแนนของฝ่ายนั้นรับเงินมาแล้ว ไม่กล้าแจก” “ไม่กล้าหาเสียงให้ เพราะเสียคนแน่ ถ้าไปหาเสียงให้พรรคอื่น ไม่ใช่ประชาธิปัตย์” และในช่วงนับคะแนนเสียง ยังมีการพูดกระทบกันว่า “ป้ายหาเสียงยังไม่ต้องเก็บ เก็บหัวคะแนนก่อน”

ผลการเลือกตั้งในเขต 8 ยิ่งยืนยันชัดเจนถึงความสำคัญ ของพรรคประชาธิปัตย์ที่ผนวกกับบารมีของนายชวน หลีกภัย ผลการเลือกตั้งในเขตนี้ ผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์เป็นผู้สมัครหน้าใหม่ที่แม้จะเป็นบุตรชายของอดีตผู้แทนเขต 8 แต่บิดาก็เป็นผู้แทนที่ค่อนข้างจะทิ้งพื้นที่และร่วมกิจกรรมกับชุมชนน้อยมาก บุตรชายจึงเป็นผู้สมัครที่ไม่เป็นที่รู้จัก แม้กระทั่งชื่อ นักวิชาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผ.ศ. บรรเจิด พุฒิมิตติ ผู้ได้จัดทำโพลสำรวจช่วงเลือกตั้งได้ข้อสรุป รายงานในสื่อท้องถิ่นว่า “นายสุรศักดิ์ มณี พรรคไทยรักไทย จะได้รับความนิยมมากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ นายนาราช สุวิทย์ พรรคประชาธิปัตย์ จะได้เพียง 20 เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าถามว่าจะเลือกใครเป็น ส.ส. จะมีคะแนนสูสีกัน เหตุผลสำคัญที่ตัดสินใจเลือก ส.ส. จะดูที่พรรคที่สังกัดมากกว่า ใครควรเป็นนายก แม้จะรู้ว่าหลังเลือกตั้ง 6 ก.พ. นายชวน หลีกภัยไม่ได้เป็นนายกรัฐมนตรีหรือประชาธิปัตย์เป็นฝ่ายค้าน แต่เขาก็ตึงเลือกคล้ายกับว่าพรรคของเขา คนของเขา” (สงขลา, 12 - 18 ก.พ. 2548, น. 74)

กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไฟท์สก็ร์รูปในทำนองเดียวกันว่า “กระแสการเมืองที่เข้มข้น และวิกฤติศรัทธาอย่างรุนแรงที่

สะท้อนผ่านสื่อจากกรณี สปก. 4 - 01 และความล้มเหลวในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจภายใต้การดูแลของนายธารินทร์ นิมมานเหมินทร์ กลับเป็นเพียงกระแสของคนเมืองหลวงและคนภาคอื่น หากได้มีผลสะท้อนต่อฐานเสียงของพรรคประชาธิปัตย์ในภาคใต้แต่ประการใด แม้กระทั่งช่วงที่กระแสดูดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมืองไทยโด่งดังไปทั่วโลก แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประชาธิปัตย์ภาคใต้ไม่กล้าแตกแถว เพราะกลัวจะสอปลกและหมดอนาคตทางการเมือง” (เวสเทิร์น โฟกัส ภาคใต้, 2545, น. 14 - 16 อ้างถึงในจรูญ หยูทอง - แสงอุทัย, 2545, น. 16)

5. ความเข้มแข็งของพรรคประชาธิปัตย์

พรรคประชาธิปัตย์อยู่ยงคงค้ำกับการเมืองถิ่นสงขลามาดังแต่การเลือกตั้งครั้งแรกในปี พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบันได้เพราะเหตุปัจจัยภายใน พรรคหมายประการดั่งที่กัลญ วรพิทยุต ได้เสนอบทวิเคราะห์ไว้ในมติชนสุดสัปดาห์ คือ “พรรคประชาธิปัตย์มีจุดแข็ง “ภายใน” องค์กรอันได้แก่ หนึ่ง เป็นพรรคการเมืองเก่าแก่ที่สุดของประเทศ ได้รับการยอมรับในระดับ ที่เป็น “สถาบันทางการเมือง” สอง เป็นพรรคที่มีบุคลากรที่มี “คุณภาพ” ถ้าเปรียบเทียบกับพรรคการเมืองอื่น บุคลากรคุณภาพในที่นี้ยังรวมถึง ความหลากหลายของบุคลากรที่ครอบคลุมและมีความเหมาะสมทางการเมืองทั้ง “บู๊และบุ๋น” ครบถ้วน สาม องค์กร (พรรค) มีความมั่นคงสูงอยู่คู่ประเทศไทย สี่ มีประสบการณ์ทางการเมืองสูงผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากและผ่านจุดที่สูงที่สุดมาแล้วรู้ว่า จะจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างไร” (กัลญ วรพิทยุต, บทความพิเศษ Re - Branding พรรคประชาธิปัตย์ !!!, 2548, น. 30)

ความเข้มแข็งของพรรคประชาธิปัตย์ยังมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับความรู้สึก “ศรัทธา” ของประชาชน เฉพาะอย่างยิ่งผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งวัยกลางคนขึ้นไป ที่จะบอกเล่าชัดถ้อยชัดคำทำนองเดียวกันว่า “พรรคประชาธิปัตย์เป็นพรรคที่อยู่ในใจ” “เห็นกันมานาน ช่วยเหลือกันมาตั้งแต่ยุคนายคัลลาย ละอองมณี” “เป็นพรรคเก่าแก่ อยู่ในสายเลือด” “ปู่สังไว้” “แม่โทรมาให้ใส่คะแนน” “คนดีอยู่พรรคอื่นก็ไม่เลือก” “ย้ายพรรคก็ไม่เลือก เหมือนนรีระ” “คนสมัครไม่เคยมาก็เลือก เลือกไว้แล้วตั้งแต่ได้เบอร์” “หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ยังไม่มีคนไหนมีประวัติเสื่อมเสีย ... โกง” “ถือ (นิยม) พรรคประชาธิปัตย์มาตั้งแต่ยุคคัลลาย นายคัลลายเป็นนักต่อสู้ในสภา” “พรรคอื่นมาเร็วก็ไปเร็ว” “ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์มาหาสม่าเสมอ” “บอกลูกหลานให้เลือกประชาธิปัตย์เอาไว้คาน” “เลือกไปเป็นฝ่ายค้าน ต้องค้านไว้บ้าง” “คนของพรรคประชาธิปัตย์ซื่อสัตย์ บริหารรัฐบาลหลายครั้งก็ไม่เคยมีรัฐมนตรีของพรรคถูกฟ้อง ถูกประณาม” “พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้แจกเบี้ยมีแหละให้เบี้ยให้ช่วยทำขนมจีนเลี้ยงกันแบบนั้น”

เหตุผลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ของกาดัญวรรพิทยุตที่วิเคราะห์โดยใช้วิธีการประเมินสถานการณ์ทางธุรกิจ (SWOT Analysis) จึงสอดคล้องกันและเป็นไปในทิศทางเดียวกับข้อสรุปของนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยมหิดลที่ว่า “ประชาชนทั่วประเทศสามารถเลือกพรรคประชาธิปัตย์ได้ถ้าเขาคิดว่าประชาธิปัตย์เลวน้อยที่สุด การที่คนได้เลือกพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้เป็นเพราะท้องถิ่นนิยม เป็นเพราะนโยบายหรือพฤติกรรมของนักการเมืองตรงกับความต้องการของเขามากกว่า (เยี่ยมทองดี, 2538, น. 84)

6. บทบาทของนายชวน หลีกภัย ต่อการเมืองถิ่นสงขลายุคปัจจุบัน

นายชวน หลีกภัยอดีตหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ขณะนี้เป็นประธานที่ปรึกษาพรรคประชาธิปัตย์ คือ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการเมืองถิ่นสงขลา บารมีของนายชวน หลีกภัย ช่วยให้ผู้สมัครของพรรคประชาธิปัตย์ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง บารมีของนายชวน หลีกภัยช่วยเสริมศรัทธาในพรรคประชาธิปัตย์ให้ยึดครอง “ใจ” ของชาวสงขลาไว้อย่างเหนียวแน่น เกิดกระแสดังที่เอี่ยม ทองดี ได้เสนอไว้คือ “นับตั้งแต่ นายชวน หลีกภัย นักการเมืองขวัญใจของคนใต้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ในปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา และมีนโยบายการหาเสียงในภาคใต้โดยการชูประเด็น “สนับสนุนชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี เลือกประชาธิปัตย์ยกทีม/ยกภาค เกิดกระแส “ชูชวน” หรือ “ชวนพีเวอร์” อย่างหนักถึงขนาดที่มีผู้กล่าวว่า “พรรคประชาธิปัตย์ส่งเสาไฟฟ้าหรือ “หลักกิโล” ลงสมัครก็ยิ่งได้รับการเลือกตั้งอย่างว่าแต่คนเลย” (เอี่ยม ทองดี, 2547, น. 84 อ้างถึงในจรูญ หยุทอง-แสงอุทัย, 2547, น.15)

ความคิดเห็นของสื่อหลายแหล่งก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น นายประดิษฐ์ เรืองดิษฐ์ ผู้สื่อข่าวการเมือง บางกอกโพสต์ และกรรมการสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยมีความเห็นว่า “เบื้องหลังการพ่ายแพ้ของพรรคไทยรักไทยในพื้นที่ภาคใต้ เพราะหนึ่ง พื้นที่ภาคใต้มีความเป็นประชาธิปัตย์สูง สอง ส.ส.ในแต่ละเขตมีอำนาจและมีฐานเสียงที่มั่นคง สาม ประชาชนยังมีความรักในตัวนายชวน ถึงแม้จะมีการใช้อำนาจรัฐอำนาจเงินในการหาเสียงก็ยังไม่สามารถซื้อใจประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ได้ (ประชาคม 12 - 18 ก.พ.48, น. 4A)

หนังสือพิมพ์โพกัส ภาคใต้ ได้ส่งตัวอย่างพุดคุยกับผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งหน้าหน่วยลงคะแนนวันที่ 6 ก.พ. 2548 ได้ข้อสรุปเป็นพาดหัวข้อข่าวว่า “เสียงชาวใต้” เลือกตั้ง 48 ยึดมั่นชนวน - ปชป. ไม่สนเป็นฝ่ายค้าน” (รายงาน 12 - 18 ก.พ.48, น. 11A)

คอลัมน์เรื่อง “คน” มาเป็นข่าวก็ได้ข้อสรุปที่ชี้ชัดถึงความสำคัญของนายชนวน หลีกภัยต่อการเมืองถิ่นภาคใต้ไว้ว่า “ชัยชนะอย่างถล่มทลายของ “ประชาธิปไตย” ในภาคใต้ อิงเต็ม ๆ กับบารมีของ “ชนวนหลีกภัย” และศึกษาให้ดีจะพบว่าใน “ความเชื่อ” ของคนบักซีได้ต่อ “ชนวน หลีกภัย” นั้นก้าวข้ามความเป็นนักการเมืองธรรมดาไปแล้ว แต่เป็น “ศรัทธา” ที่ใกล้เคียงกับการให้กับ “ศาสดา ผู้นำทางจิตวิญญาณ” (เรื่อง “คน” มาเป็นข่าว, 28 มี.ค.48, น. 4)

ตัวอย่างปรากฏการณ์ในพื้นที่ที่สะท้อนถึงบารมีของนายชนวน หลีกภัยต่อการเมืองถิ่นสงขลาอย่างเด่นชัด รับรู้กันในจังหวัดสงขลา ได้แก่

1. โปสเตอร์หาเสียงรูปนายชนวน หลีกภัย ช่วงที่เป็นหัวหน้าพรรคที่ปิดอยู่ในที่สาธารณะ จะมีผู้นำร่วมไปกางหรือสร้างซุ้มกันแดดกันฝนให้ ซึ่งเห็นได้ทั่วไปโดยเฉพาะในแถบอำเภอสิงหนคร ซึ่งสารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้บันทึกประเด็นนี้ไว้ “นายชนวน หลีกภัย เป็นนักการเมืองที่ประสบความสำเร็จทางการเมืองอย่างรวดเร็ว ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ดังได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรทุกครั้ง นอกจากนี้ยังเป็นที่ยึดจักและศรัทธาของประชาชนถึงกับมีผู้นำภาพถ่ายปิดทองบูชาก็มี นำร่วมหรือทำซุ้มกันแดดกันฝนให้แก่ภาพที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งก็มาก (สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, อุบลศรี อรรถพันธ์, 2542, น. 1920)

2. บัณฑิตเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งหน้าใหม่ของพรรคในการเลือกตั้งทั่วไปจังหวัดสงขลาครั้งล่าสุด ผู้สมัครจะพิมพ์ภavnายชวณ หลีกภัย ไว้ในบัตรหาเสียงของตนเองด้วย

3. การปราศัยใหญ่ของพรรคทุกเวทีที่มีนายชวณ หลีกภัยร่วมด้วย นายชวณ หลีกภัยจะเป็นผู้ปราศัยหลักและจะมีประชาชนนับหมื่นคนมาฟังการปราศัย ด้วยความชื่นชมในตัวนายชวณ หลีกภัย ความสำคัญพรรคประชาธิปไตยและนายชวณ หลีกภัยต่อการเมืองถิ่นสงขลานั้น ผศ.บรรเจิด พฤตภิกิตติ รองคณบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนาฯ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้สำรวจความนิยมในตัวผู้สมัคร ส.ส.ในเขตเลือกตั้งที่ 3 และ 8 จังหวัดสงขลา ในการเลือกตั้งทั่วไป 6 ก.พ. 2548 ได้พบว่า “ประชาชนมีความนิยมในพรรคประชาธิปไตยและตัวของนายชวณ หลีกภัย อยู่มากและใช้เป็นเหตุผลในการลงคะแนนเลือกผู้สมัคร ส.ส.มากกว่าตัวผู้สมัคร ส.ส. นโยบายพรรค หรือปัญหาเรื่องเศรษฐกิจตลอดจนผลงานรัฐบาลที่พรรคไทยรักไทยนำมาเป็นจุดขาย (สงขลา 12 - 18 ก.พ.48, น. 74)

สาเหตุที่ส่งเสริมให้นายชวณ หลีกภัยเป็นที่รักและศรัทธานั้น จากการสัมภาษณ์ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง กลุ่มสตรีแม่บ้าน ผู้สูงอายุ กลุ่มเกษตรกร และประชาชนทั่วไปจะได้ข้อมูลในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ “นายชวณเป็นคนดี” “ไม่โกง อ่อนน้อม” “ฝรั่งยังเรียกว่า มร.คลิน (นายสะอาด)” “นายชวณเคยอยู่ฟรีอ อยู่นั่น (เสมอดั้นเสมอปลาย)” “แกง่าย ๆ เข้าอยู่ในปืนโต แกก็คด (ตัก) มากิน เหมือนพวกเรา” “แกจำแม่น เคยพบกันครั้งหนึ่ง เจออีกที่เขาเรียกชื่อถูก คุณ...สบายดีนะ” คำชี้แจงเกี่ยวกับสมญานามที่ผู้สื่อข่าวตั้งให้ “ชวณ เชื่องช้า” ก็มีผู้อธิบายว่า “นายชวณรอบคอบ เป็นนักกฎหมายเหมือนอาจารย์สัญญา ทำอะไรก็เป็นลักษณะ

ของนักกฎหมาย หรือ “ ซ้ำแต่มั่นใจ ไม่พูดเร็ว ” ซึ่งสอดคล้องกับที่ สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ได้บันทึกไว้ “ นายชวน นั้นเป็นนักการเมืองที่มีความสุจริต สุภาพ อ่อนน้อม ในขณะที่เดียวกันก็แฝงด้วยความหนักแน่น มั่นคง รอบคอบ รักษาหลักการและผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (สุริวงส์ พงศ์ไพบูลย์, อุบลศรี อรรถพันธ์, 2542, น. 1916)

7. บทบาทที่คาดหวังของนักการเมืองถิ่นสงขลาและความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองถิ่นกับประชาชน

นักการเมืองถิ่นของสงขลาตั้งแต่ยุคแรกจนถึงยุคปัจจุบันที่มีบทบาทในสภา ระดับ “ดาว” ของสภา ล้วนเป็นนักการเมืองจากพรรคประชาธิปัตย์ ไล่เรียงมาตั้งแต่ นายคัลยา ละอองมณี นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี นายถาวร เสนเนียม และนักการเมืองรุ่นใหม่ล่าสุด คือ นายศิริโชค โสภา ซึ่งต่างมีลีลาเฉพาะตัวในการอภิปราย ทำให้เป็นที่นิยมชมชอบของประชาชน การอภิปรายในสภาเป็นบทบาทหนึ่งของผู้แทนในความคาดหวังของประชาชนชาวสงขลา

แต่บทบาทในการอภิปรายในสภาเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่นักการเมือง ถิ่นบางคนอาจไม่สันหัด นักการเมืองเหล่านี้จึงจะมีบทบาทในลักษณะอื่น อาทิ ช่วยเหลือในส่วนของคุณข้อมูล การทำงานในฐานะกรรมาธิการ เป็นต้น แต่บทบาทที่ทุกคนพยายามทำและเป็นบทบาทที่อยู่ในความคาดหวังของประชาชนทั่วไป คือ การเข้าร่วมกิจกรรมสังคมในชุมชนประเภทงานวัด งานศพ งานแต่ง และงานตามเทศกาล - ประเพณี ซึ่งเป็นบทบาทที่สื่อให้เข้าใจว่า ผู้แทนต้องใกล้ชิดประชาชน ไม่ทิ้งพื้นที่ ดังคำบอกเล่าของ ส.ส. เจื้อ ราชสีห์ ที่ให้สัมภาษณ์ว่า “นายชวน หลีกภัย สั่งพวกผมไว้เป็นผู้แทนแล้วอย่าทุ่ม (ทิ้ง) ชาวบ้าน มีงานต้องไป” บทบาท

ในพื้นที่เช่นนี้มีความสำคัญ ซึ่งนายถาวร เสนเนียมก็ได้ให้คำอธิบายไว้ น่าสนใจคือ “ประชาชนต้องการได้พบ ส.ส. ได้ทำงานร่วมกับ ส.ส. และอยากได้รับเกียรติจาก ส.ส.” เฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมงานศพ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เราภาพกำลังมีความทุกข์ การไปร่วมกิจกรรมนี้จึงเป็นบทบาทสำคัญในพื้นที่เฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งบางคนเคยสั่งซื้อหรีดเป็นร้อยพวง/ครั้งเพื่อพร้อมใช้ตลอดเวลา และกรณีที่ไม่ได้ด้วยตนเองจะต้องมีผู้ช่วยนำหรีดไปเคารพศพแทน การที่ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์เอาจริงเอาจังกับบทบาทดังกล่าวนี้ จึงอาจเรียก ส.ส.พรรคประชาธิปัตย์สงขลาว่าเป็น “ส.ส.งานศพ” บทบาทนี้ในด้านหนึ่งอาจเห็นว่ามีใช้ภารกิจสำคัญ แต่อดีตผู้แทนราษฎรของสงขลา จ.ส.ต.อนันต์ เรืองกุล เคยได้รับความนิยมและยังเป็นที่บอกกล่าวถึงกันอยู่จนถึงวันนี้ก็เพราะบทบาทนี้ และผู้แทนราษฎร (ปัจจุบัน) ของสงขลาได้ชี้ให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้นว่า เป็นบทบาทที่จะช่วยให้ผู้แทนสามารถปฏิบัติหน้าที่โดยตรงได้ดี การไปร่วมกิจกรรมคือโอกาสที่ผู้แทนได้พบปะประชาชน ได้รับรู้รับฟังปัญหา ความต้องการตลอดจนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น ประสพการณ์กับประชาชน ได้ข้อมูลที่ผู้แทนจะได้นำไปทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนได้ต่อไป บทบาทเช่นนี้ของนักการเมืองถิ่น ในอีกด้านหนึ่งก็เป็นกลยุทธ์ในการรักษาฐานเสียงของนักการเมืองถิ่นสงขลา เพราะจากการลงพื้นที่สอบถามความคิดเห็นของประชาชน ข้อมูลจะเป็นทำนองว่า “นาย...ดี มาหาสม่าเสมอ มีงานบอกไปก็มา” ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมการยึดตัวบุคคลของคนใต้ ตามการศึกษาของจรูญ หนูทอง - แสงอุทัย ที่พบว่า “ยึดตัวบุคคลด้วยความชื่นชมพรรคการเมือง ชอบคนที่มาดูแลเอาใจใส่มีความประพฤติดี ซื่อสัตย์ มีความรู้และความสามารถมากกว่าสวระของนโยบายและเหตุผลอื่นมาประกอบ” (จรูญ

หยุดทอง-แสงอุทัย, 2542, น. 44)

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองถิ่นและประชาชนนั้นพบว่า นักการเมืองถิ่นสงขลาส่วนใหญ่จะคลุกฟุ้งที่ นักการเมืองถิ่นในยุคปัจจุบันที่ประชาชนในพื้นที่เห็นว่าไม่ให้ความสำคัญกับประชาชน คือ นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี ที่เลื่อนไปเป็นผู้แทนประเภทบัญชีรายชื่อเหตุผลคือทั้งพื้นที่ พ.ต.ท. วิจิตร สุวิทย์ ที่ส่งบุตรชายลงสมัครรับเลือกตั้งแทนก็มีข้อตำหนิคือ “ทั้งพื้นที่เช่นกัน” ซึ่งมีความหมายไปถึงการห่างเหินประชาชนไปพร้อม ๆ กับการละเลยบทบาทที่คาดหวังของผู้แทนในพรรคคณะของชาวบ้าน

เนื่องจากผู้แทนราษฎรสงขลาต่างแข่งขันในการแสดงบทบาทตามความคาดหวังของประชาชนดังกล่าวมาแล้ว จึงส่งผลให้นักการเมืองถิ่นและประชาชนสงขลา มีความสัมพันธ์ที่ผิดแผกแตกต่างจากภาคอื่นๆ คือ “ต่างจากคนภาคอื่นๆ ที่พบว่านักการเมืองคือ ที่พึ่ง เมื่อเดือนร้อนต้องไปหานักการเมืองเป็นการอุปถัมภ์มีบุญคุณต้อง ตอบแทนช่วยเหลือกัน ขณะที่นักการเมืองในภาคใต้จะมีความใกล้ชิดกับประชาชนเพราะประชาชนคิดว่านักการเมืองก็คือคนธรรมดาที่สามารถเข้าถึงได้” (จรรยา หยุดทอง - แสงอุทัย, 2542, น. 43)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตในพื้นที่จะพบว่าประชาชนทั่วไป (ไม่รวมข้าราชการ) แทบจะไม่มีผู้ใดเรียกขานนักการเมืองถิ่นหรือผู้แทนด้วยสรรพนาม “ท่าน” ส่วนใหญ่จะเรียก “นายนิพนธ์” “นายวินัย” หรือเรียกชื่อเฉย ๆ เช่น “วิรัตน์ เจือ ลากศักดิ์” ซึ่งนายอรรถ จิตตะเสน ผู้ทรงคุณวุฒิของจังหวัดได้ให้คำอธิบายที่จะช่วยให้เข้าใจสภาพดังกล่าวได้ว่า “คนใต้เรามีจุดยืนทางการเมือง มีอิสระทางความคิด เราพึ่งตัวเราได้ตั้งแต่ไหนแต่ไร คนสงขลาติดต่อกับต่างประเทศ สมัยก่อนส่งลูกหลาน

ไปเรียนปีหนึ่งคนแก่ ๆ สงขลาใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการพูดจาประจำ วันเช่นไปกำบรวรรตลี (รทบรทท) สุปชีกกาเรท (บุหรี) เป็นต้น คนสงขลา แล (เห็น) ผู้แทนในลักษณะว่า เขาคุมผู้แทนได้ ด่าผู้แทนได้ เรามีส่วนร่วม (เป็นเจ้าของผู้แทน) ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างนักรการเมืองถิ่นสงขลา และประชาชนในพื้นที่เช่นนี้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับโลกทรรศน์ของ ชาวใต้ซึ่งศึกษาและรวบรวมโดยนักวิชาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ สงขลา “คนใต้ไม่มียมระบบเจ้าขุนมูลนายแต่นิยมความเป็นกันเอง เคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน ดังมีสำนวน “ไย้ออดทงบ้านาย” (หนังตะลุง) เป็นต้น (สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2527, อ้างถึงในจรูญ ใหญ่ทอง-แสงอุทัย, 2542, น. 36 - 37)

8. กลุ่มผลประโยชน์ ความสำคัญและบทบาท

กลุ่มผลประโยชน์สำคัญของการเมืองถิ่นสงขลาหากจะจำแนก เป็นกลุ่มที่ไม่เป็นทางการและกลุ่มที่เป็นทางการแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็น กลุ่มไม่เป็นทางการ กลุ่มทางการสำคัญจะมีเพียงกลุ่มเดียวคือ พรรคการเมือง เฉพาะอย่างยิ่งพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งได้แยกอธิบายไว้แล้ว ในข้อ 3

กลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่เป็นทางการที่มีบทบาทสำคัญต่อการเมือง ถิ่นสงขลา สรุปได้ดังนี้

8.1 ครอบครัวและเครือญาติ ในยุคแรก ๆ ของการ เลือกลงตั้งทุกระดับ ผู้สมัครที่มาจากครอบครัวใหญ่ มีเครือญาติเยอะจะได้ เปรียบทางการเมืองกว่าผู้ที่มาจากครอบครัวเล็ก ๆ เนื่องจากเครือญาติ จะเป็นทั้งฐานเสียงและกำลังในการช่วยหาเสียง ด้วยเหตุผลว่า “สังคม ภาคใต้เป็นสังคมแบบเครือญาติ” (จำเวิญ แสงดวงแข, 2542, น. 7030

ใครมีญาติมากก็เท่ากับมีพวกมาก สามารถทำอะไรก็ได้ โดยเฉพาะการเข้าสู่อำนาจทางการเมือง ระบบเครือญาติที่มีที่มาจากญาติสืบสายโลหิต การผูกคอง ผูกเกลอ เพื่อขยายอำนาจการปกป้องตนเองและเครือญาติ (จรรยา หยุทอง - แสงอุทัย, 2547, น. 14) และในความเป็นเครือญาตินี้เอง ใครที่ศึกษาเรื่องการเลือกตั้งในภาคใต้ จึงมักพบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ ผู้สมัครได้รับเลือกตั้งจะมาจากการ “มีพี่น้องมาก” นั่นคือ มีญาติมาก ผู้แทนราษฎรจากภาคใต้จึงยังต้อง “สาวญาติ” กันให้ซุ่มมุนและญาตินี้เองที่จะเป็นหัวคะแนนสำคัญในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น การเมืองเรื่องการเลือกตั้งของภาคใต้จึงมีระบบเครือญาติเป็นรากฐานที่สำคัญฐานหนึ่ง (สถาพร ศรีสัจจัง, 2542, น. 148 - 150)

นักการเมืองถิ่นสงขลาที่มีสมาชิกในครอบครัวและเครือญาติมาก อาทิ นายไสว พัฒโน นายสงบ ทิพย์มณี นายอำนวยการ สุวรรณศิริ จึงเท่ากับมีฐานเสียงและมีกำลังช่วยหาเสียงของตนเองมากเป็นพิเศษกว่าคนอื่น ๆ

ระดับความสำคัญของครอบครัวและเครือญาติในฐานะกลุ่มผลประโยชน์อย่างไม่เป็นทางการของนักการเมืองถิ่นสงขลากับความสำคัญพรรค (ประชาธิปไตย) จะผกผันเปลี่ยนแปลงไปใน 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงก่อนและหลังจากนายชวน หลีกภัย ขึ้นดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรค โดยในช่วงก่อนเวลานั้นสัดส่วนความสำคัญระหว่างครอบครัวและเครือญาติกับพรรคประชาธิปไตยในฐานะกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นทางการจะประมาณ 60 : 40 ช่วงหลังสัดส่วนจะกลับเป็น 30 : 70 เนื่องจากกระแสของพรรคจะเพิ่มแรงมากเมื่อเกิดกระแสที่สื่อรายงานว่า “ชวนพีเวอร์” ยุคที่ประชาธิปัตย์ส่งเสาไฟฟ้า - หลัทธิโลดงสมัครรับเลือกตั้งก็ยิ่งจะได้รับการเลือกตั้ง”

แต่ครอบครัวและเครือข่ายยังคงมีสถานะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่เป็นทางการที่มีความสำคัญมากต่อการเมืองการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ระดับการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการที่พบว่า “ร้อยละ 90 ของอบต. สตรีหรือสามีจะเป็นคนในพื้นที่และข้อเท็จจริงว่าส่วนใหญ่ทั้งตัว อบต. สตรีและสามีจะมีพี่น้องมากกว่า 3 คน จึงน่าจะอนุมานได้ว่า “ความมีญาติเยอะ” น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ช่วยให้สตรีได้รับเลือกตั้งเป็น อบต. ซึ่งจะสอดคล้องกับข้อค้นพบในประเด็นปัจจัยที่ อบต. สตรีได้รับเลือกตั้ง : ทัศนคติของชาวบ้านคือ “พี่น้องเยอะ” (ภิญโญ ดันพิทยคุปต์, 2540, น. 44)

8.2 กลุ่มหัวคะแนน คือ ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้กับนักการเมืองถิ่นในลักษณะเป็นตัวกลางเชื่อมประสานระหว่างนักการเมืองและชาวบ้าน ประชาสัมพันธ์ให้นักการเมืองคนนั้น ๆ เป็นที่รู้จัก จัดนัดหมาย โน้มน้าวชักจูงชาวบ้านให้ลงคะแนนให้ เป็นผู้คอยสลับตัวรับฟังข่าวคราวและความคิดเห็นของชาวบ้าน หรือความเคลื่อนไหวในท้องถิ่นแล้วรายงานให้นักการเมืองทราบเพื่อดำเนินการต่อไป และรวมถึงการไปร่วมกิจกรรมแทนในกรณีที่นักการเมืองไม่สามารถไปร่วมได้ด้วยตนเอง กลุ่มหัวคะแนนของนักการเมืองถิ่นสงขลา ได้แก่ เครือญาติมิตรหรือผู้ที่เคยได้รับความช่วยเหลืออุปถัมภ์พระสงฆ์และแม่กระทั่งข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น นักการเมืองถิ่นพรรคประชาธิปัตย์บางคนจะให้ความเห็นว่าตนไม่มี “หัวคะแนน” แต่โดยโครงสร้างของพรรค นักการเมืองถิ่นจะมีสาขาพรรคและกรรมการสาขาจะเป็น ผู้ช่วยเหลือในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เช่น จัดกิจกรรมการแข่งขันฟุตบอล กิจกรรมอบรมยุวประชาธิปัตย์และกิจกรรมอื่น ๆ รวมทั้งการไปร่วมกิจกรรมทางสังคมแทนนักการเมืองถิ่นเป็นครั้งคราวซึ่งหากพิจารณา

จากลักษณะและวัตถุประสงค์ของภารกิจที่ทำแล้ว ก็ไม่ห่างไกลจากบุคคลที่รู้จักกันว่าเป็น “หัวคะแนน” ของนักการเมืองทั่วไปสักเท่าไรนัก แต่กลับมีประสิทธิภาพกว่าตรงที่บุคคลกลุ่มนี้ของพรรค ประชาธิปัตย์ไม่ได้ทำหน้าที่อย่าง “เฉพาะกิจ” ช่วงเลือกตั้งเท่านั้น

ในแง่ความสัมพันธ์ของนักการเมืองติดกับผู้ทำหน้าที่หัวคะแนนนั้นพบว่า นักการเมืองติดจะดูแล ช่วยเหลือและอุปถัมภ์หัวคะแนนเป็นอย่างดี ซึ่งอาจจะ ได้แก่ “การช่วยให้ได้เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนระดับ สอบชนะการแข่งขัน ได้อยู่ในที่ ๆ มีผลประโยชน์ หรือ “สบาย” ฝากให้เข้าทำงาน ฝากปลูกหลานของคนนั้น ๆ ให้ได้เข้าโรงเรียนที่ต้องการ การให้เกียรติในงานศพ งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น “การอุปถัมภ์” เป็น “ใจกลาง” ของการสร้าง “บารมี” ทางการเมืองของผู้แทนราษฎรเมืองใต้เอาทีเดียว (สถาพร ศรีดีจัจ, 2542, น. 148 - 150)

8.3 กลุ่ม มว.19 มว. 19 คือกลุ่มนักเรียนมหาวิทยาลัยสงขลารุ่นปี พ.ศ. 2519 (มศ.5 รุ่นสุดท้าย) ซึ่งเป็นช่วงรอยต่อของเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมือง 2 เหตุการณ์คือ 14 ต.ค. 16 และ 6 ต.ค. 19 บรรยากาศทางการเมืองที่ประชาธิปไตยเบ่งบาน และยุคที่นิสิตนักศึกษาได้ลงพื้นที่ทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียน นักศึกษาในภูมิภาค นักเรียนมหาวิทยาลัยสงขลารุ่นในช่วงเวลานั้นที่มีความสนใจทางการเมืองก็มีการจับกลุ่มทำกิจกรรมจำลองรูปแบบการเมืองของประเทศ เช่น จัดตั้งกลุ่ม - พรรคเยาวชนก้าวหน้า ร่วมในกิจกรรมสภานักเรียน กรรมการนักเรียน ร่วมกันยกร่างธรรมนูญโรงเรียน บ้างก็รวมตัวทำหนังสือพิมพ์ออกจำหน่ายซึ่งมี 2 ฉบับด้วยกัน ชื่อกันชน ฉบับหนึ่ง แสงไทย ฉบับหนึ่ง เมื่อเกิดเหตุการณ์ 6 ต.ค. 19 กลุ่มที่สนใจทางการเมืองก็จัดกิจกรรมแสดงพลังหาทางให้หยุดการเรียนการสอน เช่น ไขปูนหยอดครูคุณแจ

ห้องเรียน เพื่อให้เพื่อนไปร่วมชุมนุม นักเรียนบางคนหนีเข้าป่าหลังเหตุการณ์ 6 ต.ค. 19 บางคนเสียชีวิตในป่าและบางคนกลับมาเรียนต่อเมื่อบ้านเมืองกลับสู่ภาวะปกติ

นอกเหนือจากกิจกรรมทางการเมือง นักเรียนรุ่นนี้ยังทำกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ ร่วมกันเกือบตลอดเวลาเฉพาะอย่างยิ่ง การแข่งขันฟุตบอลที่มีเดิมพันเล็ก ๆ น้อย ๆ การแบ่งปันอาหารกลางวันระหว่างกัน

กิจกรรมจึงเป็นสื่อกลางที่ทำให้นักเรียนรุ่นนี้รักใคร่ผูกพันกันเหนียวแน่นมาก และยังคงสายสัมพันธ์ต่อเนื่องแม้จะแยกย้ายไปศึกษาหรือทำงานตามแนวทางของตนเอง แต่ขณะนั้นยังไม่ได้มีการประกาศตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มชัดเจน

แกนนำนักเรียนมหาวิทยาลัยราชวูรุ่นนี้ เช่น นายนิพนธ์ บุญญามณี นายเจือ ราชสีห์ ได้ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง นายนิพนธ์ได้เป็นประธานกลุ่มรวมทักษิณ นายเจือ ราชสีห์ เป็นประธานชมรมวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เพื่อน มหาวิทยาลัยราชวูรุ่นเดียวกันที่กระจายอยู่ในสถาบันต่างๆ เริ่มมารวมตัวเป็นกลุ่มก้อนชัดเจนขึ้น ประมาณ 30 คน นัดหมายพบปะสังสรรค์เป็นประจำทุกเดือนและตกลงใช้ชื่อ กลุ่มว่า มว. 19 ผู้ร่วมก่อตั้งเช่น นายวชร หนูแก้ว นายพิชัย มาละวรรณโณ นายพิธาน คลีกระจาย นายเจือ ราชสีห์ นายจำเริญ วรภรณ์ นายสุภาพ ศรีวิชัย นายบุญเรือง ลีลาวิจิตรเศษ นายธนิต สมพงศ์ นายยุทธนา ช่างมณี นายเกษม ขวัญแก้ว นายอำนาจ นวลมาก และนายนิพนธ์ บุญญามณี ต่อมาได้ประกาศรับนายวินัย เสนเนียม ซึ่งเป็นศิษย์เก่าโรงเรียนวัดราช แต่มาคลุกคลีกับสมาชิกกลุ่มเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์เพิ่มเติม

กลุ่ม มว. 19 จึงเริ่มสร้างขุมกำลังที่กรุงเทพฯ เพื่อนร่วมรุ่นที่ทราบข่าวจึงทยอยมาสมทบ กลุ่มขยายเติบโตใหญ่ขึ้นเป็นลำดับ และบังเอิญว่าเพื่อนสมาชิกในกลุ่มคนหนึ่งประสบอุบัติเหตุ เพื่อน ๆ จึงระดมกำลังเพื่อจัดหาขาเทียมให้ จึงเป็นยุคเริ่มต้นของการระดมสรรพกำลังเพื่อช่วยเหลือกันและกันในกลุ่ม จากช่วยเหลือทางด้านเงินทุนเพื่อการรักษาพยาบาลก็ขยายไปสู่การระดมช่วยกันในเรื่องอื่น ๆ จนถึงการผลัดเปลี่ยนระดมช่วยเพื่อนที่เข้าสู่เวทีการเมือง เช่น ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทน เป็นนายกเทศมนตรี เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาจังหวัด

ขณะนี้สมาชิกกลุ่ม มว. 19 คนสำคัญที่อยู่ในแวดวงการเมืองได้แก่นายนิพนธ์ บุญญามณี นายเจือ ราชสีห์ และสมาชิกกิตติมศักดิ์ นายวินัย เสนเนียม เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายอุทิศ ชูช่วยเป็นนายกเทศมนตรีนครสงขลา นายนรา คำทัพน์ เป็นสมาชิกสภาจังหวัด เป็นต้น บางส่วนกำลังจะลงสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น นายวชร หนูแก้ว เป็นต้น

กลุ่ม มว. 19 จึงเป็นกลุ่มเพื่อนเก่าสมัยเป็นนักเรียนโรงเรียนมหาวิทยาลัย เป็นกลุ่มเพื่อนนักเรียนร่วมรุ่นที่ผูกพัน ช่วยเหลือเกื้อกูลในกิจการงานของกันและกัน เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ไม่เป็นทางการกลุ่มหนึ่งที่มีพลังต่อการเมืองถิ่นสงขลา

ขณะนี้เนื่องจากเส้นทางของสมาชิกในกลุ่มเริ่มทับซ้อนกัน สมาชิกบางส่วน ต้องแข่งขันกันเอง เฉพาะอย่างยิ่งในทางการเมือง กลุ่ม มว. 19 จึงเริ่มมีลักษณะของการแตกตัวเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่ร่วมมือช่วยเหลือ เกื้อกูลกันและกันในกลุ่มเล็ก ๆ ของตนมากขึ้น

8.4 พันธมิตรนักการเมืองในองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มพันธมิตรในลักษณะนี้จัดเป็นกลุ่มผลประโยชน์อย่างไม่เป็นทางการของนักการเมือง และจะมีบทบาทมากในช่วงการหาเสียงเลือกตั้งในลักษณะที่ “พูนพลัง” หัวคะแนนคือ หัวคะแนนของนักการเมืองระดับท้องถิ่นมาช่วยหาเสียงให้กับนักการเมืองที่เป็นพันธมิตร และจะสลับกันเมื่อมีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น

9. กลวิธีที่ใช้ในการหาเสียง

นักการเมืองถิ่นสงขลาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันจะมีกลวิธีการหาเสียงที่เหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ ดังนี้

9.1 การลงพื้นที่พบปะประชาชนหรือการเคาะประตูบ้าน นักการเมืองถิ่นอาจให้เงินแก่ประชาชนในพื้นที่บางคนเพื่อจัดหาอาหาร ส่วนใหญ่จะเป็นขนมจีนมารับประทานร่วมกันในระหว่างการพบปะ

9.2 การเข้าร่วมกิจกรรมสังคมในชุมชน อาทิ งานตามเทศกาล หรือประเพณี งานสงกรานต์ งานวันแม่ งานทอดกฐิน งานแต่ง และที่สำคัญเป็นพิเศษ คือ งานศพ

9.3 การให้ความช่วยเหลือ หรืออุปถัมภ์ในรูปแบบต่างๆ แก่กลุ่มต่าง ๆ อาทิ กลุ่มเยาวชน กลุ่มผู้พิการ กลุ่มผู้สูงอายุ และที่สำคัญมากคือ กลุ่มสตรีแม่บ้าน การช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์มีตั้งแต่การสนับสนุนทุน อุปกรณ์ ข้าวของ รางวัล ในการทำกิจกรรม เช่น การแข่งขันฟุตบอล การจัดงานวันผู้สูงอายุ วันแม่ วันเด็ก หรือจัดประชุมอบรมกลุ่มยุวประชาธิปไตย กรณีของพรรคประชาธิปัตย์

9.4 การปราศรัย เฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ การปราศรัยอาจจะเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ในระหว่างการเข้า

ร่วมกิจกรรมทางสังคมในชุมชน และการปราศัยใหญ่ที่ระดมนักการเมืองระดับ “ขุนพล” ไปช่วยกันในช่วงใกล้การเลือกตั้งซึ่งเป็นกลวิธีที่ได้ผลอย่างยิ่งการปราศัยของบรรดาขุนพลจะมีผู้ฟังนับเป็นหมื่นคนในแต่ละเวที และบางครั้งนักการเมืองอาจจะให้การสนับสนุนค่าน้ำมันในการจ้างเหมารถให้กับกลุ่มคนจากหมู่บ้านที่ประสงค์จะมาฟังการปราศัย ซึ่งจากการสังเกตในพื้นที่และการสัมภาษณ์ การปราศัยใหญ่ของพรรคประชาธิปัตย์เป็นที่นิยมชมชอบของประชาชนในจังหวัดสงขลาเช่นเดียวกับในจังหวัดภาคใต้อื่น ๆ เฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นเวทีที่นายชวน หลีกภัย มาเป็นผู้ปราศัยประชาชนจะยิ่งให้ความสนใจมาก การปราศัยใหญ่จึงเป็นกลวิธีการหาเสียงสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์

10. ความสำคัญของกลุ่มสตรีต่อการเมืองถิ่นสงขลา

นักการเมืองถิ่นสงขลาในปัจจุบันจะตระหนักในความสำคัญของกลุ่มสตรีในฐานะฐานเสียงที่เชื่อถือได้ ดังจะเห็นว่านักการเมืองถิ่นจะให้ความสนับสนุนการจัดกิจกรรมของกลุ่มสตรี หรือจัดกิจกรรมให้กับกลุ่มสตรีในพื้นที่ เช่น ในยุคที่ผู้แทนได้รับจัดสรรงบประมาณก็จะจัดแบ่งบส่วนหนึ่งจัด / สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้าน เช่น นำสตรีแม่บ้านไปศึกษาดูงาน ซึ่งพร้อม ๆ กับที่สตรีแม่บ้านได้รับความรู้ และประสบการณ์ นักการเมืองถิ่นก็ได้กลุ่มคนที่นิยมชมชอบหรือฐานเสียงเพิ่มขึ้นด้วย นักการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์ไม่เฉพาะในจังหวัดสงขลาจะเชื่อมั่นในฐานะเสียงจากสตรีมาก เช่น “นายชวน หลีกภัย มีความเห็นว่า “สตรีจะไม่เปลี่ยนใจ” สตรีที่ศรัทธาจะช่วยเหลือสนับสนุน จัดกิจกรรมให้คุณชวนได้พบปะกับเพื่อนและผู้คุ้นเคย” (วิญญู ดันพิทยคุปต์, ดรุณี บุญภิบาล, 2534, น. 25) เช่นเดียวกับนายสัมพันธ์ ทองสมัคร ที่ให้ความ

เห็นว่า “เวลาไปบ้าน เราต้องคุยกับคนหญิงมากกว่าคนชาย ไปคุยให้ได้ คือแม่ครัว เข้าไปให้ถึงเลยในโรงครัว.... เป็นกันเองกับเขา จับมือถือแขน สนุกสนานกันไป” (ภิญโญ ตันพิทยคุปต์, ดรุณี บุญภิบาล, 2534, น. 31)

ซึ่งความเห็นของนักการเมืองถิ่นพรรคประชาธิปัตย์ในเรื่องนี้จะสอดคล้องกับนักการเมืองของพรรคและจังหวัดอื่น อาทิ นายสนั่นที่ สุพรรณขณะบุรี อดีตผู้แทนราษฎรพรรคประชาชน จังหวัดพัทลุง “ผู้หญิงถ้ารับปากไว้แล้ว ตอนหาเสียงจะไม่เปลี่ยนไปอย่างอื่น พูดตรง ๆ เลย การหาเสียงของผู้หญิงลงทุนน้อย ไม่ต้องใช้เหล่า งานเลี้ยงไม่มาก ที่สำคัญคือ ถ้าประทับใจในกลุ่มจะต่อเนื่องไปกันได้” (ภิญโญ ตันพิทยคุปต์, ดรุณี บุญภิบาล, 2534, น. 28)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. นักการเมืองถิ่นสงขลาจะมีเครือข่ายและความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด เพื่อให้เข้าใจการเมืองของสงขลาชัดเจนและรอบด้านมากขึ้น ควรมีโครงการสำรวจข้อมูลนักการเมืองท้องถิ่นสงขลาเป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการสำรวจข้อมูลนักการเมืองถิ่นสงขลา
2. ควรมีกิจกรรมเชิญผู้มีส่วนได้เสียในงานวิจัยชั้นนี้มาวิพากษ์ผลการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการเมืองถิ่นสงขลา

นักการเมืองถิ่นสงขลาที่มีความเห็นสอดคล้องกับหลายคนว่า กลุ่มสตรีแม่บ้านเป็นกลุ่มคะแนนเสียงสำคัญและเชื่อถือได้สูงในการเมืองถิ่นสงขลา

จึงเห็นควรจัดโครงการ / กิจกรรมที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่กลุ่มสตรีแม่บ้าน เพื่อพัฒนา “คะแนนเสียงสำคัญ” ให้เป็น “พลังสำคัญ” ที่จะช่วยพัฒนาการเมืองถิ่นสงขลาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- “การเมือง,” **ไฟกัสภาคใต้**, (29 มกราคม - 4 กุมภาพันธ์, 2548) 5, 10.
- “การเมืองท้องถิ่น,” **ไฟกัสภาคใต้**, (12 - 18 กุมภาพันธ์ 2548) 11 A.
- กาลัญญ วรพิทยุต. “Re - Branding ประชาธิปไตย !!!,” **มติชนสุดสัปดาห์**, 25 (1281) (มีนาคม, 2548) 30 - 31.
- “โฆษณา,” **ไฟกัสภาคใต้**, (29 มกราคม - 4 กุมภาพันธ์ 2548) 7, 9.
- จรรยา หยุทอง. “โลกทรรศน์” “ชวน หลีกภัย” ศึกษาจากวาทกรรม,” **ทักษิณคดี**, (มกราคม, 2547) 60 - 73.
- จรรยา หยุทอง - แสงอุทัย. “ท้องถิ่นภาคใต้ : การเมืองภาคประชาชน,” **ทักษิณคดี**, 7 (สิงหาคม, 2547) 11 - 24.
- จรรยา หยุทอง - แสงอุทัย. “วัฒนธรรมทางการเมืองของชาวลใต้ : นักประชาธิปไตยหรือนักท้องถิ่น นิยม,” **ทักษิณคดี**, 5 (มกราคม, 2547) 34 - 45.
- จำเริญ แสงดวงแข. “โลกทรรศน์ชาวไทยภาคใต้,” **สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้**, 14 (2542), 7030.
- ประชาคม. **ไฟกัสภาคใต้**, (12 - 15 กุมภาพันธ์ 2548) 4 A.
- ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์. รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลของ จังหวัดสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2542 (อัดสำเนา).
- ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์. รายงานการวิจัยเรื่องห้วงคะแนนหญิง : กรณีศึกษานางถ้วน หลีกภัย. เชียงใหม่ : ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537 (อัดสำเนา).

ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์, ดรุณี บุญภิบาล. รายงานการวิจัยพฤติกรรมการณ์
ลงคะแนนเสียงและการหาเสียงสนับสนุนผู้สมัครรับเลือก
ตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสตรีใน 3 จังหวัดภาคใต้
: นครศรีธรรมราช ตรังและพัทลุง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การวิจัยแห่งชาติ, 2534 (อัดสำเนา).

เรื่อง “คน” มาเป็นข่าว,” **มติชน**, 28 มีนาคม 2545, หน้า 4.

สงขลา. **ไฟท์สภาใต้**, (12 - 18 กุมภาพันธ์ 2548) 7 A.

สถาพร ศรีสัจจัง. “เก็บแผน แผลงใต้ : ข้อจำกัดทางประวัติศาสตร์กับ
วัฒนธรรมการเมืองของชาว ใต้,” **ทักษิณคดี**, (มกราคม, 2542)
147 - 150.

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบุลย์, พิสิฐุ เจริญวงศ์ และปรีชา นุ่นสุข. “ลักษณะสังคม
ภาคใต้,” **สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้**, 14 (2542), 5648.

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบุลย์ และอุบลศรี อรรถพันธ์. “ชวน หลีกภัย,” **สารานุกรม
วัฒนธรรมภาคใต้**, 4 (2542), 1916 - 1920.

สำนักงานจังหวัดสงขลา. **รายงานข้อมูลจังหวัดสงขลา**. [ม.ป.ท.], 2547.

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. **ท้องถิ่นนิยมและภูมิภาคนิยมกับสังคมและ
การเมืองไทย : เอกสารจากการสัมมนา**. สถาบันนโยบายศึกษาร่วมกับ
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. นครศรีธรรมราช : โรงพิมพ์ ไทม์ พรินต์ติ้ง, 2541.

หนังสือที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ ร.ต.อ. หวน มุตตาหารัช.

สงขลา : Arcadia Graphic, 2530.

“อันซีน อินสกา,” **มติชน**, 18 มกราคม 2548, 11.

“Life Style,” **สมิหลา ไทมส์**, (10 - 14 ธันวาคม, 2548) 31 - 32.

“Life Style,” **สมิหลา ไทมส์**, (20 - 24 ธันวาคม, 2548) 31 - 32.

[http : // www.Becnews.com/backissue/f - famous/nikorn.html](http://www.Becnews.com/backissue/f-famous/nikorn.html). 6/4/2548.

[http : // www.dopa.go.th/Election/Result/SS/9003100010016.html](http://www.dopa.go.th/Election/Result/SS/9003100010016.html) 7/4/2548.

[http : // www.innnews.co.th/jervlet/servlet/newsdetail?script_code = w4804-02064](http://www.innnews.co.th/jervlet/servlet/newsdetail?script_code = w4804-02064) 5/13/2005.

[http : // www.matichon.co.th/matichon/matichon.php?s_tag = 01pol09040448&shc...6/4/2548.](http://www.matichon.co.th/matichon/matichon.php?s_tag = 01pol09040448&shc...6/4/2548)

[http : // www.senate.go.th/senator/170.htm](http://www.senate.go.th/senator/170.htm) 5/13/2005.

ภาคผนวก

บุคคลผู้ให้ข้อมูล

ภาคผนวก 1

1. นายอำนาจ สุวรรณศิริ. อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา. สัมภาษณ์, 10 มิถุนายน 2548.
2. นายสงบ ทิพย์มณี. อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา. สัมภาษณ์, 21 มีนาคม 2548.
3. นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา. สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2548.
4. นายเจือ ราชสีห์. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา. สัมภาษณ์, 31 พฤษภาคม 2548.
5. นายถาวร เสนเนียม. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา. สัมภาษณ์, 5 มิถุนายน 2548.
6. นายศิริโชค โสภา. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา. สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2548.
7. นายนิพนธ์ บุญญามณี. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา. สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2548.
8. นายเกษม ชัยสุวรรณ. อดีตประธานสาขาพรรคประชาธิปัตย์. สัมภาษณ์, 12, 22 เมษายน 2548.
9. นายอรัญ จิตตะเสนโน. ที่ปรึกษาอาวุโสบริษัทบ้านชูชุกี. สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2548.
10. นายโรจน์ แสงฤดู. อดีตประธานสาขาพรรคประชาธิปัตย์. สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2548.
11. นายทัด พวงงาม. สัมภาษณ์, 8 มิถุนายน 2548.

12. นายจรรยา มุตตาหารัช. สัมภาษณ์, 7 มีนาคม 2548.
13. นายอุทิศ ชูช่วย. นายกเทศมนตรีนครสงขลา. สัมภาษณ์,
20 พฤษภาคม 2548.
14. นางสาวบุญพา ชูชื่น. อาจารย์โรงเรียนระโนดวิทยา. สัมภาษณ์,
13 พฤษภาคม 2548.
15. นางละเอียด พัฒโน. สัมภาษณ์, 25 เมษายน 2548.
16. นางกัลยา บุญญามณี. รองปลัดเทศบาลนครหาดใหญ่. สัมภาษณ์,
10 พฤษภาคม 2548.
17. นายพงศ์ แก้วทัศน์. อาจารย์โรงเรียนนาทวีวิทยาคม. สัมภาษณ์,
12 พฤษภาคม 2548.
18. นายศุภสรร์ค หนูสวัสดิ์. นายกเทศมนตรีนาทวี. สัมภาษณ์,
12 พฤษภาคม 2548.
19. นายศักดิ์นันท์ ช้ายสุวรรณ. สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2548.
20. นายเศวต ทองคำชู. สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2548.
21. นายคลอง เปรมดิศสกุล. สัมภาษณ์, 19 กุมภาพันธ์ 2548.
22. นายเค็ล่อน ปาณุปกรณ์. สัมภาษณ์, 20 กุมภาพันธ์ 2548.
23. นายจรรยา สุวรรณกุล. สัมภาษณ์, 23 มกราคม 2548.
24. นายสุนทร มนต์ประสาธน์. สัมภาษณ์, 22 มกราคม 2548.
25. นายวชร หนูแก้ว. สัมภาษณ์, 2 มิถุนายน 2548.
26. นายเสนอ ละอองสกุล. สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2548
27. นางศิริพร ชนะสิทธิ์. อาจารย์มหาวิทยาลัยทักษิณ. สัมภาษณ์,
9 พฤษภาคม 2548.
28. น.ส.วีณา รัตนะ. อาจารย์โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย. สัมภาษณ์,
16 พฤษภาคม 2548.

29. นางพิกุล (จำนาง). สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2548.
30. นายลิ้ม เดกฉัตร. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548.
31. นายเหียง สร้อยสุวรรณ. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548.
32. นางมณี ช่อมณี. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548.
33. นางเฝียร ปาลก้าเนิด. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548.
34. นายตุ้ย ชุมทอง. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548.
35. นางเขี้ยว อธิฤทธิ. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548.
36. นายทิพย์ ยวงใย. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548.
37. นายเนี่ยว เง่าเลี้ยง. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548.
38. นายสงบ ชูสงค์. สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2548.
39. นายปรีดี สุวรรณชาติวี. สัมภาษณ์, 28 มีนาคม 2548.
40. นายปิยโชค อินทรนิवास. สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2548.
41. นายจรรยา หยุทอง. สัมภาษณ์, 2 เมษายน 2548.
42. นายสุชาติ สุริยწყงค้. สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2548.
43. นายหิม หมัดอาดัม. สัมภาษณ์, 18 เมษายน 2548.
44. นายนพดล อินทรสมบััติ. สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2548.
45. นายประทุม กาญจน์สุวรรณ. สัมภาษณ์, 5 เมษายน 2548.
46. นายบุญส่ง ศิริწყงค้. สัมภาษณ์, 15 พฤษภาคม 2548.

ภาคผนวก 2

ตัวอย่างบัตรหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา
เขตเลือกตั้งที่ 5 และเขตเลือกตั้งที่ 8 การเลือกตั้งทั่วไป 6 กุมภาพันธ์ 2548

นายไตรรงค์ สุวรรณคีรี

นายถาวร เสนเนียม

นายนิพนธ์ บุญญามณี

นายไพโร พัฒมโน

นายลากศักดิ์ ลากาโรจนกิจ

นายวินัย เสนเนียม

นายสงบบ ทิพย์มณี

นายนิกร จำง